Son birkaç senedir gösterimde olan pek çok filme baktığımızda, senaryolarında işlenen ortak konulardan biri dikkatimizi çekmektedir. Bu filmlerde gerçek olarak kabul edilen, varlığına mutlak olarak inanılan dünya hayatı sorgulanmakta; rüyalarda oluşan ya da simülasyon gibi yapay sinyallerle oluşturulan ortamların ne kadar gerçekçi olabileceği vurgulanmaktadır.

Matrix (The Matrix), *Matrix 2* (The Matrix Reloaded), *13. Kat* (The Thirteenth Floor), *Haşin Krallık* (Harsh Realm), *Vanilya Gökyüzü* (Vanilla Sky), *Gerçeğe Çağrı* (Total Recall), *Truman Şov* (Truman Show), *Tuhaf Günler* (Strange Days), *Gizemli Şehir* (Dark City), *Aç Gözünü* (Open Your Eyes), *Frekans* (The Frequency), *Varoluş* (Existenz), *Tek* (The One) gibi pek çok film ve dizide, insanların neyin gerçek neyin hayal olduğu hakkında ne denli ciddi bir yanılgı içinde olabilecekleri konusu işlenmektedir.

Ayrıca bu filmlerde şimdiye kadar sadece bilimsel olarak ortaya konmuş birtakım yorumların, hayatımızı nasıl etkileyebileceği canlandırılmakta ve insanların bu konuda daha derin düşünmeleri sağlanmaktadır. Örneğin Matrix filminde şu ifadeler yer almaktadır:

> Gerçek nedir? Gerçeği nasıl tanımlarsın? Eğer hissedebildiğin, koklayıp, tadıp, görebildiğin şeylerden söz ediyorsan, "gerçek", beyne iletilen elektrik sinyallerinin yorumlanmasıdır.

Bilimsel izahlara dayanarak yapılan bu filmlerin, tüm dünyada milyonlarca insanın ilgisini çekmiş olmasının en önemli sebeplerinden biri, kuşkusuz insanların artık dış dünyanın gerçekliği konusundaki ön-kabulleri sorguluyor olmalarıdır.

Filmlere konu olan bu ifadeler, geçmişte pek çok felsefecinin ele aldığı konular olmasına rağmen, 20. yüzyılın son yıllarına kadar gereken önemi görmemişti. Ancak bugün bilim, bu kitaba konu olan izahların artık felsefi birer görüş değil, bilimsel gerçekler olduğunu ortaya koymuştur.

Yakın zamana kadar sessizlik içinde değerlendirilen maddenin aslına ilişkin gerçekler, 10 seneyi aşkın bir süredir, çeşitli kitaplarımızda bilimsel ispatlarıyla yer almıştır ve halen de önemle gündemde tutulmaya devam edilmektedir. Bu konuya, *Hayalin Diğer Adı: Madde*, *Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, *Sonsuzluk Başlamış Durumda*, *Gerçeği Bilmek*, *Kuledeki Küçük Adam*, *Farz Edelim Madde Var Yine Hayali Seyrederiz*, *Maddenin Ardındaki Sır* kitaplarında özel olarak yer verilmiştir. Bu kitapların yanı sıra başta *Evrim Aldatmacası* kitabı olmak üzere pek çok kitabımızda, "UYARI!" giriş yazısıyla özel bir bölüm ayrılmıştır. Ayrıca www.harunyahya.org, www.maddeninardindakisir.com, www.belgeseller.net sitelerinde, *"Maddenin Ardındaki Sır"* ses ve video kasetleri ile CD'lerinde de bu konular, bilimsel izahlar ve çarpıcı anlatımlarla gözler önüne serilmiştir.

Bu eserler Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya kadar dünyanın pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyol-

ca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Kazakça, Azerice, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Farsça gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir. Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserlerin, Türkiye sınırları dışında uyandırdığı yankılar da her geçen gün artmakta; pek çok insan bu kitaplarda değinilen konuları, anlatım şeklini örnek almaktadır.

Nitekim bugün tüm dünyada büyük yankı uyandıran Matrix ve Matrix Reloaded filmleri de, filmin içerdiği maddenin aslına ilişkin yorumlardan ötürü olağanüstü ilgi görmüştür. *Evrim Aldatmacası* kitabımızın İngilizce olarak basılmasıyla birlikte, bu kitap Matrix filminin senarist ve yapımcıları olan Andy ve Larry Waschoski'nin eline ulaşmıştır. (Nitekim kendileri de kitabın ellerine geçmesinden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.) 10 seneyi aşkındır önemle üstünde durduğumuz bu konunun etkilerini, bugün pek çok filmde, TV kanalında, gazete-dergilerde ve 1000'i aşkın internet sitesinde görmemiz mümkün…

Bu kitapta, insanları etkileyen ve birtakım gerçekler üzerinde düşünmeye sevk eden filmlerden bazı bölümlere, ayrıca daha evvel kitaplarımızda yer alan ve söz konusu filmlerdeki anlatımlar ile büyük bir benzerlik gösteren izahlara yer verilecektir. Böylece bir kez daha gözler önüne serilecektir ki; bu kitaba konu olan açıklamalar tüm dünyaca kabul gören kesin bir bilimsel gerçeği tarif etmektedir ve kişilerin itiraz etmesi, kabul edip etmemesi maddenin aslı konusundaki gerçekleri değiştirmeyecektir.

GİRİŞ: KOPYASINI İZLEDİĞİMİZ HAYATIMIZ

Şu anda elinizde tuttuğunuzu düşündüğünüz bu kitap, yazı ve resimleriyle, parlak ve canlı renkleriyle, aslında beyninizde seyrettiğiniz üç boyutlu bir görüntüdür... Kitabın kapağına elinizi sürdüğünüzde hissettiğiniz altın yaldızlı kabartmalar da, aynı şekilde beyninizde dokunduğunuz kitaba aittir...

Kitaba baktığınızda kitabın sayfalarından yansıyan ışık, gözünüzün retina hücreleri tarafından elektrik sinyallerine çevrilir. Optik sinirler aracılığıyla iletilen bu sinyaller, kitabın şekli, rengi, kalınlığı gibi özellikleri hakkında bilgileri beynin görme merkezine taşırlar. Burada yorumlanan sinyaller, anlamlı bir bütün haline getirilir; böylece kitabın görüntüsü sizin için, kafanızın içindeki karanlıkta yeniden inşa edilmiş olur. Dolayısıyla "gözümle görüyorum", "kitap karşımda duruyor" gibi ifadeler aslında gerçekleri yansıtmaz. Göz sadece kendisine gelen ışığı elektrik sinyaline çevirmekle görevlidir. Muhatap olduğunuz kitap görüntüsü de zannedildiği gibi sizin dışınızda değil, tam tersine içinizdedir. Dahası zihninizde oluşan bu görüntünün gerçekleri yansıtıp yansıtmadığından veya maddesel bir karşılığı olup olmadığından da hiçbir zaman emin olamazsınız.

Belki sayfaların kayganlığını elinizde hissediyor olduğunuz için kitabı dışınızda zannedebilirsiniz. Oysa, bu kayganlık hissi de, aynı görme

algısında olduğu gibi beyninizde meydana gelmektedir. Derinizdeki sinirler uyarıldığında, bu uyarılar elektriksel sinyaller halinde beyne gönderilirler. Beyindeki dokunma merkezine ulaşan bu mesajlar dokunma, basınç, sertlik-yumuşaklık, sıcaklık-soğukluk gibi hisler olarak algılanır. Ve siz beyninizde, kitaba dokunduğunuza, kitabın sertliğini, sayfalarının kayganlığını ya da kapağındaki kabartmaları algıladığınıza dair hislere sahip olursunuz. Gerçekte ise, hiçbir zaman bu kitabın aslına dokunamazsınız. Dokunduğunuzu sandığınızda, aslında beyninizin içinde kitabın sayfalarını

Kitabın sayfalarının kayganlığını elinizde hissediyor olduğunuz için kitabı dışınızda zannedebilirsiniz. Oysa, dokunduğunuzu sandığınızda, aslında beyninizin içinde kitabın sayfalarını çevirir, beyninizin içinde sayfaların inceliğini, kayganlığını hissedersiniz.

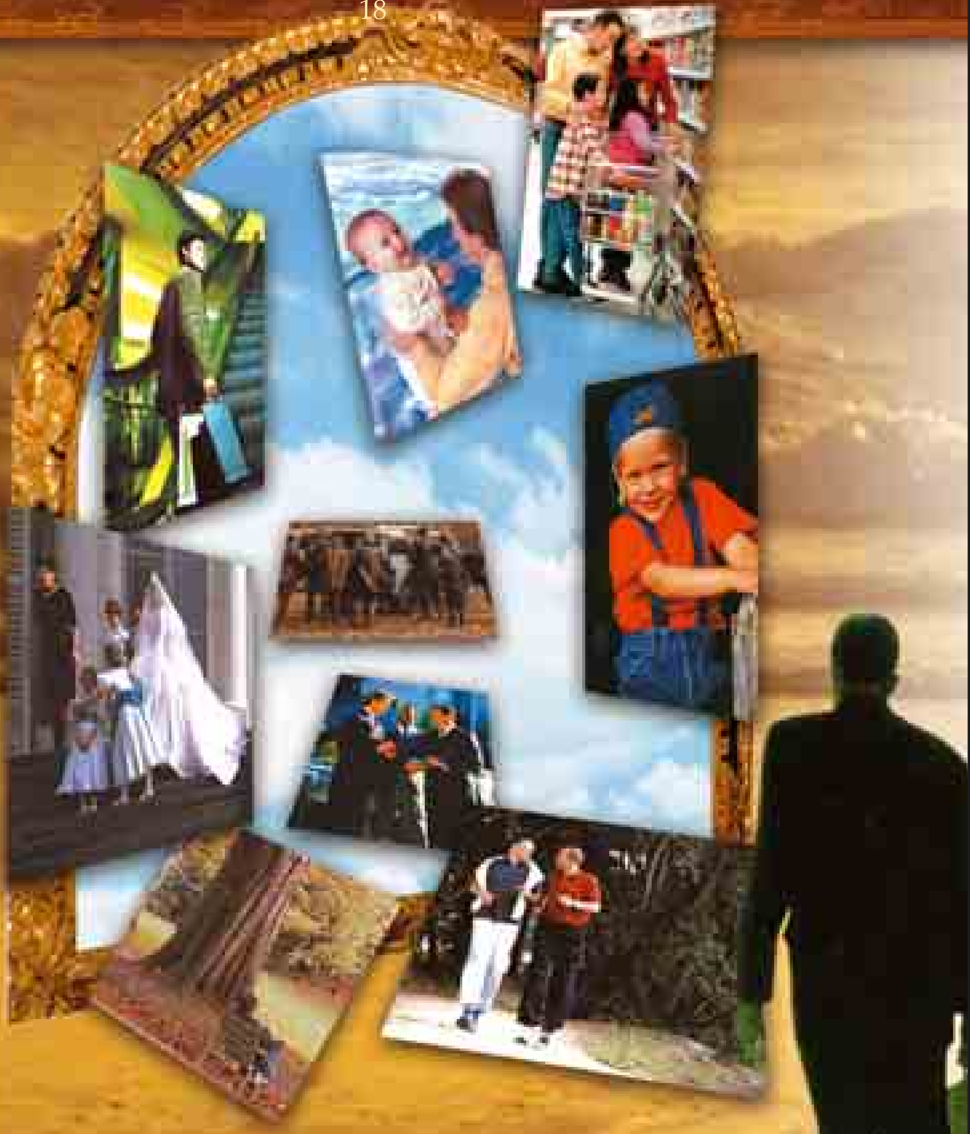
çevirir, beyninizin içinde sayfaların inceliğini, kayganlığını hissedersiniz.

Aynı durum diğer duyular için de geçerlidir. Titreyen bir gitar teli havada basınç dalgaları oluşturur. Bu dalgalar iç kulakta bulunan tüycükleri uyarır ve bu titreşimler elektriksel uyarılar şeklinde beyninizin ilgili merkezine gönderilir. Bu sinyallerin beyinde yorumlanması neticesinde ise, gitar sesi duyduğunuz hissini yaşarsınız.

Koku algısı da aynı şekilde beyninizde oluşur. Bir limonun kabuğundan çıkan kimyasal moleküller burundaki koku algılayıcılarını uyarır. Buradan elektrik sinyali olarak yorumlanmak üzere beyne iletilirler.

Kısacası tüm algıladıklarınız -gördüğünüz, duyduğunuz, tattığınız, dokunduğunuz ve kokladığınız şeyler- beyninizde size özel olarak tekrar oluşturulur. Dolayısıyla "etrafımdaki dünyayı algılıyorum" derken, zihnimizde oluşan kopya renklerden, şekillerden, seslerden ve kokulardan bahsederiz.

Dünyayı algılayış şeklimiz, "dışarıda" yani bedenimizin etrafında bir görüntü olduğuna bizi inandıracak mükemmelliktedir; ama içinde bulunduğumuz durumun gece gördüğümüz rüyalardan pek farklı bir yönü yoktur. Rüyalarımızda çevremizdeki olayların, seslerin ve görüntülerin farkında oluruz; hatta bedenimizin de... Düşünürüz ve muhakeme yaparız; korku, öfke, memnuniyet ve sevgi duyarız. Diğer insanlarla konuşur, onlarla aynı şeyleri gördüğümüzü düşünerek etrafımızdakiler hakkında fikir alışverişinde bulunuruz. Kısacası rüyamızda da çevremizde maddesel bir dünya olduğu izlenimine kapılırız. Ta ki uyanıp da yaşadı-

Dünyayı algılayış şeklimiz, "dışarıda", yani bedenimizin etrafında bir görüntü olduğuna bizi inandıracak mükemmelliktedir. Görüntülerde hiçbir kopukluk olmaksızın, sayısız detaydan oluşan, son derece parlak ve renkli bir dünya ile muhatap olmamız, bize algılar dünyasında yaşadığımız gerçeğini unutturabilir. Ancak tüm bu görüntüler gerçekte beynimizin içinde yaşanıp biter.

ğımızı zannettiğimiz şeylerin sadece zihnimizde yaşandığını fark edene kadar...

Uyanıp "herşey bir rüyaymış" dediğimizde ise, yaşadığımız deneyimin aslında fiziksel bir gerçekliğe dayanmadığını; tüm olup bitenlerin zihnimizde yaratıldığını ifade etmek isteriz. Uyanık olduğumuz zaman ise, dünyayı algılayışımızın fiziksel dünyada karşılıkları olduğunu varsayarız. Ancak uyanık olduğumuz zamanki deneyimlerimiz de tıpkı rüyada olduğu gibi zihnimizde yaşanmaktadır.

Uyanık olduğunuzu düşünmenizin sebebi, muhtemelen okuduğunuz bu kitabı elinizde tuttuğunuzu hissetmeniz, okuduklarınıza yorum getirebilmeniz, tüm olayların çok tutarlı bir şekilde devam etmesi gibi nedenlerdir. Fakat bunların tamamı -kitabı tuttuğunuz eliniz, sayfalarını çevirdiğiniz kitap, etrafınızda duran eşyalar, odanın içindeki konumunuz.- beyninizde seyrettiğiniz kopyalardır. "Şu anda uyanık mısınız, yoksa düş mü görüyorsunuz?" gibi bir soruyla karşılaşacak olsanız, cevabınız "elbette ki uyanığım" şeklinde olacaktır. Belki bu soruyu pek çok kereler rüyalarınızda da sorduğunuz olmuştur. Fakat bu soruya rüyanızda verdiğiniz cevabın -uyanık olduğunuz yanıtının- uyandıktan sonra yanlış olduğunu görmüşsünüzdür. Peki aynı yanılgıya şu anda da düşüyor olamaz mısınız? Şu anda da rüya görmediğinizin, hatta bütün hayatınızın bir rüya olmadığının güvencesini size kim verebilir? İşte tüm bunlardan dolayı, içinde bulunduğunuz dünyanın gerçekliğinden nasıl emin olabilirsiniz?

Kitabın ilerleyen sayfalarında bu gerçeklikten asla emin olamayacağımızı ortaya koyan bilimsel gerçeklerin işlendiği filmlerden bölümleri ve bunlarla ilgili çeşitli kitaplarımızda yer verdiğimiz izahları okuyabilirsiniz.

Konunun Önemini Materyalistlerin Yaşadığı Tedirginlikten Anlayabiliriz!

Dikkat edilecek olursa, bugün maddenin gerçeği ile ilgili yapılan yorumlardan olağanüstü şekilde rahatsızlık duyan kesimi materyalistler oluşturmaktadır. Materyalistler, büyük bir ilgiyle gündemde tutulan "yaşadığımız dünyanın tıpkı bir rüyadaki gibi hayal olabileceği" konusuna karşı, kendilerince küçümser bir yaklaşım sergilemekte; "sakın kendinizi idealizmin telkinlerine kaptırmayın, materyalizme olan sadakatinizi koruyun" mesajları vermektedirler. Ancak bu tür tepkilerin temelinde bu konunun gündeme getirilmesinden duyulan rahatsızlık ve endişe duyguları yer almaktadır.

Bu kişilerin öğütleri ise kendilerine Rusya'daki kanlı komünist devriminin lideri Vladimir I. Lenin'den miras kalmıştır. Lenin'in, bir asır önce yazdığı *Materyalizm ve Ampiryokritisizm* isimli kitabında şu satırlar yer almaktadır:

> Duyularımızla algıladığımız nesnel gerçekliği bir kere yadsıdın mı, kuşkuculuğa (agnostisizme) ve öznelciliğe (subjektivizme) kayacağından, fideizme (dini inanca) karşı kullanacağın tüm silahları yitirirsin; bu da fideizmin istediği şeydir. **Parmağını kaptırdın mı, önce kolun sonra tüm benliğin gider.** Duyuları nesnel dünyanın bir görüntüsü olarak değil de, özel bir öğe olarak aldığında, diğer bir deyişle materyalizmden ödün verdiğinde, benliğini fideizme kaptırırsın. Sonra duyular hiç kimsenin duyuları olur, us hiç kimsenin usu, ruh hiç kimsenin ruhu, istenç hiç kimsenin istenci olur.

Bu satırlar, Lenin'in büyük bir korkuyla fark ettiği ve hem kendi kafasından hem de "yoldaş"larının kafalarından silmek istediği gerçe-

ğin, günümüzün materyalistlerini de aynı biçimde tedirgin ettiğini göstermektedir. Ama günümüz materyalistleri Lenin'den daha da büyük bir tedirginlik içindedirler; çünkü bu gerçeğin bundan 100 yıl öncesine göre çok daha açık, kesin ve güçlü bir biçimde ortaya konduğunun farkındadırlar. Bu konu, tüm dünya tarihinde ilk kez bu kadar karşı konulamaz bir biçimde anlatılmaktadır.

Materyalistlerin "sakın bu konuyu düşünmeyin, yoksa materyalizmi kaybedersiniz ve kendinizi dine kaptırırsınız" şeklindeki uyarıları, maddenin aslı ile ilgili olarak anlatılan gerçeklerin materyalist felsefeyi temelden yıkarak, üzerinde tartışmaya dahi gerek bırakmayan bir konuma sokmuş olmasından ötürüdür. Materyalistler körü körüne inandıkları, bel bağladıkları maddesel dünyanın yok olduğunu görmekten dolayı yaşadıkları tedirginlikle, **"maddenin aslı ile muhatap olma imkanı yoktur ki maddecilik olsun"** gerçeğini kabullenememektedirler.

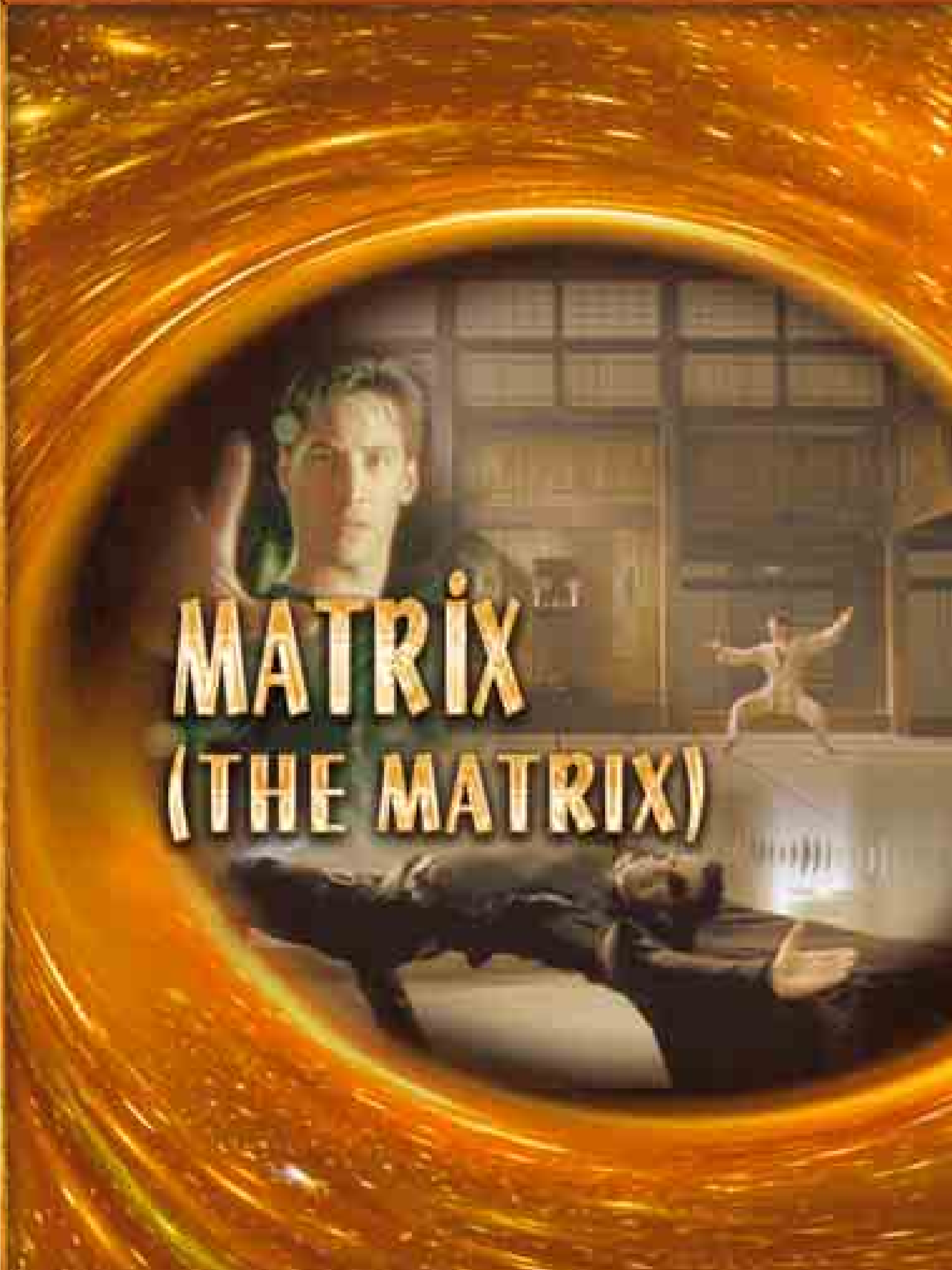
Bilim yazarı Lincoln Barnett, bu konunun sadece "sezilmesinin" bile materyalist bilim adamlarını korku ve endişeye sürüklediğini şöyle belirtmektedir:

> Filozoflar tüm nesnel gerçekleri algıların bir gölge dünyası haline getirirken, bilim adamları insan duyularının sınırlarını **korku ve endişe ile** sezdiler. (Lincoln Barnett, *"Evren ve Einstein"*, Varlık Yayınları, 1980, s. 17-18)

Ülkemizde ve tüm dünyada, bu konu ile karşı karşıya gelen her materyalistte bu "korku ve endişe" çok güçlü olarak görülmektedir.

Ancak 21. yüzyıl, bu gerçeğin tüm insanlar arasında yayılacağı, materyalizmin ise yeryüzünden silineceği tarihi bir dönüm noktasıdır. Bu gerçeği görebilen insanların, geçmişte neye inandıkları, neyi niçin savundukları hiç önemli değildir. Önemli olan, gerçeği gördükten sonra, buna direnmemek, ölümle birlikte zaten apaçık anlaşılacak olan bu gerçeği geç olmadan anlamaktır.

> **Hayır, Biz hakkı batılın üstüne fırlatırız, o da onun beynini darmadağın eder. Bir de bakarsın ki, o, yok olup gitmiştir. (Allah'a karşı) Nitelendiregeldiklerinizden dolayı eyvahlar size. (Enbiya Suresi, 18)**

MATRİX
(THE MATRIX)

Geçtiğimiz yıllarda -bu sene de ikinci bölümüyle- en çok seyredilen ve beğeni toplayan filmlerden biri olan Matrix'de (The Matrix), yapay zeka (artificial intelligence) olarak ifade edilen makinelerin dünyayı ele geçirdiği ve insan ırkını sadece bir enerji kaynağı olarak kullanarak, insanlara hayali bir dünya yaşattıkları senaryo edilmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemde ikincisinin yayına girmesiyle birlikte geniş izleyici kitleleri tarafından izlenen "Matrix", sanal gerçeklik oluşturan bir bilgisayar programının çok gelişmiş bir şeklini ifade etmektedir.

"Neo" takma ismiyle anılan filmin başrol oyuncusu, bu sistemin içinde, büyük bir yazılım şirketinde bir bilgisayar programcısıdır. Burada yaşadığı ve 20. yüzyılın son yıllarında geçen hayatının gerçek olduğunu zannetmektedir. Halbuki gerçek bedeni 2199'lu yıllarda içi sıvı dolu, dışı zarla kaplı kapsül benzeri bir mekanda tutulmaktadır. Burada kendisine ne gösterilirse onu görmekte, ne hissettirilirse onu yaşamaktadır. Aslında bedeni çok farklı bir ortamda ve zamanda olmasına rağmen, kendisini şehir kalabalığı içinde işine gidip gelen, bilgisayar programlarıyla uğraşan bir kimse olarak düşünmektedir. Kısacası "Matrix" denilen yapay bir dünyada, kendini gerçek bir hayat yaşıyor zannetmektedir.

Gerçeklerin -Neo'nun hayali bir dünyada yaşadığının- farkında olan "Morpheus" adındaki

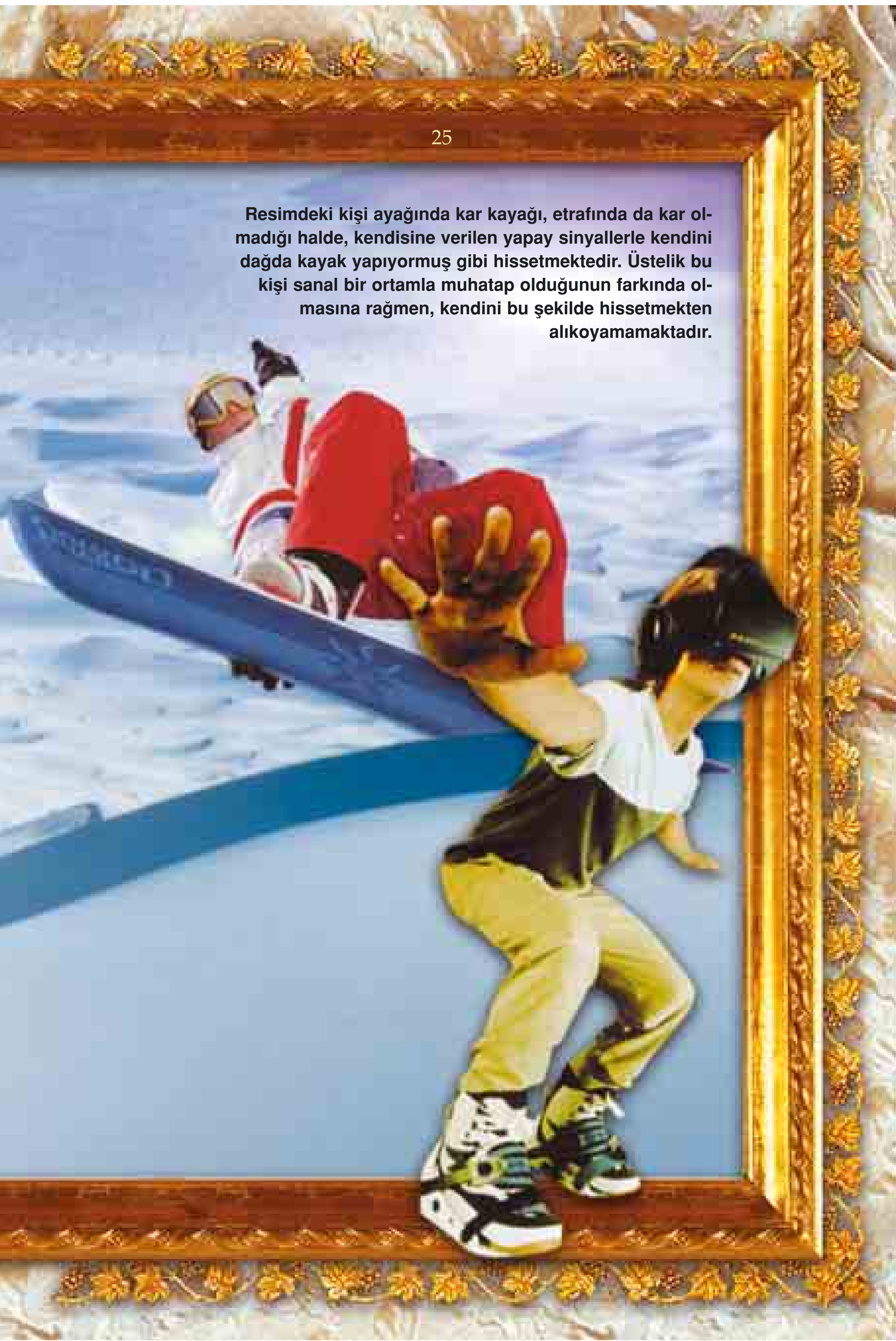
karakter, film boyunca Neo'ya gerçekleri anlatmaktadır. Örneğin ona şimdiye kadar gördüğü, duyduğu, kokladığı, tadını aldığı, hissettiği şeylerin fiziksel bir gerçekliğinin olmadığını; bunların, beyninin içinde kendisine gösterilen hayali görüntüler olduğunu delilleriyle açıklamaktadır. İlerleyen bölümlerde filmin karakterleri arasında geçen, bu yöndeki konuşmalardan örnekler verilecektir.

Sanal Gerçeklik ve Elektrik Sinyallerinden Oluşan Dünya

Günümüz teknolojisindeki gelişmeler sayesinde, "dış dünya" veya "madde" olmadan, algıların çok gerçekçi olarak yaşanabileceğine dair çeşitli örnekler elde edilmiştir. Özellikle son yıllarda büyük bir gelişme gösteren "sanal gerçeklik" kavramı, bu konuda oldukça ikna edici deliller sunmaktadır.

Sanal gerçeklik, en basit şekliyle, bilgisayarda canlandırılan üç boyutlu görüntülerin, bazı aygıtların yardımıyla insanlara "gerçek bir dünya" gibi gösterilmesidir. Bugün birçok alanda farklı amaçlarla kullanılan bu teknolojiye, bu nedenle "yapay gerçeklik", "sanal dünyalar", "sanal ortamlar" gibi isimler de verilmektedir. Sanal gerçekliğin en önemli özelliği, özel aletler kullanan bir kişinin gördüğü görüntüyü gerçek zannederek, aldanmasıdır. Bu nedenle son yıllarda sanal gerçeklik ifadesinin İngilizce karşılığının başında "immersive" kelimesi de kullanılmaktadır ve bu kelimenin anlamı "dalmak, kaptırmak"tır. (Immersive Virtual Reality: Kaptıran Sanal Gerçeklik)

Sanal dünyanın oluşturulması için gerekli olan aletlerde kullanılan sistem, beş duyumuz için geçerli olan sistemle aynıdır. Örneğin, kullanıcının eline taktığı eldivenin içindeki mekanizmanın et-

Resimdeki kişi ayağında kar kayağı, etrafında da kar olmadığı halde, kendisine verilen yapay sinyallerle kendini dağda kayak yapıyormuş gibi hissetmektedir. Üstelik bu kişi sanal bir ortamla muhatap olduğunun farkında olmasına rağmen, kendini bu şekilde hissetmekten alıkoyamamaktadır.

kisiyle, parmak uçlarına bazı sinyaller verilir ve bu sinyaller beyine iletilir. Beyin bu sinyalleri yorumladığında bu kişi, çevresinde hiç olmadığı halde ipekli bir kumaşa veya yüzeyinde birçok girinti ve çıkıntı bulunan, kabarık desenli bir vazoya dokunduğunu hissedebilmektedir.

Sanal gerçekliğin kullanılmaya başlandığı önemli alanlardan biri de tıptır. Michigan Üniversitesi'nde geliştirilen bir teknikle doktor adayları ve özellikle acil servis personeli yapay bir ameliyathane ortamında eğitilmektedir. Bu uygulamada, bir odanın zeminine ve duvarlarına ameliyathane ile ilgili görüntüler, ameli-

yathanenin ortasına ise bir ameliyat masası ve bir "hasta"nın görüntüsü yansıtılmaktadır. Doktor adayları ise üç boyutlu gözlüklerini takarak bu sanal hasta üzerinde ameliyata başlamaktadırlar. Bir sonraki sayfada yer alan resimlerden de anlaşılacağı gibi, bu resmi gören bir insan, hangisinin gerçek hangisinin sanal olduğunu anlayamayacaktır.

Günümüz teknolojisindeki gelişmeler sayesinde, "dış dünya" olmadan, algıların çok gerçekçi olarak yaşanabileceği görülmüştür: İnsanlar olmadıkları ortamlarda bulunduklarını, yapmadıkları şeyleri yaptıklarını hissedebilmektedirler.

Michigan Üniversitesi'nde geliştirilen bir teknikle doktor adayları ve özellikle acil servis personeli yapay bir ameliyathane ortamında eğitilmektedir. Doktor adayları üç boyutlu gözlükler takarak, sanal hasta üzerinde ameliyat yapmaktadırlar.

Matrix isimli filmde de, filmin iki kahramanı, bir koltukta yatar vaziyette iken sinir sistemlerine bir bilgisayar bağlandığında kendilerini bambaşka mekanlarda görmektedirler. Bir sahnede, uzakdoğu sporları yaparken, bir başka sahnede ise kendilerini bambaşka kıyafetler içinde çok kalabalık bir caddede yürürken bulmaktadırlar. Filmin kahramanı Neo, yaşadıklarının gerçekliği karşısında, bunların bir bilgisayar tarafından oluşturulan görüntüler olduğuna inanamadığını söylediğinde ise, bilgisayardaki görüntü dondurulmakta ve bu kişi gerçek sandığı dünyanın aslında bir görüntü olduğu konusunda ikna edilmektedir.

Filmin bir sahnesinde, gerçekte başına kablolar bağlanmış şekilde, kötü giysiler içinde, oldukça eski bir koltukta uzanan Neo, bilgisayar programı yüklendikten sonra, kendisini bambaşka kıyafetlerle bambaşka bir yerde bulmaktadır. Kötü görünümlü giysileri değişmiş, saçı uzamıştır. Bulunduğu simülasyon ortamında, gerçek halinden tamamen farklı bir görünüme bürünmüştür.

Morpheus : Bu inşaa, bizim yükleme programımız. Herşeyi yükleyebiliriz. Giysi, donanımlar, silah, eğitim simülasyonları, ihtiyacımız olan herşeyi.

Neo : Şu anda bir bilgisayar programının içinde miyiz?

Morpheus : Buna inanmak çok mu zor? Giysilerin farklı. Kolların ve kafandaki bağlantılar gitmiş. Saçın değişmiş. Şu andaki görüntün geçici bir benlik resmi. Dijital benliğinin zihinsel bir projeksiyonu.

Konuşmalarından anlaşıldığı gibi filmdeki Neo adlı karakter, gördüklerinin hayal olamayacak kadar gerçekçi olmasından dolayı gerçeği kabullenmek istememektedir. Bunun üzerine gerçeklerin bilincinde olan Morpheus ile aralarında şöyle bir konuşma geçer:

Neo : Bu gerçek değil mi? (koltuğu göstererek)

Morpheus : Gerçek nedir? Gerçeği nasıl tanımlarsın? Eğer hissedebildiğin, koklayıp, tadıp, görebildiğin şeylerden söz ediyorsan, gerçek, beyne iletilen elektrik sinyallerinin yorumlanmasıdır.

Morpheus adıyla anılan bilge kişi tarafından, Neo'ya gerçek olduğunu düşündüğü dünyanın, aslında simülasyondan başka bir şey olmadığı gösterilir. Buna, gördüğü her ayrıntı dahildir. Arabalar, şehir gürültüsü, trafik, gökdelenler, okyanus, insanlar, kısacası herşey sadece bilgisayar programı ile zihinde meydana gelen bir canlandırmadan ibarettir. Dikkat edilecek olursa Morpheus adlı karakter, yukarıdaki sözlerinde, gerçek zannedilen algıların beyne iletilen elektrik sinyallerinin yorumu olduğunu bilimsel olarak anlatmaktadır.

Bu konu ile ilgili kitaplarımızda yer alan açıklamalardan bir kısmı şöyledir:

Yaşadığımız dünya ile ilgili tüm bilgilerimiz bize beş duyumuz aracılığı ile gelir. Yani biz gözümüzün gördüğü, elimizin dokunduğu, burnumuzun kokladığı, dilimizin tattığı, kulağımızın duyduğu bir dünyayı tanırız. Doğumumuzdan itibaren bu duyulara bağlı olduğumuz için "dış dünya"nın, duyularımızın bize tanıttığından farklı olabileceğini hiç düşünmemişizdir.
Oysa, bugün birçok bilim dalında yapılan araştırmalar son derece farklı bir anlayışı beraberinde getirmiş, algılarımız ve algıladığı-

mız dünya ile ilgili ciddi şüphelerin oluşmasına neden olmuştur. Bu yeni anlayışın çıkış noktası ise şudur: **Bizim "dış dünya" olarak algıladıklarımız, yalnızca elektrik sinyallerinin beyinde yarattığı etkilerdir.** Elmanın kırmızılığı, tahtanın sertliği, dahası anneniz, babanız, aileniz, sahibi olduğunuz bütün mallar, eviniz, işiniz ve bu kitabın satırları yalnızca ve yalnızca beyninizdeki elektrik sinyallerinden ibarettir. (*Evrim Aldatmacası,* II. baskı, s. 198)

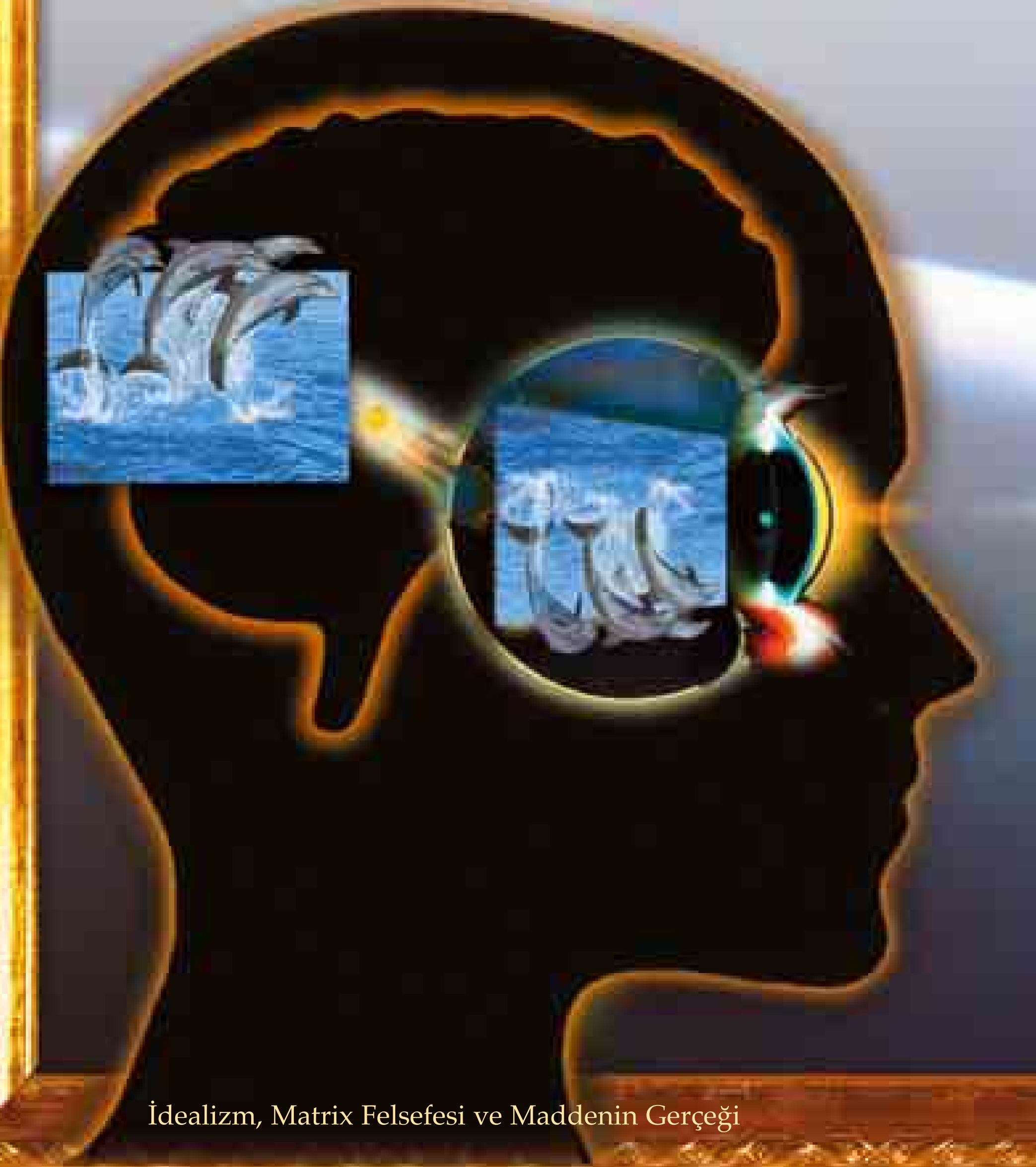
Biz, "görüyorum" derken, aslında gözümüze gelen uyarıların elektrik sinyaline dönüşerek beynimizde oluşturduğu "etkiyi" görürüz. Yani **"görüyorum" derken, aslında beynimizdeki elektrik sinyallerini seyrederiz.** Hayatımız boyunca gördüğümüz her gö-

Tüm algıladıklarımız beynimizde bize özel olarak tekrar oluşturulur. Dolayısıyla "etrafımdaki dünyayı algılıyorum" derken, zihnimizde oluşan kopya renklerden, şekillerden, seslerden ve kokulardan bahsederiz.

rüntü birkaç cm^3'lük görme merkezinde oluşur. Okuduğunuz bu satırlar da, ufka baktığınızda gördüğünüz uçsuz bucaksız manzara da, bu küçücük yerde meydana gelmektedir. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 200)

Bizim **gördüğümüz, dokunduğumuz, duyduğumuz ve adına "madde", "dünya" ya da "evren" dediğimiz kavramlar, sadece ve sadece beynimizde**

oluşan elektrik sinyalleridir. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 203)

Bu noktada şaşırtıcı bir gerçekle daha karşılaşırız: Beynimizde, gerçekte ne renkler, ne sesler, ne de görüntüler vardır. **Beynimizde bulabileceğiniz tek şey elektrik sinyalleridir.** Bu, felsefi bir görüş değildir; algılarımızın işleyişi ile ilgili bilimsel bir açıklamadır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 16)

Ne kadar gerçekçi olurlarsa olsunlar, tüm algılarımız zihnimizin birer yorumudur. Yunusların denizdeki gösterisini izleyen bir kişi aslında beynindeki üç boyutlu, canlı, renkli görüntüleri izler.

Görme olayı oldukça aşamalı bir biçimde gerçekleşir. Görme sırasında, herhangi bir cisimden gelen ışık demetleri (fotonlar), gözün önündeki lensin içinden kırılarak geçer ve gözün arka tarafındaki retinaya ters olarak düşerler. Buradaki hücreler tarafından elektrik sinyaline dönüştürülen görme uyarıları, sinirler aracılığı ile, beynin arka kısmındaki görme merkezi adı verilen küçük bir bölgeye ulaşırlar. Bu **elektrik sinyali bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır.** Yani görme olayı, gerçekte beynin arkasındaki küçük, ışığın hiçbir şekilde giremediği, kapkaranlık bir noktada yaşanır. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s.199-200)

Görüldüğü gibi Matrix filminde işlenen konu, kitaplarımızda yer verdiğimiz bilimsel gerçeklikle aynı paraleldedir. Gerek filmdeki konuşmalarda gerekse yukarıdaki alıntılarda belirtildiği gibi, biz sadece, bize beynimizde gösterilen görüntülerle muhatap oluruz. Ne kadar gerçekçi olurlarsa olsunlar, tüm algılarımız zihnimizin birer yorumudur. Dolayısıyla seyrettiğimiz, parçası olduğumuz bu görüntülerin yapay sinyallerle oluşturulup oluşturulmadığından hiçbir zaman emin olamayız. Diğer bir deyişle gerçekle hayal arasındaki farkı asla söyleyemeyiz.

Şimdi bu konuya yine filmden parçalara yer vererek biraz daha detaylı değinelim.

Hayallerle Gerçekler Arasındaki Ayırt Edilemezlik

Filmden alınan karelerde görüldüğü gibi, filmin kahramanı Neo'ya gerçekleri gösteren Morpheus, onun bir hayal dünyasında yaşadığını ve yaşadıklarını gerçek sandığını, bu

sefer televizyondan gösterdiği görüntülerle anlatmaktadır. Neo'nun, Matrix'in içinde gördüğü gökdelenler, arabalar, modern görünüm ve diğer tüm detaylar sadece zihninde kendisine seyrettirilen algılardır. Dünyanın o anki gerçek hali ise bambaşkadır; yıkılmış, harap olmuş bir gezegendir. Ancak Neo, kendisine anlatılana kadar, hep gerçek bir dünyada olduğunu düşünmüş ve hayatının gerçekliğinden hiçbir şüphe duymadan, bu hayali dünyaya aldanarak senelerce yaşamıştır.

Morpheus : Bu bildiğin dünya, 20. yüzyılın sonundaki dünya. Şu anda sadece beyin etkileşimli bir simülasyonun parçası. Buna "Matrix" diyoruz. Bir hayal dünyasında yaşıyordun. Bu, bugünkü haliyle gerçek dünya... Gerçeğin çölüne hoşgeldin...

Filmin bu kareleri ile ilgili kitaplarımızda daha evvel yer alan yorumlardan bir kısmı şöyledir:

... "Dış dünya"ya hiçbir zaman ulaşamadığımıza göre, bu dünyanın gerçekten var olduğunu nasıl bilebiliriz?
Elbette ki bilemeyiz. Aksine, her nesne yalnızca algıların bir toplamı olduğuna, algılar da yalnız zihinde var olduklarına göre, bizim için var olan algılar dünyasıdır. Tanıdığımız tek dünya, zihnimizin içinde olan, orada çizilen, seslendirilen ve renklendirilen, kısacası zihnimizde meydana gelen bir dünyadır ve bizim varlığından emin olabileceğimiz tek dünya da budur.
Beynimizde seyrettiğimiz algıların maddesel karşılıkları olduğunu ise asla ispatlayamayız. Bu algılar pekala "yapay" bir kaynaktan da geliyor olabilirler.
Bunu şöyle bir örnekle zihnimizde canlandırabiliriz:
Önce, beyninizi vücudunuzun dışına çıkarıp, cam bir kübün içinde suni olarak yaşattığımızı varsayalım. Bir de bunun yanına, her türlü elektrik sinyalinin üretilebildiği bir bilgisayar yerleştirelim. Sonra, herhangi bir ortama ait görüntü, ses, koku gibi verilerin elektrik sinyallerini yapay olarak bu bilgisayarda üretelim ve kaydedelim. Bu bilgisayarı elektrik kablolarıyla beyninizdeki algı merkezlerine bağlayalım ve burada kayıtlı olan sinyalleri beyninize gönderelim. Bu sinyalleri algıladıkça beyniniz (bir başka deyimle "siz"), bunların karşılığı olan ortamı görecek ve yaşayacaktır.
Bu bilgisayardan beyninize, kendi görüntünüze ait elektrik sinyalleri de gönderebiliriz. Örneğin bir masada otururken algıladığınız bütün görme, işitme, dokunma gibi duyuların elektriksel karşılıklarını beyninize gönderdiğimizde, beyniniz kendisini bürosunda oturmakta olan bir iş adamı sanacaktır.

Bilgisayardan gelen uyarılar devam ettikçe de bu hayali dünya devam edecektir. Yalnızca bir beyinden ibaret olduğunu ise hiçbir şekilde anlayamayacaktır. Çünkü beynin içinde bir dünya oluşması için beyindeki ilgili merkezlere gerekli uyarıların ulaşması yeterlidir. Bu uyarılar yapay bir kaynaktan, örneğin bir kayıt cihazından ya da daha farklı bir algı kaynağından geliyor olabilir. (*Evrim Aldatmacası*, II. Baskı, s. 206-207)

Algılarımızın Gerçekçi Olması Dış Dünyada Maddesel Karşılıkları Olduğunu Kanıtlamaz

Algılarımızın maddesel bir karşılığı olduğunu hiçbir zaman ispatlayamayız. Çünkü beynimizde algıların oluşması için dış dünyaya ihtiyacımız yoktur. Bugün -kitabın başında da değindiğimiz gibi- simülatörler gibi birçok teknolojik gelişme bu gerçeğin en önemli delilleridir. Filmin kahramanı Neo da, eğitim amaçlı girdiği simülasyon ortamını son derece gerçekçi bulmaktadır. Öyle ki dövüş esnasında gösterilecek başarının kasların gücüne bağlı olduğunu ve o ortamda gerçekten havayı soluyarak yaşadığını düşünmektedir. Halbuki gerçek bedeni bir koltukta bilgisayar sistemine bağlı olarak uzanmaktadır.

Tank : Savaş eğitimine ne dersin?

Neo : "Jujitsu". Jujitsu mu öğreneceğim?

Yükleme tamamlandıktan sonra...

Neo *: Kung Fu biliyorum.*

Morpheus *: Göster bana.*

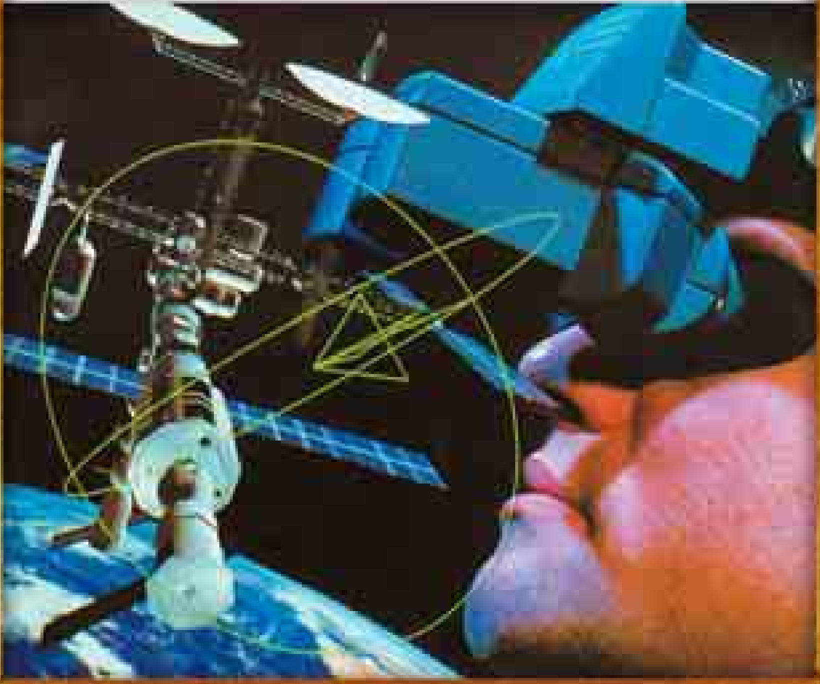

Morpheus : Bu bir dövüş programı. Matrix'in programlanmış gerçeğine benziyor. Aynı temel kuralları var. Yerçekimi gibi. Bu kurallar bir bilgisayar sisteminin kurallarından farksız. Bazı kurallar değişebilir. Bazıları da çiğnenebilir.

Günümüzde de filmdekine benzer bir teknoloji kullanılarak kişilere, çok farklı mekanlarda yaşadıkları hissettirilebilmektedir. Ve bu insanlar gördükleri, duydukları, yaptıkları şeyler gerçekmişçesine tepkiler verebilmektedirler. Bazen bir oda büyüklüğündeki bir kübün tüm duvarlarına ve zeminine stereo görüntüler yansıtılır ve bu odaya giren kişiler, taktıkları stereo gözlüklerle, odada dolaşıp kendilerini bambaşka mekanlarda, örneğin bir şelale kenarında, bir dağın zirvesinde, denizin ortasındaki bir geminin güvertesinde görebilirler. Başa takılan kasklar üç boyutlu, derinlik ve mekan algısı olan görüntüler oluştururlar. Görüntüler insan boyutları ile orantılı olarak verilir ve eldiven gibi bazı aletlerle dokunma hissi sağlanır. Böylece bu aletleri kulla-

nan kişi, gördüğü sanal dünyadaki eşyalara dokunabilir, onların yerlerini değiştirebilir. Bu mekanlarda insanın gördüğü görüntüdeki sesler de son derece inandırıcıdır. Ses her yönden, farklı derinliklere sahip olarak verilebilmektedir. Bazı uygulamalarda, dünyanın çok farklı yerlerindeki birkaç kişiye aynı sanal ortam gösterilebilmektedir. Böylece örneğin dünyanın farklı ülkelerinden, hatta farklı kıtalarından üç insan, kendilerini diğerleri ile birlikte bir sürat motoruna binerken ya da bir toplantı sonunda fikir alışverişinde bulunurken görebilirler.

Bu örnekler göstermektedir ki, bizim kendimizi bir mekanda görebilmemiz için dış dünyanın var olması şart değildir. Bizim dünya hakkında algıladığımız tüm hisler, görüntüler, tadlar ve kokular yapay bir kaynaktan da gelse, gerçekten var olsa da bizim bunu birbirinden ayırt etmemiz mümkün değildir. Biz her durumda yalnızca zihnimizin içinde yaşarız ve asla dışarıdaki maddenin aslına ulaşamayız.

Görüntüdeki Kalite, Detaylardaki Zenginlik Sizi Aldatmasın!

Filmin yine bir başka sahnesinde, simülasyon ortamında Neo'ya Matrix adındaki sanal dünya tanıtılır. Herşey gerçeğe son derece uygundur. Neo, sokakta yürüyen insanların trafik ışıklarında durduklarını, sonra da yeşil yanınca yürümeye devam ettiklerini görür. Hatta kalabalık içinden birinin omzuna çarptığını, vücudunun sarsıldığını hisseder.

Morpheus : Matrix bir sistemdir Neo... İçeride, etrafına baktığında ne görüyorsun? İş adamları, öğretmenler, avukatlar, marangozlar. Kurtarmaya çalıştığımız insanların zihinleri. Onları kurtarana dek, sistemin bir parçası olarak kalacaklar... Anlamalısın, bu insanların çoğu sistemden çıkmaya hazır değiller. İçlerinden çoğu sisteme o kadar umutsuzca bağlı ki onu korumak için savaşacaklar...

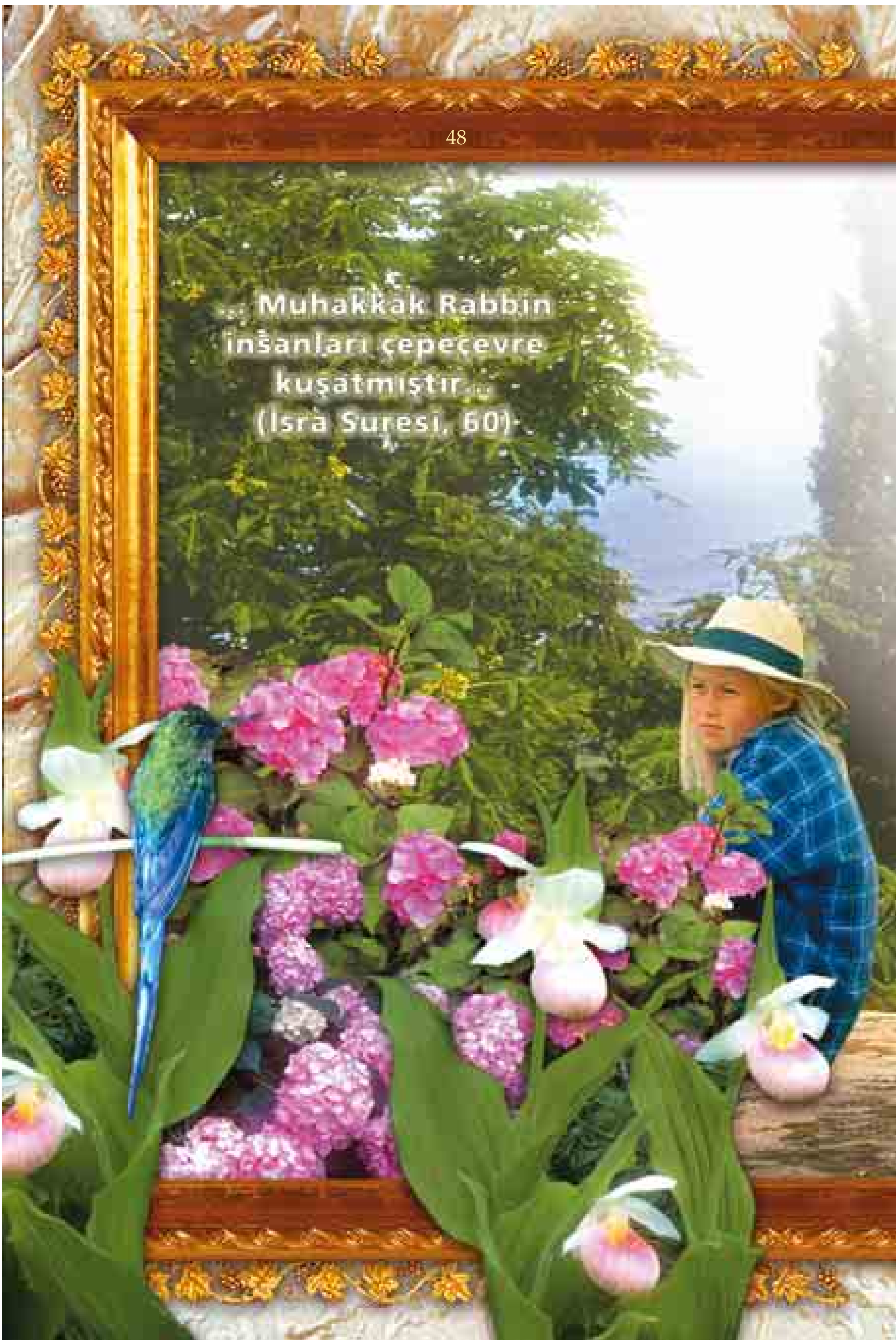

Neo'nun gerçekmişçesine etrafa bakındığı bir anda, Morpheus "durdur" emri verir ve bir anda etraflarındaki görüntü olduğu şekliyle donar. İnsanlar oldukları halleriyle kalakalırlar, havuzun akmakta olan suyu durur, kuş havada bulunduğu noktada asılı kalır. Bu görüntü üzerinde bir tek Morpheus ve Neo konuşmalarına devam etmektedirler. Neo çok şaşırır, fakat o zaman etrafındaki herşeyin yaşadığı hayalin bir parçası olduğunu, gerçekliğinin olmadığını daha iyi kavrar.

Morpheus : Durdur.
Neo : Bu Matrix değil mi?
Morpheus : Sana bir şey öğretmek için tasarlanmış bir program.

... Muhakkak Rabbin
insanları çepeçevre
kuşatmıştır...
(İsra Suresi, 60)

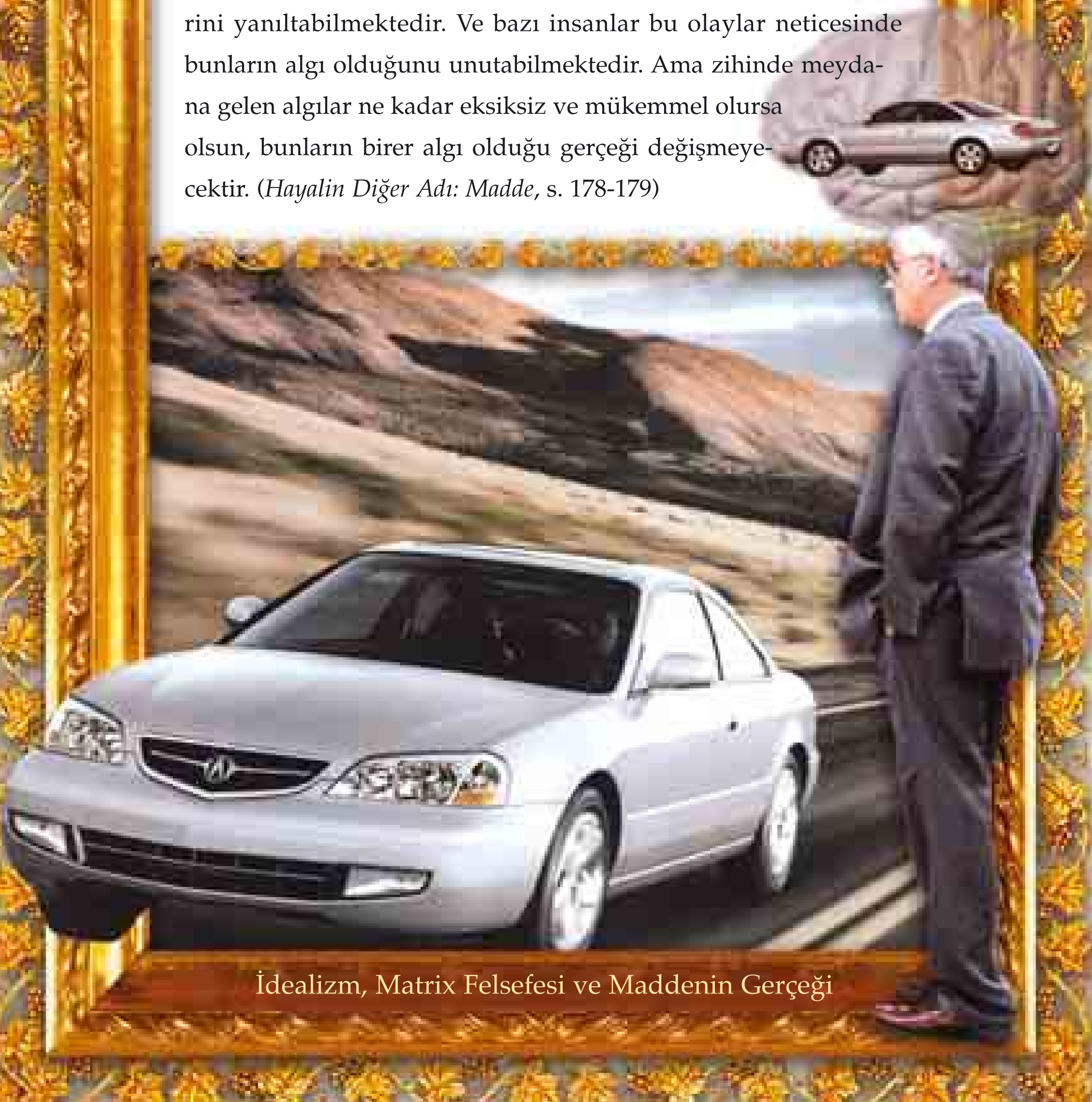
Bu filmde yaşanan olayların insan yaşantısında da benzer şekilde olmadığını ispat etmek mümkün değildir. Bir kişi ne kadar inandırıcı detaylarla dolu bir mekanda olsa da bunları sadece kendi zihninde yaşamaktadır. Kendi dışında bu olayların, mekanların, kişilerin asılları varsa da bunlara ulaşamaz. Bu konuyu açıklayan izahlarımızdan bazıları şöyledir:

- İnsan, bir nevi ekranda 3 boyutlu, son derece net, son derece gerçekçi bir film seyretmektedir. Bu ekrana adeta yapışık olduğundan bir türlü filmden sıyrılıp, içinde bulunduğu durumu göremez. (*Sonsuzluk Başlamış Durumda*, s. 43)

- … madde dünyası olsa da olmasa da, insan sadece beynindeki algılar dünyasını izler. Maddelerin asılları ile hiçbir zaman karşılaşamaz. Dahası, her insana kopyasını görüyor olmak yetmektedir. Örneğin, rengarenk çiçeklerle bezenmiş bir bahçeyi gezen bir insan, gerçekte bu bahçenin aslını değil, beynindeki kopyasını görür. Ancak, bu bahçe o kadar gerçekçidir ki, her insan bu hayalinde oluşan bahçeden gerçekmiş gibi aynı zevki alır. Hatta bugüne kadar milyarlarca insan, bu bahçe gibi gördüğü herşeyin aslını gördüğünü sanmıştır… (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 48)

- Allah, kusursuz ve saymakla bitmeyecek kadar çok detaya sahip olan evreni, her an, eksiksiz olarak yaratmaktadır. Üstelik bu yaratış o kadar kusursuzdur ki, yeryüzünde bugüne kadar var olmuş milyarlarca insan, bu evrenin ve gördükleri herşeyin bir hayal olduğunu anlayamamışlar, hep maddenin aslı ile muhatap olduklarını sanmışlardır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 91)

Bazı insanların otobandan hızla geçen bir otobüsü veya bu otobüsün sebep olduğu bir kazayı, maddenin fiziksel varlığı ile muhatap olduklarının çarpıcı bir delili sanmalarının nedeni, görüntünün insanı aldatacak kadar gerçekçi görülmesi ve hissedilmesidir. Mekan görüntülerindeki, örneğin otobandaki derinlik ve perspektifin kusursuzluğu, mekanda görülen cisimlerin renk, şekil, gölge olarak mükemmelliği, ses, koku ve sertlik hislerinin çok net olması ve görüntünün içinde bir mantık bütünlüğü bulunması kimilerini yanıltabilmektedir. Ve bazı insanlar bu olaylar neticesinde bunların algı olduğunu unutabilmektedir. Ama zihinde meydana gelen algılar ne kadar eksiksiz ve mükemmel olursa olsun, bunların birer algı olduğu gerçeği değişmeyecektir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 178-179)

Fizik Kanunları da Algılarımızın Bir Yorumudur

Morpheus, Neo'nun maddenin aslına ilişkin gerçekleri kavraması için pek çok yöntem denemekte ve ona pek çok delil sunmaktadır. Bir önceki bölümde eğitimin bir parçası olarak, Matrix adlı sistemin bir kopyasında görüntünün dondurulduğunu, böylece gerçek gibi görünen herşeyin aslında sanal bir gerçeklik olduğunu gösterdiğini anlatmıştık. Neo'nun buradaki eğitimi, şu konuşmalarla devam eder:

Neo : Onlar ne?

Morpheus : Duyusal programlar. Sisteme bağlı kalarak her türlü yazılıma girip, çıkabilirler. Sistemden çıkarmadığımız herkes potansiyel bir ajandır. Matrix'in içinde neredeyse herkes bir ajan ya da değil. Onlardan saklanarak ve kaçarak hayatta kaldık ama onlar kapı bekçileri. Tüm kapıları tutmuşlar. Anahtarlar onlarda. Er ya da geç, birisinin onlarla savaşması gerekecek.

Neo : Birisi mi?

Morpheus : Sana yalan söylemeyeceğim. Bir ajana karşı gelip, onunla savaşan herkes, canından oldu. Onların yapamadıklarını sen yapacaksın.

Neo : Neden?

Morpheus : Bir duvarın içinden yumruk atan ajanlar gördüm. İnsanlar onlara bir şarjör boşalttı; ancak sadece havayı vurdular. Güçleri ve hızları, kurallara dayalı bir dünyaya bağlı. Bu yüzden senin kadar hızlı ve güçlü olamazlar.

Neo : Ne söylemeye çalışıyorsun? Kurşunları tutabileceğimi mi?

Morpheus : Hayır Neo. Demek istediğim şu: Hazır olduğunda buna gerek kalmayacak.

Yukarıdaki konuşmalarda da Morpheus, Neo'ya sürekli olarak fizik kurallarıyla düşünmemesini öğütlemektedir. Matrix adlı sistemde "ajan" olarak tanınan güvenlik görevlileri, sistemdeki sanal karakterlerin bedenlerini kullanarak herşeye hakim olabilmektedirler. Ancak bu sistemin zihinlere gösterilen yapay bir dünya olmasından ötürü, Neo'nun en imkansız gibi görünen şeyleri de başarabileceği anlatılmaktadır.

İleriki sahnelerde ise filmdeki karakterlerin gerektiğinde insanüstü bir performans sergileyebildikleri görülmektedir. Bunu son derece gerçekçi bir şekilde yaşamaktadırlar. Ancak bu, aslında bilgisayar tarafından beyinde yaşatılan hayallerden ibarettir. Filmin kahramanı Neo bu heyecan verici olayları yaşadığını zannederken, aslında koltuğunda oturmaktadır.

Diğer taraftan Morpheus, Neo'nun zihnini, yaşamı boyunca edindiği önyargılardan, aldığı telkinlerden kurtarmaya -filmdeki ifadesiyle zihnini özgürleştirmeye- çalışmaktadır. Bu amaçla her iki oyuncu da bir atlama programına bağlanırlar. Burada Morpheus, birbirinden uzak ve son derece yüksek binalar arasında adeta uçuyormuş gibi atlar ve Neo'nun da zihnini özgürleştirdiği (yani önyargılarından kurtulduğu) takdirde bunu başarabileceğini söyler. Ancak Neo bir bilgisayar programında olduğunu bildiği halde, kendini fizik kurallarına bağlı düşünmekten alıkoyamamaktadır. Diğer bir deyişle gerçek olmayan bir ortamı, çok fazla önemseyerek atlarken düşeceğinin korkusunu yaşamaktadır.

Önceki sayfadaki karelerde de Neo'nun bu yüksek binalar arasında atlamayı denerken, atlayamayacağına dair tereddüt ve korku duymasıyla birlikte beton zemine düşüşü görülmektedir.

Filmde bilimkurgu unsurlar olmakla birlikte, verilen mesajlar son derece düşündürücüdür. Örneğin maddenin ve mekanın hayal olduğunu anlayan bir kişi, diğer insanların bilmediği çok önemli bir sırrı daha kavrar: Dünyada geçerli olan sebep-sonuç ilişkileri, maddenin fiziksel özelliklerinin sonucunda veya insanlar arasındaki ilişkilerin neticesinde oluşmamaktadır. Madde bir algı olduğuna göre fiziksel bir etkiye sahip olamaz. Her fiziksel etki, ayrı ayrı olarak yaratılır. Örneğin atılan bir taş camı kırmaz; taşın atılması ve camın kırılması görüntüleri ayrı ayrı yaratılır. Gemileri suda yüzdüren "suyun kaldırma kuvveti" veya kuşları havada tutan "havanın kaldırma kuvveti" de birer algı olarak yaratılır. Dolayısıyla aslında bu gibi "kuvvetler"in hepsi, gerçekte bunları yaratan Allah'a aittir.

Nitekim filmde de bu gerçekleri öğrenen başrol oyuncusu, bilgisayara bağlı bir koltukta uzanırken, Matrix olarak anılan sanal dünyaya girdiğinde, fizik kanunlarının dışında hareketler yapabildiğini görür. Örneğin yandaki karelerde görüldüğü gibi kendini kurşunlara hedef olmayacak kadar olağandışı bir hızla hareket ederken bulmaktadır. Üstelik herşey öylesine gerçekçidir ki, aktör gözünü koltukta açtığında hala büyük bir şaşkınlık yaşamaktadır. Bu da bir ortamı insanlara yaşatmak için dışarıdaki somut gerçekliğe ihtiyaç olmadığının çok önemli bir kanıtıdır.

Maddenin aslı konusunu anlattığımız eserlerde bu konu üzerinde de durmuş ve fizik kurallarının da zihinde meydana geldiğini şöyle anlatmıştık:

Allah, bize yaşadığımız görüntüleri, bir sebep sonuç ilişkisi içinde, bazı kanunlara bağlıymış gibi gösterir. Örneğin, gece ile gündüz, bizim beynimizde oluşan görüntülerdir. Ve biz gece ile gündüzün Güneş'e ve Dünya'nın hareketlerine bağlı olarak değiştiğini algılarız. Örneğin beynimizin içindeki görüntüde Güneş en tepedeyken, öğle saati olduğunu biliriz ve Güneş batarken de havanın karardığına şahit oluruz. Allah, evrene ait algıları yaratırken, bu sebep sonuç ilişkisi ile birlikte yaratmıştır. Hiçbir zaman Güneş battığı halde gündüzü yaşamayız. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 199)

Beynimizin içindeki hayalde, elimizden bıraktığımız bir kalem hep yere düşmektedir. Buna neden olan sebep sonuç ilişkisinin araştırılması neticesinde "yerçekimi kanununu" buluruz. Allah, ruhumuza izlettirdiği görüntüleri belli sebeplere ve kanunlara bağlıymış gibi göstermektedir. Bu sebeplerin ve kanunların yaratılmasının bir nedeni, hayatın imtihan için yaratılmış olmasıdır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 200)

Allah tüm bu algıları, hiçbir kanuna ve sebebe ihtiyaç duymadan yaratmaya güç yetirendir. Örneğin Allah, tohum olmadan bir gülü yaratabilir, bulut olmadan yağmur yağdırabilir ya da Güneş olmadan gölgeyi, geceyi ve gündüzü yaratabilir. Allah Furkan Suresi'nin 45-47. ayetlerinde önce gölgeyi yarattığını, sonra da Güneş'i ona delil kıldığını bildirmektedir. Rüyalarımız bu yaratılışı daha iyi kavrayabilmemiz için iyi bir örnektir. Rüyamızda Güneş'in maddesel bir karşılığı olmadığı halde, Güneş'in verdiği ışığı, ısıyı, aydınlığı aynı gerçek hayattaki gibi hissederiz. Bu yönleriyle rüyalar, Allah'ın, Güneş olmadan da Güneş'e ait hisleri zihnimizde yaratabileceğinin göstergelerinden biridir. Ancak Allah yarattığı imtihan ortamında insanlar için herşeyin bir sebebini de yaratmıştır. Gündüzün sebebi Güneş'tir,

Rabbini görmedin mi, gölgeyi
nasıl uzatıvermiştir? Eğer dilemiş
olsaydı onu durgun kılardı.
Sonra Biz Güneş'i ona bir
delil kılmışızdır.
(Furkan Suresi, 45)

yağmurun sebebi ise buluttur. Bunların tümü, beynimizde Allah'ın ayrı ayrı var ettiği görüntülerdir. Bir sebebin sonuçtan önce yaratılması ile de, Allah, bu imtihan ortamında herşeyin belli kanunlarla işlediğini düşünmemizi ve bu şekilde bilimsel araştırma yapmamızı sağlamaktadır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 202-203)

Allah, yarattığı görüntüleri belli sebeplere bağlıymış gibi gösterir. Örneğin bir elma dalından koptuğunda hep yere düşer, hiçbir zaman göğe doğru yükselmez veya havada asılı kalmaz. Allah'ın yarattığı bu sebeplerin ve kanunların araştırılması ise bilimin konularını oluşturur... (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 201)

Allah, sebep olmadan da sonucu yaratmaya güç yetirendir. Örneğin rüyasında Güneş olmadığı halde Güneş'in ışıklarıyla ısındığını hisseden bir insan bunun bir delilidir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 202)

Beynimizin İçindeki Görüntülerin Dışına Çıkamayız

Doğumumuzdan itibaren beş duyumuza bağlı olduğumuz için "dış dünya"nın, duyularımızın bize tanıttığından farklı olabileceğini hiç düşünmemişizdir.

İnsanın hayatına dair bildiği herşey gözleriyle gördükleri, kulaklarıyla duydukları, elleriyle dokunduklarından, kısacası duyu organlarıy-

la algıladıklarından oluşur. Yani insan daima kendi "kişisel dünyasında" yaşar. Uzaydaki yıldızlar, üzerinde yaşadığımız dünya, dünyayı dolduran milyarlarca insan, çevremizde gördüğümüz her canlı, evimiz, evimizin içindeki eşyalarımız, şu an üzerinde oturduğumuz koltuk, elimizde tuttuğumuz kitap ve daha milyonlarca detayla şimdiye kadar binlerce kez karşılaşmışızdır. Ancak bunların hepsi, yine bizim "kişisel dünyamıza" ait hislerdir. Hiçbir insan, şimdiye kadar kendi seyrettiği bu dünyanın dışına çıkamamıştır. İnsan ne yaparsa yapsın, tüm yaşantısının ve bedeninin bir hayal olduğu, bunların asılları ile muhatap olmadığı gerçeğini değiştiremeyecektir...

Yanda filmden gördüğünüz kareler, Neo'nun, Matrix'in ne olduğunu öğrenmek için Morpheus'la yaptığı görüşmeye aittir. Morpheus bu konuşma esnasında, Neo'ya Matrix'in ne olduğunu tarif ederken, bu sistemden "gerçeği görmesini engelleyen bir perde" olarak bahsetmektedir:

Morpheus : Neden burada olduğunu anlatayım. Bir şey bildiğin için buradasın. Bildiğini açıklayamıyorsun. Ama hissediyorsun. Hayatın boyunca hissettin. Dünyada ters giden bir şeyler var. Ne olduğunu anlamıyorsun, ama orada beyninde kıymık gibi seni çıldırtan birşey. Seni bana getiren şey bu duyguydu. Neden söz ettiğimi biliyor musun?

Neo : Matrix mi?

Morpheus : Ne olduğunu öğrenmek ister misin? Matrix ***her yerde. Etrafımızda. Şu anda, bu odada. Pencereden dışarı baktığında görürsün ya da televizyonu açtığında. İşe gittiğinde hissedersin... Vergi öderken. Gerçeği görmemen için dünya, bir perde gibi önüne çekilmiş sanki.***

Filmin kahramanı Neo, gerçeği öğrenmek üzere, bulunduğu kapsülden çıkarılıp uyandırılana kadar, kendisine gösterilen hayali dünyanın farkında değildir. Çünkü hayatının her anında bu sistemle iç içe yaşamış ve çevresindeki tüm insanlardan bu hayatın gerçek olduğu telkinini almıştır. Bu nedenle Neo'nun ikna edilmesi, o ana kadar gerçek zannederek yaşadığı hayatının bir hayalden ibaret olduğunu kavraması vakit almıştır.

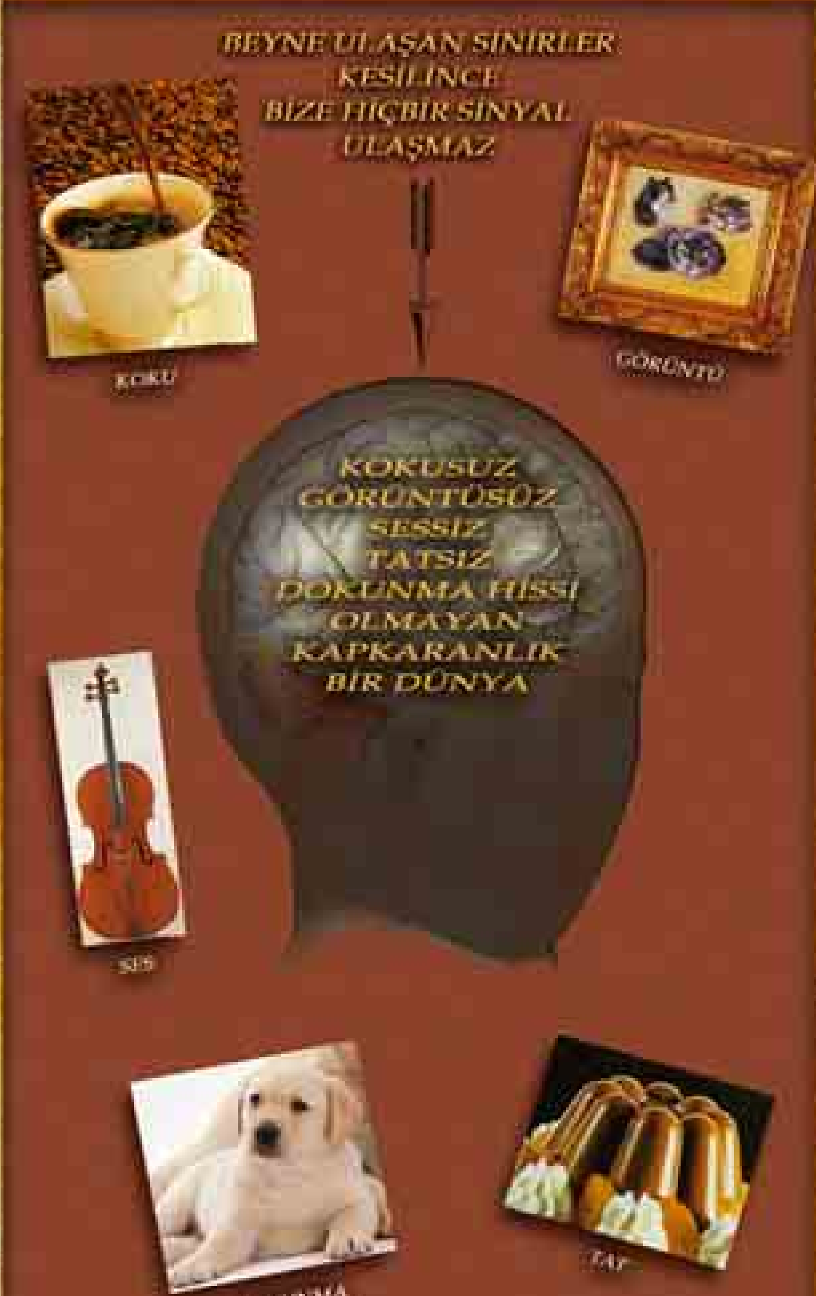
Bu durum günümüzde maddenin aslı konusunda bilgilendirilen bir kısım kimseler için de geçerlidir. Maddenin mutlak varlığına inanan ve gördüklerinin dış dünyadaki

asılları ile muhatap olduğuna emin olan kimseler birtakım mantıksız itirazlara yönelmektedirler. Ancak burada anlatılanlar, -kim ne kadar itiraz ederse etsin- tıpkı bir fizik kanunu veya bir kimya formülü kadar kesin gerçeklerdir.

Matrix filminin yukarıdaki görüntüleri ile benzerlik içinde olan izahlarımızdan bir kısmı şöyledir:

Dünyada yaşadığımız hayatın birer parçası olan tüm olaylar, insanlar, binalar, şehirler, arabalar, mevkiler, kısacası hayatımız boyunca gördüğümüz, tuttuğumuz, dokunduğumuz, kokladığımız, tattığımız, dinlediğimiz herşey, gerçekte beynimizde oluşan görüntü ve hislerdir.
Biz, bize verilen telkinle bunların, beynimizin dışındaki bir dünyada sabit olduklarını, her birinin maddesel varlıklar olduklarını ve bizim bu nedenle bunların asıllarını gördüğümüzü, hissettiğimizi zannederiz. Oysa, biz hiçbir varlığın aslını asla göremeyiz ve bu varlıkların asıllarına asla dokunamayız. Kısacası bizim hayatımız boyunca madde sandığımız herşey aslında bir hayal olarak beynimizde meydana gelen görüntülerden oluşmaktadır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 8)

Eğer dikkatlice düşünürseniz, gören, işiten, dokunan, düşünen ve şu anda bu kitabı okuyan akıllı varlığın, sadece bir ruh olduğunu ve sanki bir tür perde üzerinde "madde" denen algıları seyrettiğini hissedebilirsiniz. Bunu kavrayan insan, insanlığın büyük bölümünü aldatan maddi dünya boyutundan uzaklaşıp, gerçek varlık boyutuna girmiş olur… (*Sonsuzluk Başlamış Durumda*, s. 46)

BEYNE ULAŞAN SİNİRLER
KESİLİNCE
BİZE HİÇBİR SİNYAL
ULAŞMAZ
KOKU
GÖRÜNTÜ
KOKUSUZ
GÖRÜNTÜSÜZ
SESSİZ
TATSIZ
DOKUNMA HİSSİ
OLMAYAN
KAPKARANLIK
BİR DÜNYA
SES
DOKUNMA
TAT

Gören Gözlerimiz Değildir, Görüntü Beynimizde Oluşur

Daha önce de belirttiğimiz gibi, hayatımız boyunca aldığımız telkinle, tüm dünyayı gözlerimizle gördüğümüzü zannederiz. Hatta "gözlerimiz dünyaya açılan pencerelerimizdir" diye biliriz. Oysa, görmenin bilimsel açıklamasına göre gerçek böyle değildir; çünkü biz gözlerimizle görmeyiz. Gözlerimiz ve gözlerimize bağlı olan milyonlarca sinir hücremiz, sadece "görme olayının" gerçekleşmesi için beyne mesaj ileten kablo görevine sahiptirler.

Matrix adlı filmde de başrol oyuncusu, gerçekte kablolarla makineye bağlı olduğu ve gözleri kapalı olarak bir koltukta yattığı halde, çok canlı bir hayat yaşadığı hissine kapılmaktadır. Ancak o ana kadar gördüğü tüm rengarenk, aydınlık, canlı görüntüler, kendisine fiziksel bir gözün varlığına ihtiyaç duymadan gösterilmiştir. Aynı şekilde koştuğunu, hareket ettiğini, kavga ettiğini zannettiği görüntüleri de, kaslarını kullanmadan bir koltukta yatarken sadece izlemiştir.

Filmin kahramanı gerçek hayata dönüp gerçek zannettiği şeyleri, aslında hayali bir dünyanın içinde yaşadığını anladığında ise çok şaşırmıştır. O güne kadar cam bir fanusun içinde, beynine verilen elektrik sinyallerinden oluşan hayali bir dünyada yaşadığı halde, kendisini bir bilgisayar programcısı zannetmekte ve yandaki resimde görülen mekanda uyumaktadır. Yani hayatı sandığı herşey gerçekte bir hayaldir.

Neo : *Ne yapıyorsun?*

Morpheus : *Kasların çöktü onları yeniden çalıştırıyoruz.*

Neo : *Gözlerim neden acıyor?*

Morpheus : *Onları hiç kullanmadın. Dinlen Neo. Yanıtlar geliyor.*

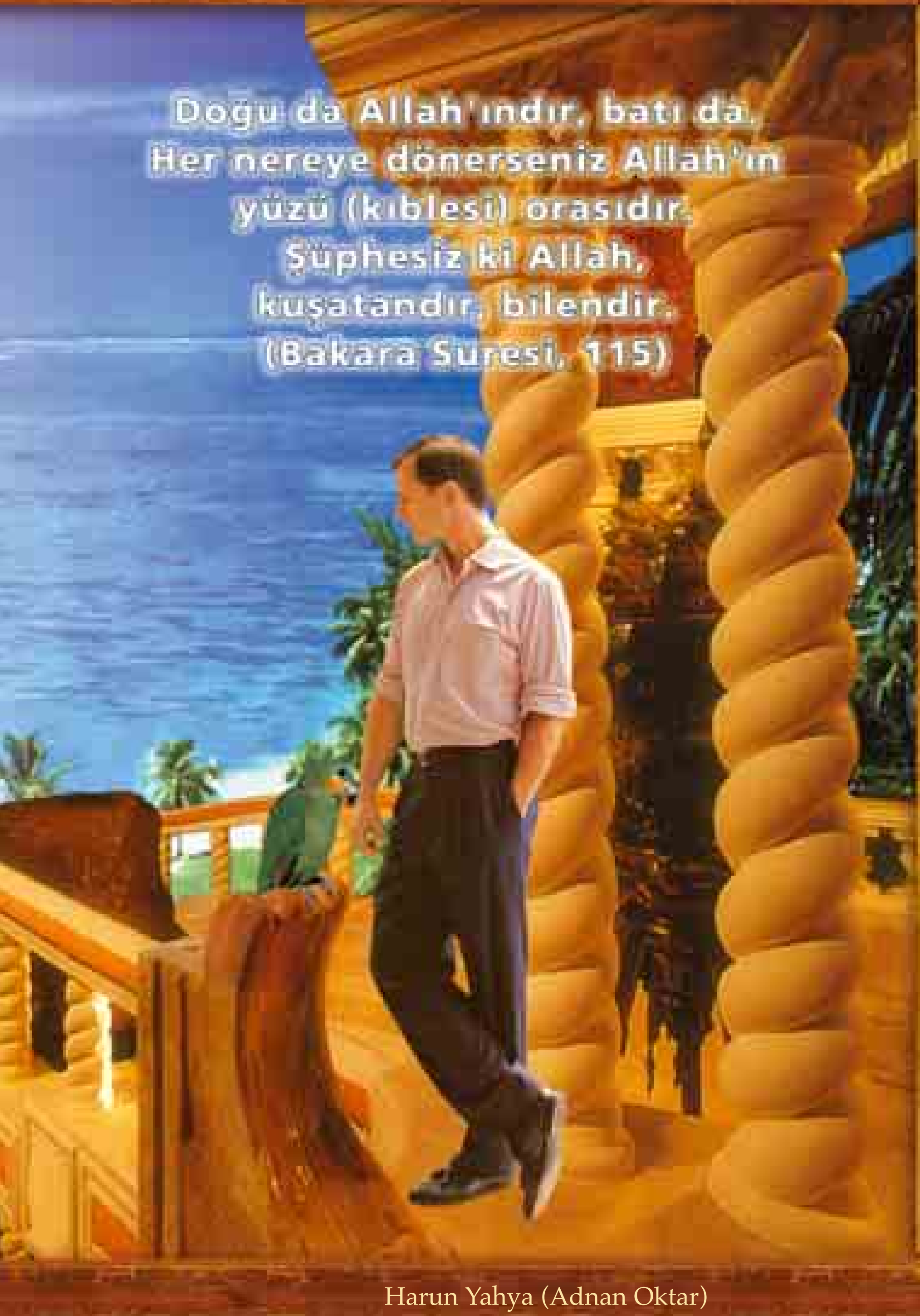
Yukarıdaki konuşmalardan anlaşıldığı üzere, Neo gözlerini ya da vücut kaslarını kullanmadan kendisine beynine iletilen yapay sinyallerle gerçek bir hayat yaşadığı izlenimi edinmiştir. Gözlerini hiç kullanmadığı halde son derece renkli, aydınlık ve canlı bir dünya ile muhatap olmuş; aynı şekilde kaslarını kullanmadığı halde hayatı boyunca kendini hareket halinde hissetmiştir.

Buradaki durum her insan için de benzerdir. Örneğin bir kişi markette alışveriş yapan insanlara baktığında, bu insanları ve marketi gözleriyle görmez; çünkü bu manzaraya ait görüntü gözünün önünde değil, beyninin arka tarafında oluşur. Dolayısıyla göze ihtiyaç duymaksızın, beyninin ilgili bölgesine gönderilen yapay sinyallerle de aynı görüntüyü görmesi mümkün olabilecektir.

Filmin yukarıdaki kareleri ile paralel olarak, kitaplarımızda yer alan ifadelerden bir kısmı şöyledir:

Odanızın penceresinden dışarıdaki manzarayı seyrettiğinizde, hayatınız boyunca aldığınız telkinden dolayı, bu manzarayı gözlerinizle gördüğünüzü zannedersiniz. Oysa gerçek böyle değildir. Çünkü siz gözlerinizle dışarıdaki bir manzarayı görmezsiniz. Siz, beyninizin içinde oluşan manzaraya ait görüntüyü görürsünüz. Bu bir tahmin ya da bir felsefe değil, bilimsel bir gerçektir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 10)

Bilindiği gibi, gözümüzdeki hücrelerden gelen elektrik sinyalleri, beynimizde görüntüye çevrilir. Örneğin, beyin, görme merkezine gelen bazı elektrik sinyallerini bir ayçiçeği tarlası olarak yorumlar. Öyle ise gören göz değildir.

Doğu da Allah'ındır, batı da.
Her nereye dönerseniz Allah'ın
yüzü (kıblesi) orasıdır.
Şüphesiz ki Allah,
kuşatandır, bilendir.
(Bakara Suresi, 115)

Peki, gören gözlerimiz değilse, beynin arka kısmında, kapkaranlık bir mekanda, bir göze, retinaya, merceğe, göz sinirlerine, göz bebeğine ihtiyaç duymadan, elektrik sinyallerini rengarenk bir ayçiçeği tarlası olarak gören, bu gördüğü manzaradan zevk alan kimdir?

… beynin içinde oluşan bu görüntüleri, bir televizyon ekranından izler gibi izleyen, izledikleri ile sevinen, üzülen, heyecanlanan, hoşnutluk duyan, telaşlanan, merak eden kimdir? Tüm gördüklerini ve hissettiklerini yorumlayacak bilinç kime aittir?

Hayatı boyunca, kapkaranlık, sessiz kafatasının içinde kendisine gösterilen görüntüleri izleyen, düşünen, sonuç çıkaran, karar veren bilinç sahibi varlık kimdir?

Bütün bunları algılayan, bilinci meydana getiren varlığın, şuursuz atomların oluşturduğu, su, yağ protein gibi maddelerden meydana gelen beyin olamayacağı açıktır. Beynin ötesinde, çok daha farklı bir varlık olmalıdır.

… Beyninin içindeki görüntüyü "görüyorum" diyen, beyninin için-

de duyduğu sesleri "duyuyorum" diyen, kendi varlığının şuurunda olan ve "ben benim" diyen bu varlık Allah'ın insana vermiş olduğu ruhtur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 79-80)

Tüm Lezzetler Beyinde Oluşur

Tat alma algısı da diğer duyu organlarına benzer şekilde açıklanabilir. İnsan dilinin ön tarafında dört farklı tip kimyasal alıcı vardır; bunlar tuzlu, şekerli, ekşi ve acı tatlarına karşılık gelir. Tat alıcılarımız bir dizi işlemden sonra bu algıları elektrik sinyallerine dönüştürür ve beyne iletirler. Ve bu sinyaller de beyin tarafından tat olarak algılanır. Bir pastayı, peyniri, portakalı ya da sevdiğiniz bir yemeği yediğinizde aldığınız tat, gerçekte elektrik sinyallerinin beyin tarafından yorumlanmasıdır.

Matrix filminde de bu gerçek yemek masasındaki konuşmalar esnasında şöyle yorumlanmıştır:

Tank : Haydi dostum. Şampiyonların kahvaltısı. (Neo'ya lapa benzeri bir yemek ikram ediliyor.)

Mouse : Gözlerini kapatırsan yumurta yediğin izlenimine kapılırsın... Bana neyi hatırlattı biliyor musun? Leziz buğday. Hiç leziz buğday yedin mi?

Switch : Hayır, ama aslında sen de yemedin.

Mouse : Demek istediğim de bu. Makinelerin leziz buğdayın tadını nereden bildiğini merak ediyorsundur. Belki yanlış yaptılar. Belki leziz buğdayın tadı yulaf ezmesi ya da ton balığı gibiydi. Bu durumda insanın aklına çok şey takılıyor. Örneğin tavuk, belki tavuğun tadına karar veremediler, bu yüzden tavuk etinde herşeyin tadı var.

Dozer : Yediğim şey sentetik aminoasitler, vitaminler, minerallerle birleştirilmiş. Vücudun ihtiyacı olan herşey.

Filmin bir başka sahnesinde ise, gerçekleri -Matrix adlı sistemin kendilerine hayali bir dünya yaşattığını- bilen karakterlerden biri, yediği yemeği şöyle tarif etmektedir:

Mr. Reagan : Biliyor musunuz bu bifteğin var olmadığını biliyorum. Bunu ağzıma koyduğumda Matrix'in beynime bunun sulu ve lezzetli olduğunu söylediğini biliyorum...

Yukarıdaki karelerde açıklama yapan kişi, tüm hayatının kendisine bir bilgisayar programı tarafından gerçekmiş gibi gösterildiğini bilmektedir. Bu nedenle yediği bifteğin lezzetinin gerçekte var olmadığını, bunu sadece beyninde algıladığını söylemekte, ancak yine de bu lezzetten gerçek-

miş gibi zevk aldığını belirtmektedir. Bu konuşmalara ilişkin kitaplarımızda yer verilen açıklamalardan bir kısmı şöyledir:

Bizim gördüğümüz, dokunduğumuz, duyduğumuz ve adına "madde", "dünya" ya da "evren" dediğimiz kavramlar, sadece ve sadece beynimizde oluşan elektrik sinyalleridir. Örneğin meyve yiyen biri, aslında meyvenin beynindeki algısıyla muhataptır, aslıyla değil. Kişinin "meyve" diye nitelendirdiği şey, meyvenin biçimi, tadı, kokusu ve sertliğine ait elektriksel bilginin beyinde algılanmasından ibarettir. Eğer beyne giden görme sinirini keserseniz, meyve görüntüsü de bir anda yok olur. Veya burundaki algılayıcılardan beyne uzanan sinirdeki bir kopukluk, koku algınızı tamamen ortadan kaldırır. Çünkü meyve, birtakım elektrik sinyallerini beynin yorumlamasından başka bir şey değildir. (*Evrim Aldatmacası,* II. baskı, s. 203-204; *Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 24)

Beyninizde oluşan bir pasta görüntüsüne beyninizde oluşan şeker tadı eklenir ve pasta hakkında herşey sevdiğiniz hale gelir. **Siz iştahla pastanızı yediğinizde aldığınız tat, aslında elektrik sinyallerinin beyninizde meydana getirdiği bir etkiden başka bir şey değildir.** Beyniniz dışarıdan gelen uyarıları nasıl yorumlarsa siz ancak onu bilirsiniz. Yoksa dışarıdaki nesneye asla ulaşamazsınız; örneğin çikolatanın kendisini göremez, koklayamaz ve tadamazsınız. Ya da beyninize giden tat alma sinirleri kesilse, o an yediğiniz herhangi bir şeyin tadının beyninize ulaşması mümkün olmaz, tat duyunuzu tamamen yitirirsiniz. Aldığınız tatların olağanüstü gerçekçi olması üstelik bunlara ait görüntüleri de seyrediyor olmanız sizi kesinlikle aldatmasın. Konunun bilimsel açıklaması bu şekildedir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 40)

Aynı şekilde, bugüne kadar hiçbir insan nanenin aslının tadına bakmamıştır. Nane olarak algıladığı tat, beyninde oluşan bir algıdır sadece. Çünkü nanenin aslına ne dokunabilir, ne onun aslını görebilir, ne aslının kokusunu veya tadını alabilir. Sonuç olarak, **biz hayatımız boyunca bize gösterilen kopya algılarla yaşarız. Ancak bu kopyalar o kadar gerçekçidir ki, hiçbir zaman kopyalarını yaşadığımızı fark etmeyiz.** (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 46)

Çilek suyu içen bir kişinin beynine giden tat alma sinirleri kesilse, içtiği meyve suyunun tadını tamamen yitirecektir.

... Bir çikolatayı ya da sevdiğiniz bir meyveyi yediğinizde aldığınız tat, elektrik sinyallerinin beyin tarafından yorumlanmasıdır. Dışarıdaki nesneye ise asla ulaşamazsınız; çikolatanın kendisini göremez, koklayamaz ve tadamazsınız. Örneğin, beyninize giden tad alma sinirleri kesilse, o an yediğiniz herhangi birşeyin tadının beyninize ulaşması mümkün olmaz; tad duyunuzu tamamen yitirirsiniz. Bu noktada karşımıza bir gerçek daha çıkar: Bir yiyeceği tattığımızda bir başkasının o yiyecekten aldığı tadın veya bir sesi duyduğumuzda başka birisinin duyduğu sesin bizim algıladıklarımız ile aynı olduğundan emin olmamız mümkün değildir. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 202-203)

Tüm Kokular da Beynin İçinde Oluşur

Algıladığınız kokular da aslında uzak bir mesafeden size ulaşmaz. Koku alma merkezinizde oluşan etkileri, dışarıdaki maddelerin kokusu zannedersiniz. Oysa bir gülün görüntüsü nasıl ki görme merkezinizin içindeyse, o gülün kokusu da aynı şekilde koku alma merkezinizin içindedir. Dışarıda ne gülün ne de ona ait bir kokunun varlığını bilemezsiniz. Çünkü algılarımızın bize tanıttığı dış dünya aslında beynimize ulaşan "elektrik sinyalleri bütünü"nden başka bir şey değildir. Beynimiz hayatımız boyunca bu sinyalleri değerlendirir. Biz de maddenin "dışarıdaki" aslı ile muhatap olduğumuzu sanarak yanıldığımızın farkında olmadan bir ömür süreriz.

Matrix filminin bir sahnesinde de kokunun gerçekliğinden şüphe edilmekte, fakat bir yandan da algıdaki inandırıcılığa dikkat çekilmektedir.

Ajan : Ben buradan nefret ediyorum. Bu hayvanat bahçesinden, bu hapishaneden, bu gerçeklikten ya da her ne diyorsanız. Artık dayanamayacağım. En çok da koku, böyle bir şey varsa. Bunu fazlasıyla hissediyorum.

Filmdeki Matrix adlı bilgisayar sisteminde, "güvenlik sorumlusu ajan" karakterinin yukarıdaki ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, diğer tüm algılarımız gibi kokunun da aslı olup olmadığını anlamamız mümkün değildir. Bu konu kitaplarımızda şöyle yer almıştır:

Vanilya kokusu, gül kokusu gibi uçucu moleküller, burnun epitelyum denilen bölgesindeki titrek tüylerde bulunan alıcılara gelirler ve bu alıcılarda etkileşime girerler. Bu etkileşim beynimize elektrik sinyali olarak iletilir ve koku olarak algılanır. Sonuçta bizim güzel ya da çirkin diye adlandırdığımız kokuların hepsi uçucu moleküllerin etkileşimlerinin elektrik sinyaline dönüştürüldükten sonra, beyindeki algılanış biçiminden başka bir şey değildir. Bir parfümü, bir çiçeği, sevdiğiniz bir yemeği, deniz kokusunu, hoşunuza giden ya da gitmeyen her türlü kokuyu beyninizde algılarsınız. Fakat koku molekülleri beyne hiçbir zaman ulaşamazlar. Ses ve görüntüde olduğu gibi beyninize ulaşan yalnızca elektrik sinyalleridir. Sonuç olarak, **doğduğunuz andan itibaren dışarıdaki nesnelere ait olarak bildiğiniz kokular duyu organlarınız aracılığı ile hissettiğiniz elektrik uyarılarıdır.** (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 202)

... bir görüntünün zihnimizde oluşması için, dışarıda bir kaynak olmasına ihtiyaç yoktur. Aynı durum koku algısı için geçerlidir. Nasıl ki rüyanızda veya hayalinizde olmayan bir kokuyu duyabiliyorsanız, gerçek hayatta da kokusunu duyduğunuz nesnele-

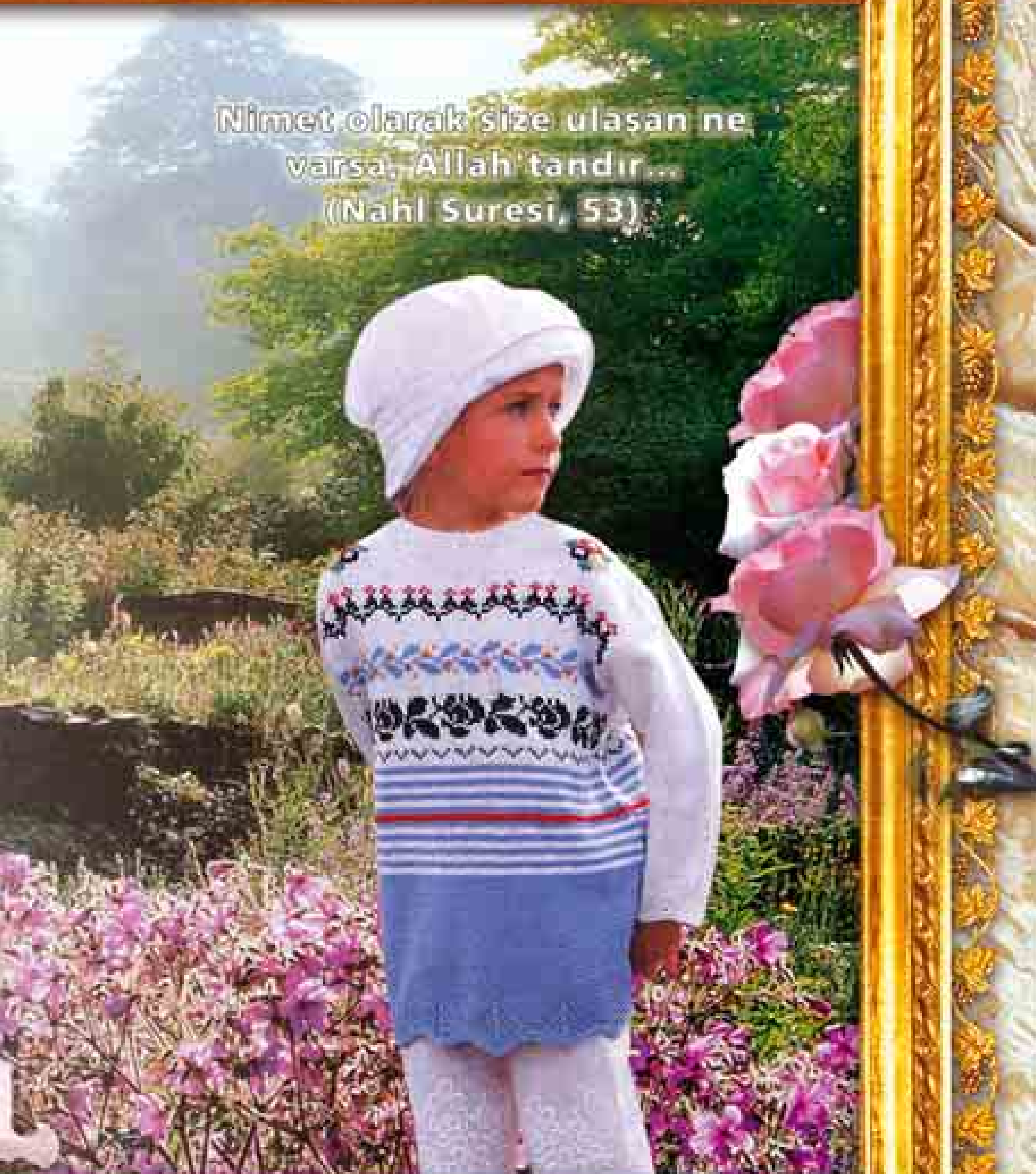
rin dışınızda mevcut olup olmadıklarından emin olamazsınız. Dışınızda bu nesnelerin var olduğunu düşünseniz de, asla onların asılları ile muhatap olamazsınız. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 38)

Şu Anda Bir Rüyada Olmadığınızı Nasıl İspatlarsınız?

İnsanlar rüyalarından uyandıklarında o ana kadar görmüş olduklarının hayal olduğunu anlarlar, ama "uyanma" görüntüsüyle başlayan ve adına "gerçek hayat" dedikleri hayatın bir hayal olabileceğinden nedense hiç kuşkulanmazlar. Oysa, "gerçek hayatımız" dediğimiz görüntüleri algılayış şeklimiz, rüyalarımızı algılayış şeklimizle tamamen aynıdır. Her ikisini de zihnimizde görürüz. Ve rüyalarımızdan uyandırılmadığımız sürece, onların bir hayal olduğunu anlamayız. Ancak uyandığımız zaman "demek ki gördüklerim bir rüyaymış" deriz.

Doğduğumuz andan itibaren dışarıdaki nesnelere ait olarak bildiğimiz kokular, hep burnumuz aracılığı ile hissettiğimiz elektrik uyarılarıdır.

Nimet olarak size ulaşan ne
varsa, Allah'tandır...
(Nahl Suresi, 53)

Öyle ise şu anda gördüklerimizin bir rüya olmadığını nasıl ispatlayabiliriz? Sadece henüz uyandırılmamış olduğumuz için, içinde bulunduğumuz anı gerçek zannediyor olamaz mıyız? Her gece gördüğümüz rüyalardan daha uzun süren bu rüyadan bir gün uyandırıldığımızda, bu gerçekle karşılaşacak olmamız pekala mümkündür. Ve bunun aksini ispatlayabileceğimiz hiçbir delilimiz yoktur.

Rüyada "elinizle tutar, gözünüzle görürsünüz", ama gerçekte ne eliniz vardır ne gözünüz, ne de görülüp-tutulacak bir şey. Bütün bunları beynin dışarısında sağlayan hiçbir maddi gerçeklik yoktur. Açıkça aldanırsınız. Peki gerçek yaşamla rüyayı ayıran nedir? Gerçek yaşamın sürekli olup, rüyanın kopuk kopuk olması ya da rüyada farklı sebep-sonuç ilişkilerinin bulunması mı? Bunlar temelde önemli farklar değildir. Çünkü sonuçta her iki yaşantı da beynin içinde oluşur. Rüya sırasında gerçek olmayan bir dünyada rahatlıkla yaşayabiliyorsak, aynı şey pekala içinde bulunduğumuz dünya için de geçerli olabilir. Rüyadan uyandığımızda gerçek yaşantı dediğimiz daha uzun bir rüyaya başlamadığımızdan hiçbir şekilde emin olamayız. Rüyayı hayal, dünyayı gerçek saymamızın nedeni, sadece alışkanlıklarımız ve ön yargılarımızdır. Ve bu durum, belki de bir gün, şu anda yaşadığımızı sandığımız dünya hayatından aynen rüyadan uyandırıldığımız gibi uyandırılabileceğimizi gösterir.

Matrix adlı filmde de, bu önemli nokta üzerinde durulmaktadır. Filmin başrol oyuncusu Neo, sık sık rüya ile gerçek hayat arasında ikileme düşer. Filmin bir sahnesinde Neo, aynaya baktığında aynadaki kırıklardan dolayı yüzü-

nü üç parça şeklinde görür. Daha sonra aynadaki kırığın kaybolarak görüntüsünün düzeldiğini görür. Bunun şaşkınlığıyla etrafındakilere dönerek onların da bu durumu görüp görmediklerini sorar. Gerçekliğini kontrol etmek için aynaya dokunduğunda ise, ayna yapışkan bir hal alır ve vücudunu metalik bir kaplama gibi sarmaya başlar, hatta bu kaplamanın soğukluğunu dahi hissedebilmektedir. Tüm bu gördüğü, hissettiği şeylerin gerçek olabileceğine ihtimal vermediği halde, yaşadıkları vücut dengesini sarsacak derecede gerçekçidir. Bilge kişi rolündeki Morpheus da Neo'ya, gördüklerinin, yaşadıklarının gerçekliğine aldanmaması için, gerçek dünya ile hayal dünya arasındaki farkın ne olduğunu sorar:

Morpheus : Gerçek olduğuna inandığın bir rüya gördün mü Neo? Ya o rüyadan uyanamazsan? ***Hayal dünyası ile gerçek dünya arasındaki farkı nasıl anlardın?***

Neo : Bu olamaz!

Morpheus : Ne olamaz? Gerçek mi?

Aşağıda bu konu ile ilgili kitaplarımızda yer verdiğimiz örnekler ve izahlar bulunmaktadır:

- Rüyasında yüksek bir yerden aşağı düşen bir insan da bunu bütün vücudu ile hisseder. Oysa o anda yatağında hiç kıpırdamadan yatmaktadır. Ya da, rüyasında ayağı kayıp su birikintisinin içine düştüğünü gören bir insan, tüm kıyafetlerinin ıslandığını, çıkan rüzgar nedeniyle üşüdüğünü hissedebilir. Ancak bulunduğu yerde ne bir su birikintisi, ne de rüzgar yoktur. Hatta çok sıcak bir odada uyuyor olmasına rağmen ıslaklığı ve üşümeyi, aynı uyanıkken olduğu gibi yaşar. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 60)

- İnsan aslında güven içinde evinde uyurken, rüyasında lunaparkta hızla dönen vagonlara bindiğini görebilir. Vagonların hızını, zaman zaman ters döndüğünü, esen rüzgarı gerçeğinin aynısı gibi hissedebilir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 61)

Rüya ile gerçek hayat arasındaki benzerliğe dikkat çekilen, filmin bir başka sahnesi şöyledir:

(Kendisinden bilgisayar çipi satın almak için evinin kapısına gelen müşterilere)

Neo : Hiç rüyada olduğundan ya da uyandığından kuşkuya düştüğün oldu mu?

Yan sayfadaki karede Neo bir türlü uyanıp uyanmadığından emin olamamaktadır. Uyandığında saatin çaldığını duymakta, kendisini odasında bulmakta, masasını, bilgisayarını görmektedir; fakat rüyasında yaşadıkları o kadar gerçekçidir ki, bunların hayal olduğundan bir türlü emin olamamaktadır. Yaşadığı bu çelişkinin verdiği şaşkınlıktan ötürü, kendisinden bilgisayar çipi satın almak için kapısına gelen müşterileri, kendisine hiç iyi görünmediğini söylerler. Neo da yukarıdaki ifadesiyle yaşadığı ikilemi kapısına gelen bu kişilerle paylaşmak ister.

Neo'nun yaşadığı bu ikilem aslında son derece doğaldır. Aslında düşünen her insan böyle bir çelişki içinde olduğunu fark edebilir. Kitaplarımızda bu konuya dikkat çektiğimiz pek çok pasaj vardır. Bunlardan biri şöyledir:

Peki rüyanızdan hiç uyanmadan yaşamaya devam etseniz, rüya içinde yaşadığınızın, gördüklerinizin hiçbirinin aslı ile muhatap olmadığınızın farkına varabilir misiniz? Kesinlikle hayır. **Uyanıp, kendinizi yatağınızda uyuyorken bulmadığınız sürece, hiçbir zaman rüyada olduğunuzu anlayamazsınız ve koskoca bir ömrü gerçek hayatınızı yaşadığınızı zannederek geçirirsiniz.** Öyle ise, gerçek hayat dediğimiz hayatımızın da bir rüya olmadığını nasıl ispatlayabiliriz? Bir gün bu gördüğümüz hayattan çıkıp kendimizi bambaşka bir yerde, bu hayatımıza dair görüntüleri izlerken bulmayacağımıza dair bir bilgimiz var mıdır? (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 65)

Matrix filminde, gerçeklerin farkında olan Morpheus, Neo'ya gördüklerine inanmaması, gerçeği kavramak için araştırması gerektiğini sık sık öğütlemektedir. Filme ait aşa-

ğıdaki satırlarda da, yine Morpheus, Neo'nun, gördüklerine inanmadan evvel sorgulaması gerektiğine şöyle dikkat çekmektedir:

Morpheus : Gözlerinden belli. Sende gördüklerini kabullenen birinin gözleri var. Uyanmayı beklediğin için. Tuhaf ama bunlar gerçekten pek uzak değil.

İnsanların da içinde yaşadığımız dünyanın gerçek durumunu sorgulaması gerekmektedir. İnsan, dışında var olduğuna inandığı dünyanın aslına hiçbir zaman ulaşamayacağı gerçeğinin farkına varmalı ve bu gerçekten dünyadaki amacı ile ilgili kesin doğrulara ulaşmalıdır.

Filmde de yoğun olarak vurgulanan, maddeyle muhatap olamadığımız gerçeği konusunda, kitaplarımızda verilmiş örneklerden bir kısmı şöyledir:

... insanlar genelde "dış dünya" kavramının içine herşeyi dahil etmezler ya da etmek istemezler. Bu konuda biraz samimi ve cesur düşünecek olursanız, evinizin, içindeki eşyalarınızın veya antikalarınızın, yazlığınızın, yeni aldığınız arabanızın, ofisinizin, mücevherlerinizin, bankadaki hesabınızın, gardırobunuzun, eşinizin, çocuklarınızın, iş arkadaşlarınızın ve sahip olduğunuz diğer şeylerin de size gösterilen bu "hayali dış dünyaya" dahil olduğu gerçeğini fark edersiniz. Etrafınızda gördüğünüz, duyduğunuz, kokladığınız kısacası beş duyunuzla algıladığınız herşey bu "hayali dünya"ya aittir; en sevdiğiniz sanatçının sesi, oturduğunuz iskemlenin sertliği, kokusu hoşunuza giden bir parfüm, sizi ısıtan Güneş, renkleriyle göz alıcı bir çiçek, pencerenizin dışında uçan bir kuş, denizin üzerinde hızla ilerleyen bir sürat motoru, bol ürün veren bahçeniz, işinizde kullandığınız bilgisayar ya da dünyadaki en kaliteli müzik setiniz...

Gerçek budur. Çünkü dünya yalnızca insanı denemek için yaratılan bir görüntüler bütünüdür. İnsanlar kısa yaşamları boyunca aslında gerçekliği olmayan algılarla denenirler. (*Evrim Aldatmacası*, s. 213-214)

Çevrenizdeki mal hırsına kapılmış insanların en çok nelere değer verdiklerini bir düşünün: İyi bir ev, lüks eşyalar, gösterişli mücevherler, son model bir araba, bankalarda yüksek miktarda para, yat... İşte bu nedenle de bu insanlar, sahip oldukları tüm bu maddeleri beyinlerindeki bir ekrandan izledikleri ve asıllarıyla asla karşılaşamayacakları gerçeğinden çok korkarlar.
Oysa kabul etmek istemeseler de beyinlerinde oluşan bir kopya dünya içinde yaşamaktadırlar. Dışarıdaki dünya ile muhatap olmaları mümkün değildir. Çünkü sesi, ışığı ve kokuyu hiçbir şekilde geçirmeyen kafataslarının içine girebilen sadece bu maddelerden gelen elektriksel bilgilerdir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 104)

Bir insanın sahip olduğunu sandığı herşeyi, evi, arabası, ailesi, işi ve tüm dostları beyninin içinde meydana gelen his ve görüntülerden ibarettir. Bu gerçeği kavrayan bir insan, herşeyin tek sahibinin, bu görüntüleri beyninde yaratan Allah olduğunu anlar. Dünya hayatına hırsla bağlı olan insanlar bu nedenle bu gerçekten çok büyük bir korku duyarlar. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 103)

Zamansızlık Gerçeği

Zaman, bizim, yaşadığımız olaylar arasında yaptığımız kıyasa dayalı bir kavramdır. Örneğin, bir kişi arabaya biner. Sonra kontak anahtarını çevirir ve gaz pedalına basarak arabayı hareket ettirir. Bir miktar yol aldıktan sonra arabasını kaldırımın kenarına park eder. Kişi, tüm bu eylemler arasın-

da kıyas yapar; her biri arasında bir süre geçtiğini düşünür ve böylece zaman algısını elde eder.

Tüm olaylar bize belli bir sıralama yöntemi ile gösterildiği için, zamanın hep ileri doğru aktığını düşünürüz. Örneğin bir yaprak ağaçtan hep aşağı doğru düşer, yukarı doğru çıkmaz veya yağmur damlaları hep gökyüzünden düşer, damlaların hiçbir zaman taneler halinde yukarı doğru çıktığını görmeyiz. Bu durumda bir yaprağın ağacın üzerindeki hali geçmiş iken, aşağıya düştüğü hali gelecektir. Oysa eğer hafızamızdaki bilgiler, bir filmin başa sarılması gibi tersine doğru gösterilmeye başlarsa bizim için gelecek, yani yaprakların aşağıda bulunduğu hali geçmiş olur, ağacın tepesindeki hali ise gelecek olur.

Bu örnekten anlaşıldığı gibi zaman, algılayana bağlı olarak değişken bir algıdır. Zamanın izafiyeti yani değişkenliği o kadar farklıdır ki, bizim için binlerce yıl süren bir zaman dilimi, bir başka boyutta sadece tek bir saniye bile sürebilir. Hatta, evrenin başından sonuna kadar geçen çok büyük bir zaman dilimi, bir başka boyutta, bir saniye bile değil, ancak bir "an" sürüyor olabilir.

Matrix filminde de tüm algılarla beraber, zamanın da izafi olduğu vurgulanmakta ve Neo'ya zaman konusunda da yanıldığı anlatılmaktadır. Aşağıdaki karelerde filmin kahramanı Neo, 2060 yılında ABD'de yapılmış, hava ve kara taşıtı olarak kullanılan bir geminin içerisindedir. Daha evvel Matrix'in içinde giydiği şık kıyafetleri ya da yaşadığı şehrin modern görünümü artık yoktur. Bunun yerine eskimiş kıyafetler giymekte ve harap görünümlü bir mekanda bulunmaktadır.

Neo : Morpheus bana ne oldu? Burası da ne?

Morpheus : Ne değil, ne zaman?

Neo : "Ne zaman" mı?

Morpheus : 1999 yılında olduğumuzu sanıyorsun ama 2199'a yakınsın. Kaç yılında olduğumuzu tam olarak söyleyemem, çünkü tam olarak biz de bilmiyoruz. Şimdilik bunu açıklayabilecek bir şey söyleyemem.

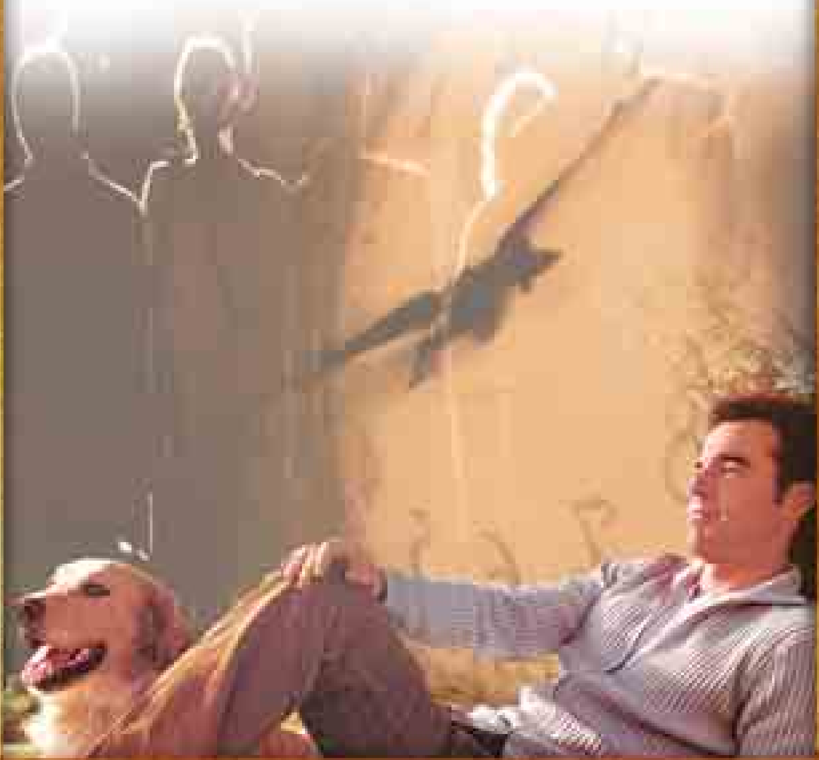
Bir kimseye tüm yaşadıkları gibi zaman algısı da yapay sinyallerle çok farklı olarak hissettirilebilir. Zamansızlık gerçeği ile ilgili kitaplarımızda yer almış olan izahlardan bir kısmı şöyledir:

Zaman bir algıdan ibaret olduğuna göre de, tümüyle algılayana bağlı, yani göreceli bir kavramdır.
Zamanın akış hızı, onu ölçerken kullandığımız referanslara göre değişir. Çünkü insanın bedeninde zamanın akış hızını mutlak bir doğrulukla gösterecek doğal bir saat yoktur...
Zamanın göreceliği, rüyada çok açık bir biçimde yaşanır. Rüyada gördüklerimizi saatler sürmüş gibi hissetsek de, gerçekte herşey

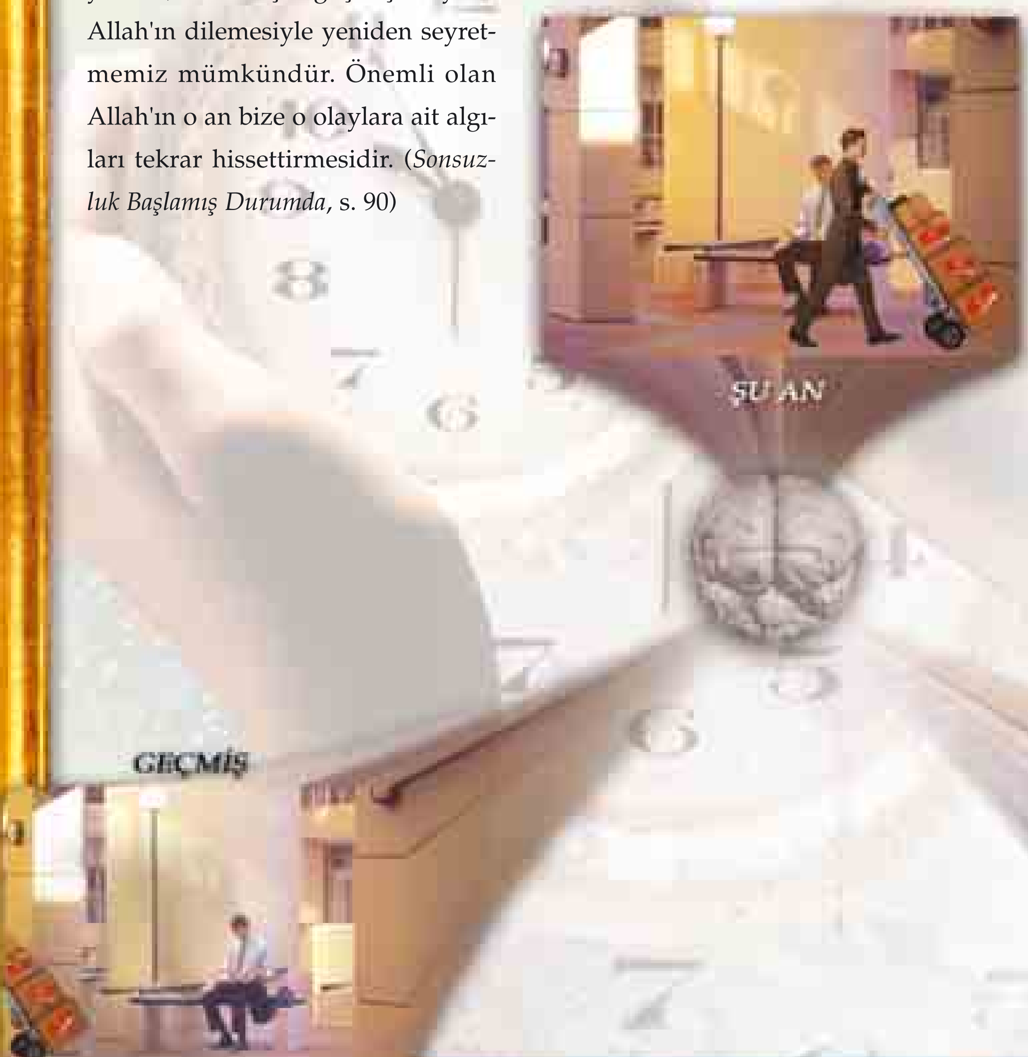
birkaç dakika hatta birkaç saniye sürmüştür. (*Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 70-71)

... zamanın izafi (göreceli-rölatif) bir kavram olduğu, materyalistlerin yüzyıllardır zannettikleri gibi değişmez ve sabit olmadığı, değişken bir algı biçimi olduğu da bu yüzyılda ortaya çıkmıştır. Zamanın ve mekanın izafiyeti Einstein'ın "Rölativite" teorisiyle kanıtlanmış ve bu gerçek bugünkü modern fiziğin temelini oluşturmuştur.

Sonuç olarak, zaman ve mekan mutlak olmayan, başlangıçları olan, Allah'ın yoktan var ettiği kavramlardır. Zamanı ve mekanı yaratan Allah, elbette ki bunlara tabi değildir. Allah, zamanın her anını zamansızlıkta belirlemiş, tespit etmiş ve yaratmıştır… (*Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 10)

İnsanlar zamana bağımlı oldukları için böyle bir olay onlara uzak gelir, oysa Allah Katında zaman yoktur, daha önce de belirttiğimiz gibi geçmiş ve gelecek tek bir andır. Tıpkı bir video kasetteki karelerin tek bir anda var olması gibi… Biz bir filmi seyrettikten sonra nasıl ki o filmi geriye doğru sarıp yeniden seyredebiliyorsak, bizim için geçmiş olayları Allah'ın dilemesiyle yeniden seyretmemiz mümkündür. Önemli olan Allah'ın o an bize o olaylara ait algıları tekrar hissettirmesidir. (*Sonsuzluk Başlamış Durumda*, s. 90)

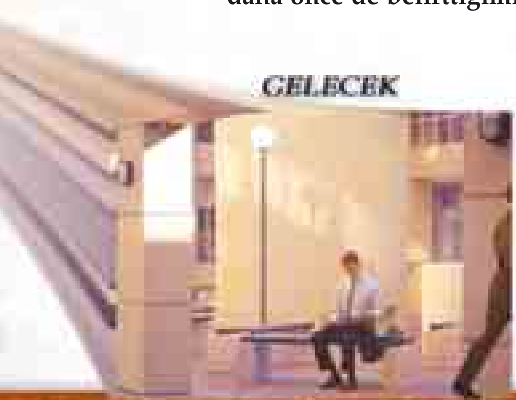
Anılarımız da Aslında Birer Hayaldir

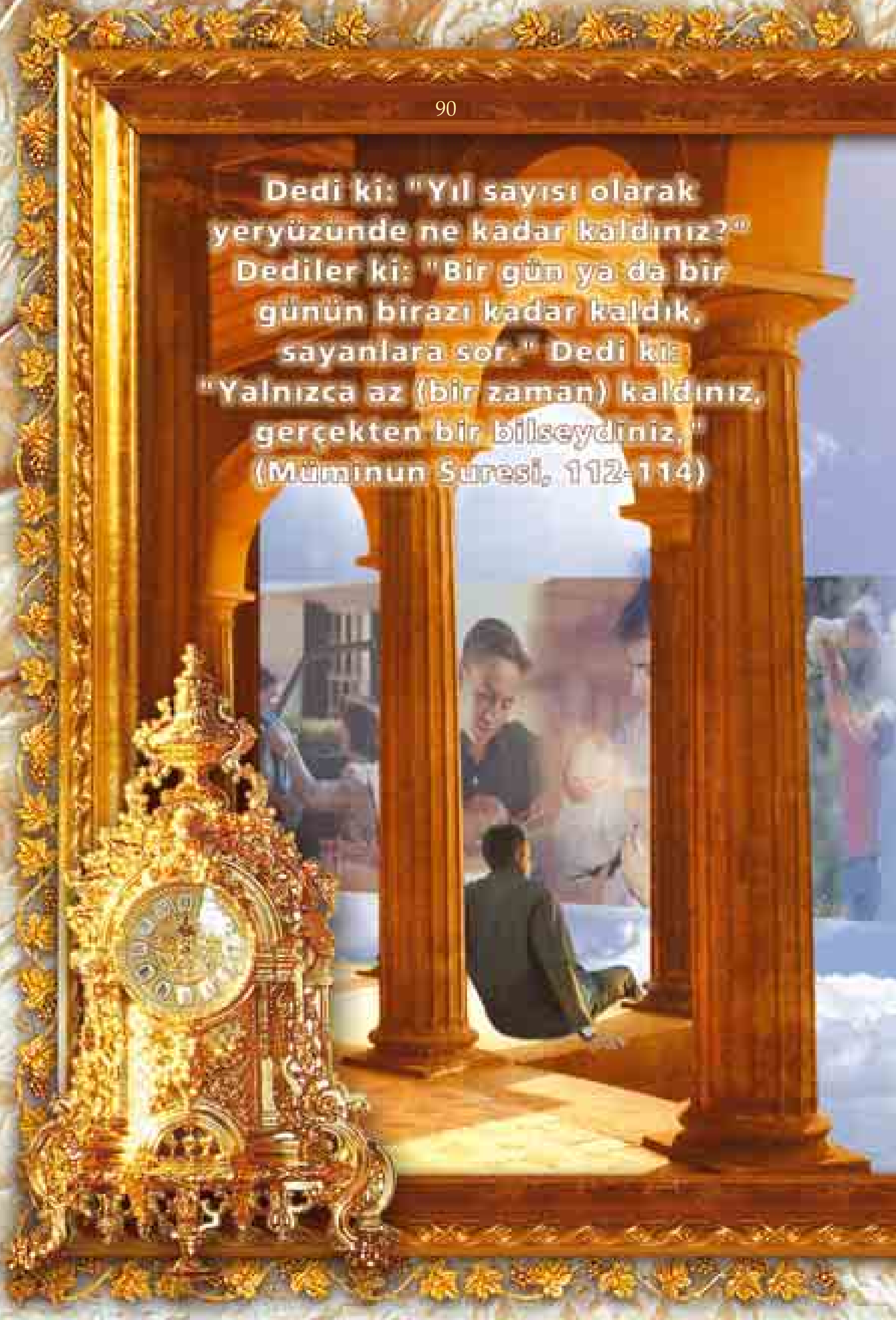
Filmin başrol oyuncusu Neo, gerçekleri yani şimdiye kadar gerçek sandığı hayatının bir hayalden ibaret olduğunu öğrendikten sonra, tekrar Matrix adındaki sanal dünyaya gittiğinde çevresini hayretle izler. Arabadaki yolculuğu boyunca geçmişine ait birtakım şeyleri hatırlar; ancak bunların hiçbirinin gerçekte yaşanmamış olmasından dolayı şaşkınlık duyar. Neo'nun, geçmişine ait anılar olarak düşündüğü olayların tamamı, hafızasına yapay olarak verilmiş görüntülerden ibarettir.

Morpheus : İnanılmaz değil mi?
Neo : Allah'ım.
Trınıty : Ne oldu?
Neo : Orada yemek yerdim. Harika makarna yaparlar. Hayatımla ilgili anılarım var. Hiçbiri olmamış.

Bu konuda kitaplarımızda yer vermiş olduğumuz açıklamalardan birkaçı şöyledir:

Biz, bize verilen telkinden dolayı, geçmiş, şu an ve gelecek gibi bölümlere ayrılmış zaman dilimlerini yaşadığımızı zannederiz. Oysa, **"geçmiş" gibi bir kavrama sahip olmamızın tek nedeni, -daha önce de belirttiğimiz gibi- hafızamıza bazı olayların verilmesidir.** Örneğin, ilkokula kaydolduğumuz an hafızamızda bulunan bir bilgidir ve biz bu nedenle bunu geçmiş bir olay olarak algılarız. Gelecekle ilgili olaylar ise hafızamızda bulunmaz. Bu nedenle biz henüz haberdar olmadığımız bu olayları "yaşanacak", "gele-

Dedi ki: "Yıl sayısı olarak
yeryüzünde ne kadar kaldınız?"
Dediler ki: "Bir gün ya da bir
günün birazı kadar kaldık,
sayanlara sor." Dedi ki:
"Yalnızca az (bir zaman) kaldınız,
gerçekten bir bilseydiniz."
(Müminun Suresi, 112-114)

cekte meydana gelecek" olaylar olarak kabul ederiz. Oysa geçmiş nasıl bizim için yaşanmış, tecrübe edilmiş, görülmüş olaylar ise, gelecek de aynı şekilde yaşanmıştır. Ancak bu olaylar bizim hafızamıza verilmediği için biz bunları bilemeyiz. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 139)

5 yaşındayken bakkaldan aldığınız bir gofreti yerken hissettiğiniz şeker tadı, 7 yaşında ilkokula başlayacağınız gün sabah erken saatte heyecanla uyanmanız, lisedeki coğrafya dersinde içinizde duyduğunuz sıkıntı, matematik öğretmeninizin tahtaya yazdığı uzun denklemler, bir yakınınızı kaybettiğiniz trafik kazasında hissettikleriniz, işinizde kazandığınız bir başarı nedeniyle yaşadığınız gurur, yıllarca hayal ettiğiniz bir şeyi almaya giderken duyduğunuz sevinç kısacası yaşadığınız ve hissettiğiniz, başınızdan geçen tüm bu olaylar aslında aynen durmakta, yalnızca sizin beyninizde muhafaza edilmemektedir. Muhafaza edilen de hatıra olarak, anı olarak yani geçmiş gibi hissettirilmektedir. Şu an var olan o sahneleri beyniniz algılamamaktadır... İnsanlar akan bir zamana tabi olduklarını düşünür, yaşamlarının geçmiş, şimdi ve gelecek olmak üzere bölümlere ayrıldığını sanırlar… Fakat yaratılmış her canlının, her olayın ve herşeyin aynı bir film şeridini oluşturan kareler gibi, kare kare sonsuz olarak yaratıldığını ve aynı anda var edildiğini bilmek bu kavrayışı kolaylaştıracaktır. (*Sonsuzluk Başlamış Durumda*, s. 74-75)

Bu Gerçeğin Bizi Ulaştırdığı Olağanüstü Sonuç

İnsan beyninin dışında madde olarak adlandırılan, görüntüden oluşan ve sağlamlık hissi verilen bir alem vardır. Ancak siz bu aleme asla duyularınız aracılığı ile ulaşamazsınız. Her insan beyninde oluşan alemi seyreder, beyninde oluşan aleme dokunur, beynindeki alemin sesini dinler.

Tempo, 22 Mayıs, 2003

KAPAK

MATRIX'İN ANLATTIĞI AŞAMALAR TES

Radikal, 17 Mayıs, 2003

Uyanmamız için İKİNCİ ÇAĞRI

Vatan, 17 Mayıs, 2003

Aslında Matrix de yok

Hürriyet, 15 Mayıs, 2003

Vakit, 19 Mayıs, 2003

"Matrix nedir öyleyse?" diye sorduğumuzda, "Sadece bir film veya program" demek asla mümkün değildir. Çünkü filmlere yansıyan yönüyle özet olarak söylemek gerekirse "hayal" ya da daha açık ifade ile "aslı olmayan bir suret" olarak tarif etmek mümkün görünmektedir.

Yarın, 17 Mayıs, 2003

- Gender, Matrix filmiyle kendilerini sorgulamaya başladı. Bilgisayar çağının dünyayla bağını koparan ve sanal alemde büyüyen çocukları, kendi düşünce yapılarını Matrix ile yeniden biçimlendiriyor...
- Internette, içinde 'matrix' sözcüğü geçen onbinlerce site var. Matrix, artık yalnızca bir Hollywood prodüksiyonu olarak değil, bir felsefe akımı olarak da ele alınıyor.
- **Yaşadıklarımın hiçbiri gerçek değilse, bütün bunlar aslında bir rüya mı?**
- **Hapishanede misin yoksa zihninin içindeki bir hapishanede misin?**
- **Özgürlük, aslında kendini bilmek ve kendini tanımak mıdır?**
- **Matrix her yerde ise akıllarımızın içinde bize hükmeden ne?**

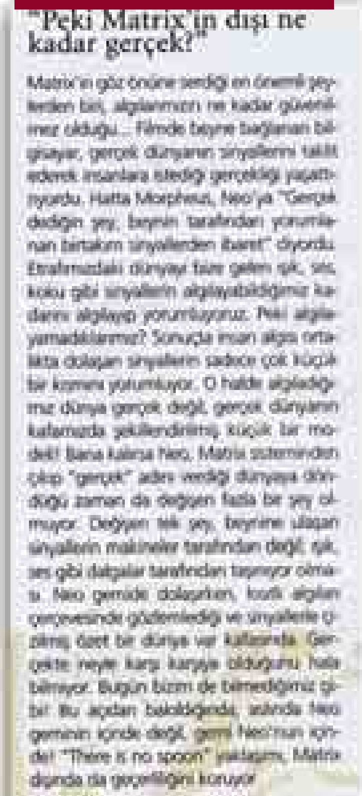
Tempo, 15 Mayıs, 2003

Yoksa görüntü müyüz?

'Matrix' bir felsefe. Ne yaşadığımız dünyanın gerçekten var olduğunu biliyoruz, ne öyle bir başka dünyanın. Gerçekten derin düşüncesi olan bir film. Ben bu tip konularla her zaman çok ilgilendim. İnsanlar gerçekten var mı, bu dünya var mı? Yoksa görüntü müyüz? Bunu bayağı düşündüm. İçinden çıkılmaz bir durum. Üzerinde gerçekten düşündüren bir film. Bizim hayatımızda aynı yansıması yok ama bizler derin

Aktüel, 23 Nisan 2003

"Peki Matrix'in dışı ne kadar gerçek?"

Matrix'in göz önüne serdiği en önemli şeylerden biri, algılarımızın ne kadar güvenilmez olduğu... Filmde beyne bağlanan bilgisayar, gerçek dünyanın sinyallerini taklit ederek insanlara istediği gerçekliği yaşatıyordu. Hatta Morpheus, Neo'ya "Gerçek dediğin şey, beynin tarafından yorumlanan birtakım sinyallerden ibaret" diyordu. Etrafımızdaki dünyayı bize gelen ışık, ses, koku gibi sinyallerin algılayabildiğimiz kadarını algılayıp yorumluyoruz. Peki algılayamadıklarımız? Sonuçta insan algısı ortalıkta dolaşan sinyallerin sadece çok küçük bir kısmını yorumluyor. O halde algıladığımız dünya gerçek değil, gerçek dünyanın kafamızda şekillendirilmiş küçük bir modeli! Bana kalırsa Neo, Matrix sisteminden çıkıp "gerçek" adını verdiği dünyaya döndüğü zaman da değişen fazla bir şey olmuyor. Değişen tek şey, beynine ulaşan sinyallerin makineler tarafından değil, ışık, ses gibi dalgalar tarafından taşınıyor olması. Neo gemide dolaşırken, kendi algıları çerçevesinde gözlemlediği ve sinyallerle çizilmiş özel bir dünya var kafasında. Gerçekte neyle karşı karşıya olduğunu hala bilmiyor. Bugün bizim de bilmediğimiz gibi! Bu açıdan bakıldığında, aslında Neo geminin içinde değil, gemi Neo'nun içinde! "There is no spoon" yaklaşımı, Matrix dışında da geçerliliğini koruyor.

Tempo, 15 Mayıs, 2003

Matrix ve Matrix Reloaded filmleri tüm dünyada büyük yankı uyandırdı. Pek çok televizyon kanalında, dergi ve gazetelerde, filme konu olan maddenin aslına ilişkin bilimsel gerçekler tartışıldı. Bu filmlerin milyonlarca insanın ilgisini çekmiş olmasının en önemli nedenlerinden biri ise, insanların bu konunun önemini kavramış ve derin düşünmeye başlamış olmalarıdır.

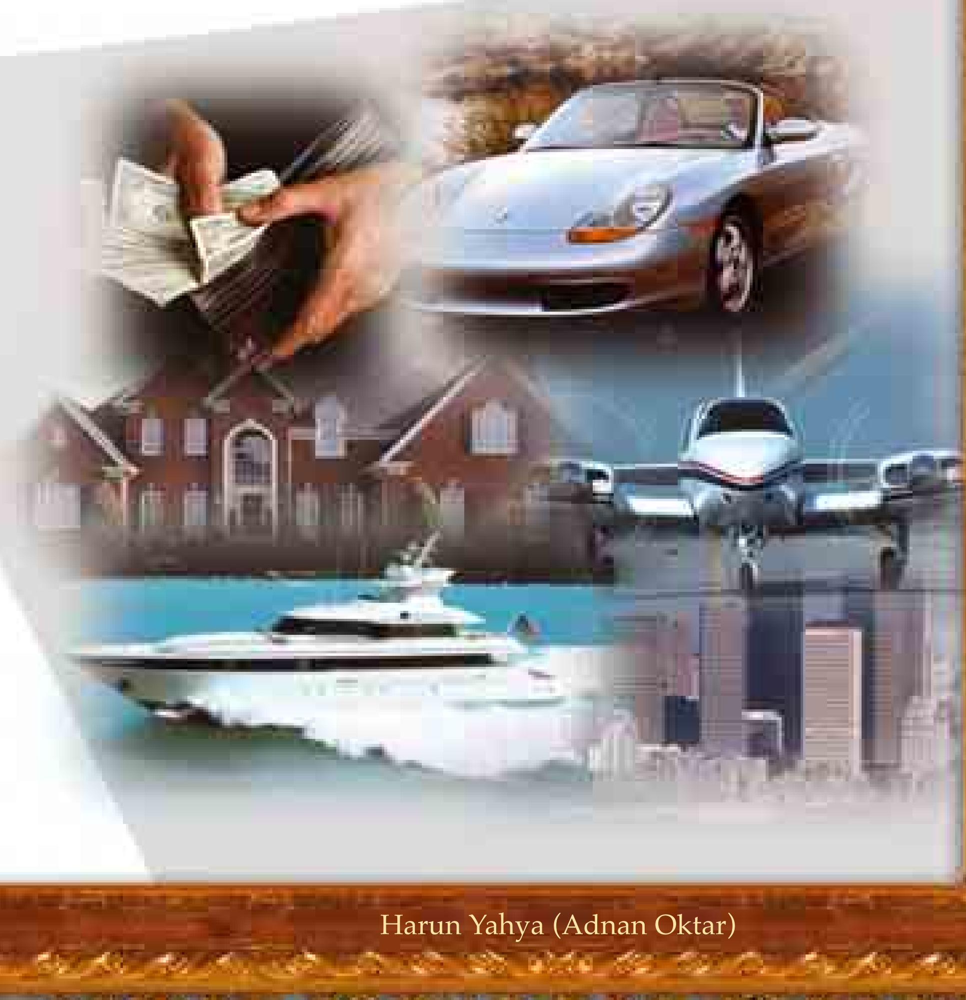
Allah, yarattığı madde alemini, her insana beyninde bir görüntü olarak izlettirmekte ve bu görüntüye sağlamlık, sertlik vererek görüntüyü gerçek gibi algılattırmaktadır. 20. yüzyılda bilimsel bulgularla kanıtlanan bu gerçek yüzyıllarca önce yaşamış olan büyük İslam alimi İmam Rabbani tarafından etraflıca açıklanmıştır. İmam Rabbani, mektuplarından birinde şöyle bir izahta bulunmaktadır:

> Hâricde ve hakîkatde, Allahü Teâlâdan başka, mevcûd yokdur. Allahü Teâlâ, kudreti ile, kendi isimlerinin ve sıfatlarının kemâlini mümkinât sûretlerinin perdesinde göstermiş, ya'nî eşyâyı, kendi kemâlâtına uygun olarak, his ve vehm mertebesinde, îcâd etmiş, var etmişdir. Böylece, eşyâ, vehmde görünmekde, hayâlde devâm etmekdedir. O hâlde eşyâ, hayâlde göründüğü için vardır. Lâkin Allahü Teâlâ, bu görünüşe devâm verdiği, yok olmakdan koruduğu eşyanın yapısına sağlamlık verdiği ve ebedî mu'ameleyi de bunlara bağlı kıldığı için, vehmdeki varlık ve hayâldeki devâm da, hakîkî varlık olmuşdur. (*İmam-ı Rabbani*, İkinci Cilt, 44. Mektup)

Burada anlatılan, her insanın üzerinde büyük bir ciddiyetle düşünmesi gereken çok önemli bir hakikattir. Çünkü bu gerçeği görmezden gelen her insan, ömrü boyunca küçücük bir noktada oluşan görüntüyü gerçek zannederek yanılmaktadır. Örneğin beynindeki

bir noktada oluşan binaların sahibi olduğunu zanneden bir adam, bu görüntüden dolayı kibirlenir, şımarır, bir gün öleceğini unutarak kendisini sonsuz güçlü zanneder. Veya beynindeki bir noktada oluşan fakir hayat görüntüsü başka bir insanın ezik, mutsuz ve umutsuz yaşamasına neden olur. Beyninin içindeki küçücük bir yerde oluşan para görüntüsünü kaybeden insan hemen perişan olur. Beyninin içindeki araba görüntüsünün çizildiğini gören bir başkası ise hiddetlenir, mal hırsından dolayı bü-

yük bir öfke duyar. Oysa, bu kişilerin her biri rüyasında zengin veya fakir olan, veya rüyasında arabası çizilen bir insandan farklı bir durumda değildirler. Çizilen araba, beynimizin içinde oluşan bir araba görüntüsüdür. Bu arabanın aslını, dışarıdaki gerçek halini hiç kimse, hiçbir zaman bilemez ve göremez. Bunu ancak beynimizdeki ve dışındaki alemi yaratan Yüce Allah bilir.

İşte bu gerçeğin farkında olmayan, veya çok açık olmasına rağmen bu gerçeği kabullenmek istemeyen insanlar, hayatları boyunca hep yanılgı içinde, gerçekleri görmezden gelerek yaşarlar. Bu insanların durumu bir sinema filmini veya tiyatro oyununu gerçek zannederek bu filmin veya oyunun içinde yaşamak isteyen bir insanın durumu gibidir. Çevresindekiler bu insanı ne kadar ikna etmeye ve ona gerçekleri göstermeye çalışsalar da bu insan bunu anlamazlıktan gelir.

Ancak her insanın, hiçbir istisna olmaksızın, bu gerçeği anlayacağı, kavrayacağı ve kabul edeceği bir an vardır. İşte bu an her insana ölümle birlikte gelecektir. Ölümle birlikte insanın beyninde seyrettiği dünya hayatına dair görüntü değişecek, bunun yerine ölüm anının, hesap gününün ve ahiretin görüntüsü gelecektir. Allah'ın Kuran'da bildirdiği gibi, ölümle birlikte insan sanki bir uykudan uyanacak, rüyasından gerçek dünyaya geçer gibi, gerçek ve sonsuz hayatına geçecek, bu hayatın da görüntüsü daha net ve gerçek olacaktır. Aynı rüyasındaki daha bulanık görüntüden uyanıp daha net olan dünya hayatına geçiş yapan insan gibi. Ayetlerde tüm alemlerin Rabbi olan Allah bu gerçeği şöyle bildirmektedir:

... Biz de senin üzerindeki
örtüyü açıp-kaldırdık. Artık
bugün görüş-gücün keskindir.
(Kaf Suresi, 22)

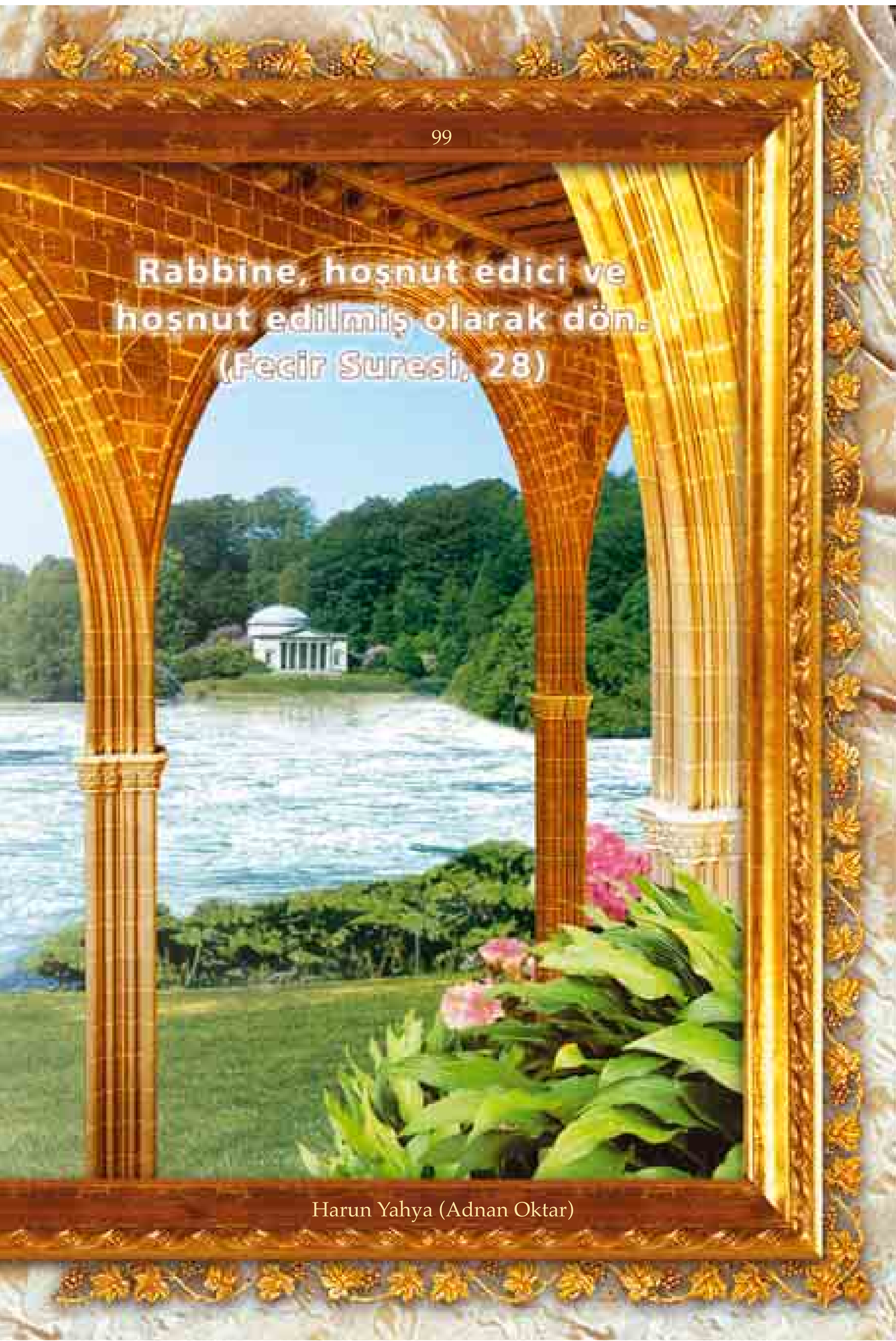
Demişlerdir ki: "Eyvahlar bize, uykuya-bırakıldığımız yerden bizi kim diriltip-kaldırdı? Bu, Rahman (olan Allah)ın va'dettiğidir, (demek ki) gönderilen (elçi)ler doğru söylemiş". (Yasin Suresi, 52)

Andolsun, sen bundan gaflet içindeydin; işte Biz de senin üzerindeki örtüyü açıp-kaldırdık. Artık bugün görüş-gücün keskindir. (Kaf Suresi, 22)

Her sözü güvenilir, ilim ve hikmetiyle örnek olan Peygamber Efendimiz (sav) de bir hadis-i şeriflerinde **"insanlar uykudadır, ölümle uyanırlar"** (İmam Gazali, *İslam Klasikleri 2*, Bedir Yayınları, 18 s. 36152) buyurarak bu gerçeğe dikkat çekmiştir.

Gerçek olan ölümden sonraki hayattır. Dünya hayatı ise, aynı bir rüya gibi insana beynindeki küçücük bir noktada izlettirilen bir görüntü alemidir. Bir insanın bu görüntüye aldanıp, gerçek ve sonsuz hayatını unutması, düşünmemesi ise büyük bir gaflet ve yanılgıdır. Bu gerçeği dünyada görmeyenler ahirette büyük bir pişmanlık yaşayacaklardır. Hayatları boyunca bağlandıkları, gerçek zannederek peşinden sürüklendikleri, Allah'ı ve ahireti unutarak şirk koştukları insanların, malların, mevkilerin, ünvanların aslında birer hayal olduğunu, beyinlerindeki

Rabbine, hoşnut edici ve
hoşnut edilmiş olarak dön.
(Fecir Suresi, 28)

görüntüler olduğunu anlayanlar bu pişmanlıklarını dile getireceklerdir. Asla yok olmayacağını zannettikleri şeylerin birer birer kaybolduğunu gördüklerinde büyük hüsrana uğrayacaklardır. Allah, bu insanların ahiretteki itiraflarını Kuran'da şöyle bildirir:

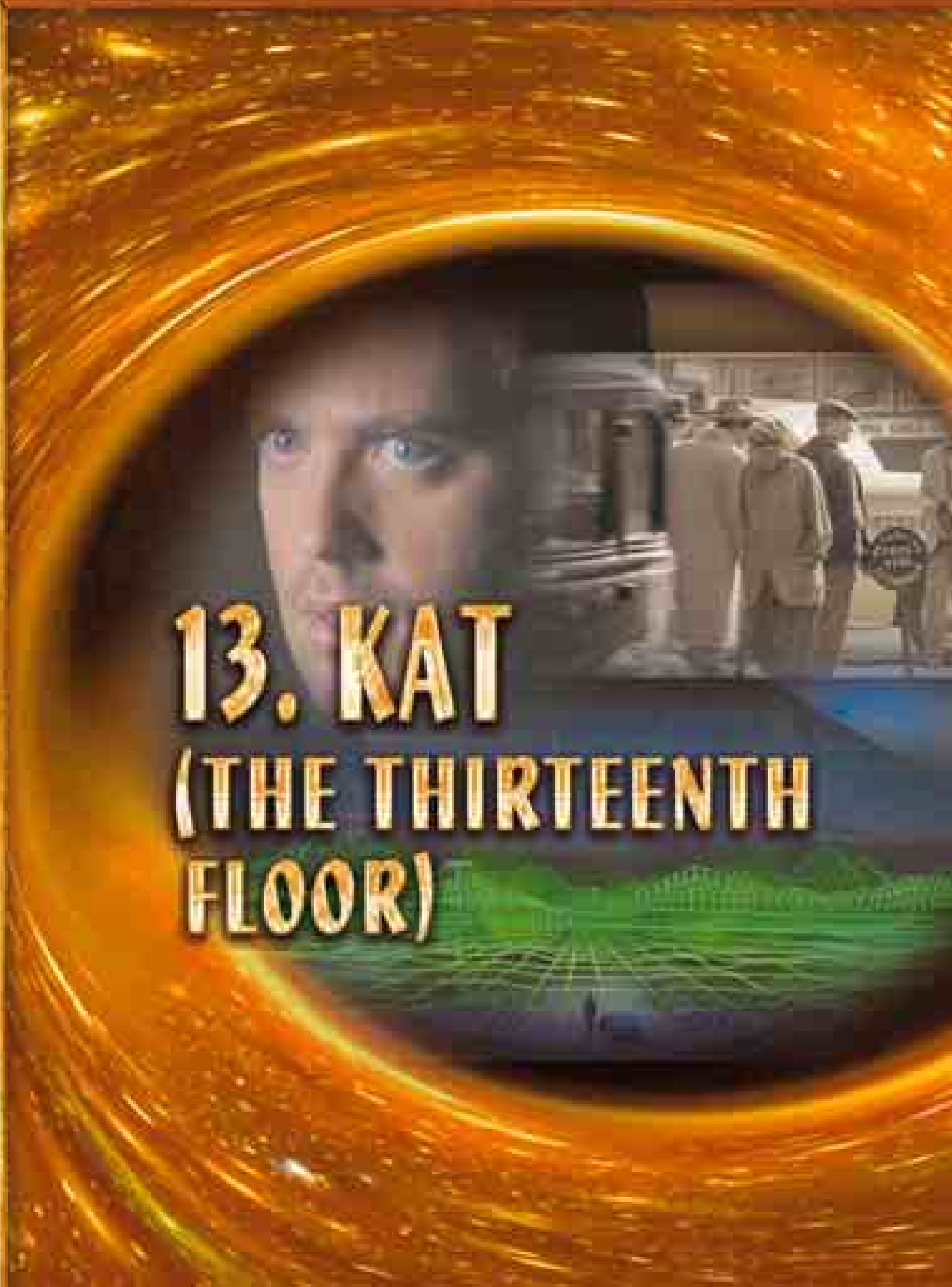
> **Sonra onlara denilecek: "Sizin şirk koştuklarınız nerede? Allah'ın dışında (taptıklarınız)." Dediler ki: "Bizi bırakıp-kayboluverdiler. Hayır, biz önceleri (meğer) hiçbir şeye tapar değilmişiz." İşte Allah, kafirleri böyle şaşırtıp-saptırır. (Mü'min Suresi, 73-74)**
>
> **… Nihayet elçilerimiz, hayatlarına son vermek üzere kendilerine gittiklerinde onlara diyecekler ki: "Allah'tan başka taptıklarınız nerede?" "Onlar bizi bırakıp-kayboldular" diyecekler. (Böylelikle) Bunlar, gerçekten kâfirler olduklarına kendi aleyhlerinde şehadet ettiler. (Araf Suresi, 37)**

Dünyada bu gerçekleri görmezden gelerek, düşünmeyen her insan ahirette aynı konuşmayı yapabilir, aynı telafisi olmayan pişmanlığı yaşayabilir. Allah'ın bir rüya gibi gösterdiği dünya hayatına kapılıp gidenler, ölümü gerçek ve tek yaşantılarının sonu zannedenler, ölümle birlikte içinde bulundukları bu gaflet uykusundan uyanacak, rüyalarından ayrılacaklar ve işte o zaman asıl gerçeği göreceklerdir. Aklını ve vicdanını kullanan, samimi ve dikkatli düşünen her insan ise, daha dünyada iken gerçekleri fark ederek, ahiret hayatı için ciddi bir gayret içinde olacaktır.

Şüphesiz, dönüş yalnızca Rabbinedir.
(Alak Suresi, 8)

13. KAT
(THE THIRTEENTH FLOOR)

On üçüncü Kat isimli filmde de Matrix filmine benzer olarak, gerçek dünya ile sanal dünya arasındaki çarpıcı benzerlik işlenmektedir. Filmin konusu özetle şöyledir: Filme adını veren 13. kat, Los Angeles'da bir iş yeri binasının 13. katıdır. Burada filmin iki başrol oyuncusu olan Hannon Fuller ve iş arkadaşı Douglas Hall, bilgisayar ile sanal bir dünya meydana getirmişlerdir. Bu sanal dünyada Los Angeles'ın 1937 yılındaki hali canlandırılmaktadır. Sistemi kuran bu kişiler ise 1999 yılında yaşamaktadırlar.

Resimlerde göreceğiniz gibi bu bilgisayar programına bağlanmak isteyen kişi, bir yatağa uzanır ve beynine programdaki bilgiler aktarılır. Böylece sisteme giren kişi 1937 yılına ait sanal bir kimlik kazanmış olur. Örneğin bu kişi 1999 yılında yaşayan Douglas Hall isimli, zengin ve başarılı bir bilgisayar şirketi yöneticisi iken, hafızasına 1937 yılında yaşayan John Ferguson isimli bir banka veznedarı ile ilgili bilgiler yüklenir.

Sisteme bağlanan kişi, yükleme tamamlandıktan sonra kendini bir anda 1937 yılının ortamında bulur. Binalar, arabalar, kıyafetler tamamen o yıla özgüdür. Simülasyon ortamına giren kişileri en çok şaşırtan konu ise, her iki yaşamlarının da birbiri ile aynı gerçeklikte olmasıdır. Bu kişiler iki yaşamlarında da suyun serinliğini, dışarıdaki rüzgarın uğultusunu hissetmekte, karşılaştıkları olaylarda korku ve heyecan gibi duyguları tüm gerçekliği ile yaşamaktadırlar.

Filmin ilerleyen dakikalarında ise sisteme bağlanan bu kişiler, gerçek hayatları zannettikleri yaşantılarının (1999 yılında Los Angeles'taki yaşamlarının) da aslında özel olarak tasarlanmış bir bilgisayar programı olduğunu, o güne kadar gerçek sandıkları herşeyin -şirketleri, makamları, arabaları, bilgisayar sistemleri, aileleri, dostları...- bir hayal olduğunu anlarlar. Gerçekte tarih 2024 gibi çok daha ileri bir zamana aittir ve filmde gerçek bir yaşantı olarak yansıtılan tüm olaylar simülasyonun bir parçasıdır. Filmin en ilginç yönü ise filmdeki karakterlerin simülatör içinde simülatöre bağlanarak, kademeli bir hayat yaşamaları ve bu sanal ortamlardaki yaşantılarının gerçeklerle olan olağanüstü benzerliğidir.

Yan sayfadaki karelerde filmin başrol karakterini canlandıran Douglas Hall'un simülasyona bağlanması ve 1937 yılında John Ferguson adında bir bankacının kimliğinin kendisine aktarımı görülüyor.

Douglas Hall - John Ferguson bilinç transferi
Kullanıcı: Douglas Hall
Yükleme için kullanıcıyı ayarlıyor.
Program bağlantısı: John Ferguson
Kullanıcıyı programa sıralıyor
Yükleme için hazır
Sıralama tamamlandı.
Bay Grierson, 117 Batı Winston, Pasadena
Şuur nakli
Aktarım işlemi başladı.
Yükleme tamamlandı.

Filmin kahramanı Douglas Hall simülatöre bağlandıktan sonra, bedeni hiç hareket etmemesine rağmen, kendini 1937 yılında, John Ferguson adlı bir banka veznedarının kimliği ile canlı bir hayatın içinde bulur. Bu kişinin bedeni 20. yüzyılda simülatör aletine bağlı bir şekilde yatıyor olmasına rağmen, herşey son derece gerçek görünmektedir. Ama eski model arabalar, karşılaştığı insanlar, kendi kıyafeti, fiziksel görünümü kısacası her türlü detay, bu kişinin beyninde yapay sinyallerle gösterilen görüntülerdir.

Douglas Hall bu sistemi bizzat kendisi tasarladığı halde, aşağıdaki film karesinde de görüldüğü gibi, görünümünün ve bulunduğu ortamın gerçekçiliğinden dolayı hayrete

düşmektedir. Hatta aynaya uzun uzun bakarak saçını, bıyığını, cildinin rengini incelemektedir.

Douglas Hall'a, (1937'deki kimliğiyle John Ferguson'a) bu şaşkın tavırlarından dolayı, bankadaki müdürü kötü göründüğünü ve dinlenmesini tavsiye eder. Ancak Douglas Hall, bilgisayar ortamında gerçeğe bu kadar uygun bir yaşantının sürmesinden dolayı çok etkilenmiştir ve bu sistemi kurabilmiş olabilmekten dolayı sevinmektedir:

Douglas Hall : Bence gayet iyi görünüyorum.

Simülasyon Ortamı ve Yanıltıcı Gerçeklik

Bizim "dış dünya" olarak algıladıklarımız, önceki bölümlerde detaylı olarak değindiğimiz gibi, yalnızca elektrik sinyallerinin beyinde yarattığı etkilerdir. Pencerenizden gördüğünüz gökyüzünün mavisi, oturduğunuz koltuğun yumuşaklığı, içtiğiniz kahvenin kokusu, yediğiniz etin lezzeti, duyduğunuz telefon sesi, tüm yakınlarınız, hatta bedeniniz hepsi elektrik sinyallerinin beyninizdeki yorumudur.

Eğer bu filmde olduğu gibi, beynimize gelişmiş bir bilgisayar yardımıyla gerekli elektrik sinyallerini gönderebilmek mümkün olsaydı, aynı hisleri tüm gerçekliğiyle algılamamız mümkün olurdu. Görüldüğü gibi yapay olarak oluşturulan uyarılar sonucunda, dışarıda herhangi bir maddesel gerçeklik yokken, beynimizde gerçek ve canlı bir dünya oluşması mümkündür. Nitekim günümüzde simülatörler aracılığı ile hayatımızdan belli kesitler son derece gerçekçi hislerle canlandırılabilmektedir. Örneğin ele takılan özel bir eldiven ile bir insan, ortamda olmadığı halde bir kediyi sevdiğini, bir insanla tokalaştığını, suyun altında elini yıkadığını veya sert bir cisme dokunduğunu hissedebilmektedir. Daha gelişmiş olan sistemlerle ise golf oynadığını, kayak yaptığını, süratle araba kullandığını veya bir uçağın pilotu olduğunu hissedebilmektedir. Gerçekte ise, dokunduğunu hissettiği bu varlıkların ya da içinde olduğunu zannettiği bu mekanların hiçbiri gerçek değildir. Tüm bunlar, insanın, yaşamındaki tüm hisleri ve varlıkları beyninde algıladığının, bunların hiçbirinin aslı ile muhatap olamadığının kesin bir delilidir.

13. Kat adlı filmde de bilgisayarlar aracılığıyla gerçek hayattan ayırt edilmesi mümkün olmayan sanal yaşamlar oluşturulmaktadır. Filmdeki karakterler simülasyon makineleri aracılığıyla farklı zaman ve ortamlara bağlanmakta, burada gerçek hayatları gibi yaşamaktadırlar.

Aşağıdaki konuşmalarda sistemin kurucularından Whitney, Dedektif McBain'e üzerinde çalıştıkları simülasyon sistemini anlatmaktadır:

Dedektif Mcbain : Bütün dava, devasa bir bilgisayar oyunu mu?

Whitney : Hayır, fonksiyonlarının çalışması için kullanıcı gerekmiyor. Bütün birimleri, açık öğrenme yeteneğine sahip siber oluşumlar.

Dedektif Mcbain : Birimler mi?

Whitney : Elektronik, benzeşimli karakterler. Sistemi onlar oluşturur. Düşünürler, çalışırlar, yemek yerler... Kısaca bize benzetildiklerini söyleyebiliriz. Şu an çalışan bir numunemiz var: Los Angeles, 1937 dolayları.

Dedektif Mcbain : Neden 37?

Whitney : Fuller, kendi gençlik dönemini oluşturarak başlamak istemişti. Bak beynim içine konuşlandırıldığında, ben 1937'yi yaşayarak dolaşırım. Bedenim burada kalır ve program bağlantı biriminin bilincini kontrol eder.

Yandaki ifadelerden anlaşıldığı gibi simülasyon ortamında hiçbir gerçeklik yoktur; sadece yapay sinyaller vardır. Ne görmek için göze, ne duymak için kulağa, ne de hissetmek için bedene ihtiyaç vardır. Kişinin bedeni bir koltukta uzanırken, bilgisayar aracılığıyla zihnine yüklenen bilgiler sayesinde, bu kişi kendini çok farklı bir mekanda, çok farklı bir zamanda hissedebilmektedir.

Bu konu ile ilgili kitaplarımızda yer verdiğimiz bir kısım izahlar şöyledir:

Görme, duyma, koklama, tat alma, dokunma duyularımızın tamamı birbirlerine benzer bir işleyişe sahiptir. Dışarıda var olduğunu düşündüğümüz nesnelerden gelen etkiler (ses, koku, tat, görüntü, sertlik vs.), sinirlerimiz vasıtasıyla beyindeki duyu merkezlerine aktarılırlar. Beyne ulaşan söz konusu etkilerin tamamı elektrik sinyallerinden ibarettir. Örneğin görme işlemi sırasında dışarıdaki bir kaynaktan gelen ışık demetleri (fotonlar) gözün arka tarafındaki retinaya ulaşır ve burada bir dizi işlem sonucunda elektrik sinyallerine dönüştürülürler. Bu sinyaller, sinirler vasıtasıyla beynin görme merkezine iletilir. Ve biz de, birkaç santimetreküplük görme merkezinde rengarenk, pırıl pırıl, eni, boyu, derinliği olan bir dünya algılarız.

Aynı sistem diğer duyularımız için de geçerlidir. Tatlar dilimizdeki bazı hücreler tarafından, kokular burun epitelyumundaki hücreler tarafından, dokunmaya ait hisler (sertlik, yumuşaklık vs.) deri altına yerleştirilmiş özel algılayıcılar ve sesler de kulaktaki özel bir mekanizma tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülerek beyindeki ilgili merkezlere gönderilir ve o merkezlerde algılanırlar.

... Şu an bir bardak çay içtiğinizi düşünelim. Elinizde tuttuğunuz bardağın sertliği ve sıcaklığı deri altındaki özel algılayıcılar tara-

fından elektrik sinyallerine dönüştürülerek beyne iletilir. Aynı zamanda çaya ait keskin koku, onu yudumladığınız anda hissettiğiniz şekerli tad ve bardağa baktığınızda gördüğünüz kahverengi renk de ilgili duyularınız tarafından birer elektrik akımı olarak beyne ulaştırılır. Hemen arkasından masaya koyarken bardağın cama çarpmasıyla çıkan ses de kulağınız tarafından algılanıp beyne elektrik sinyali olarak gönderilir. Ve bu algıların tümü beyindeki birbirinden farklı ama birbiriyle ortak çalışan duyu merkezleri tarafından yorumlanır. Siz de bu yorumun bir sonucu olarak bir bardak çay içtiğinizi düşünürsünüz. Yani aslında herşey beyindeki duyu merkezlerinde olup bitmektedir, ama siz tüm bu algılarınızın somut bir varlığı olduğunu zannedersiniz. Oysa bu noktada yanılırsınız, çünkü beyninizde algıladığınız hislerin kafatasınızın dışında bir

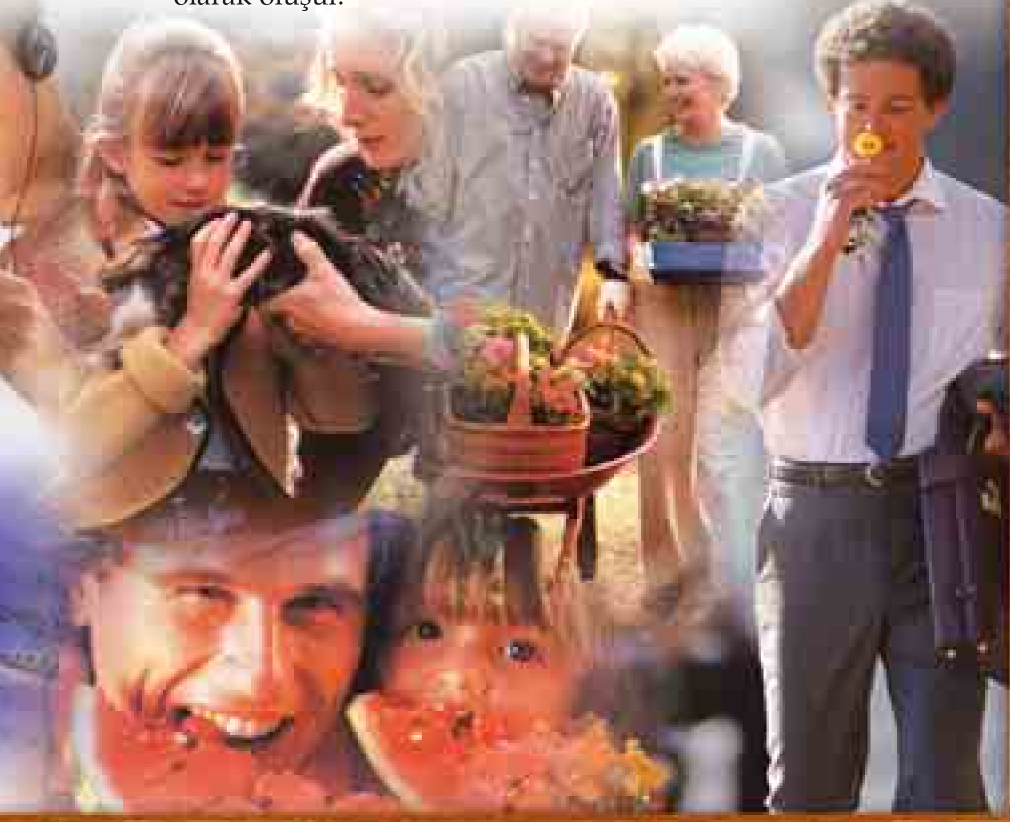

Gördüğümüz, tattığımız, kokladığımız, duyduğumuz, hissettiğimiz herşey sadece beynimizdeki algılardan ibarettir.

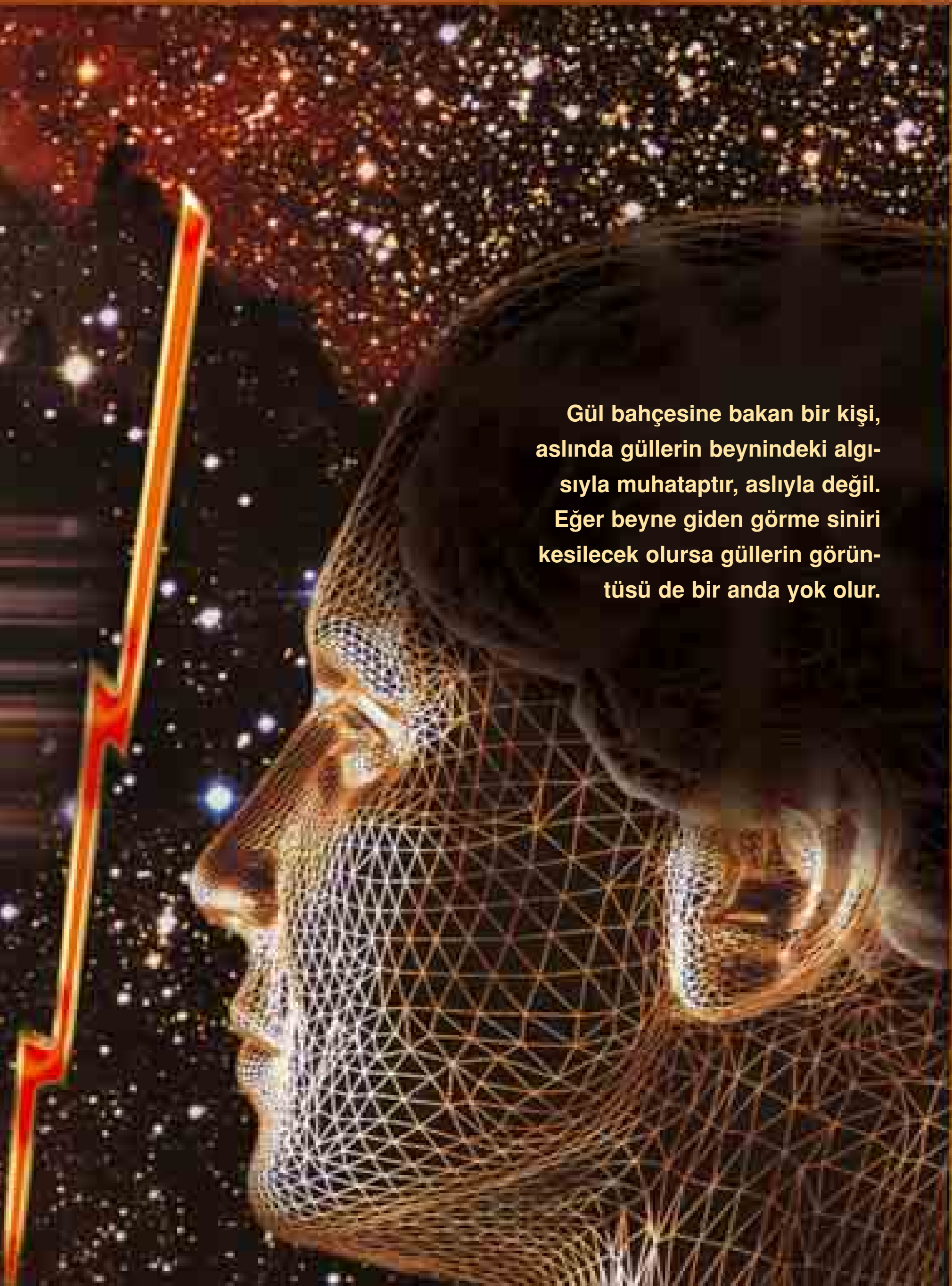
varlığı olduğunu düşünmek için hiçbir deliliniz yoktur. Eğer beyninize giden görme sinirlerini kesseniz, bir anda görüntü yok olur. Aynı şekilde işitme sinirlerinde bir problem olsa, dışarıda var olduğunu zannettiğiniz ses de bir anda kesilir. (*Makaleler-II, Maddenin Ardındaki Muhteşem İlim*, s. 112-113)

Dışarıda Işık Yoktur

Günümüzde bilim adamlarının son bilimsel bulgular ışığında vardıkları ilginç bir gerçek vardır: Dünyamız gerçekte zifiri karanlıktır. Çünkü bugün artık bilinmektedir ki, ışık tamamen subjektif bir kavramdır; yani insanların beyninde bir algı olarak oluşur.

Gül bahçesine bakan bir kişi, aslında güllerin beynindeki algısıyla muhataptır, aslıyla değil. Eğer beyne giden görme siniri kesilecek olursa güllerin görüntüsü de bir anda yok olur.

Gerçekte dış dünyada ışık yoktur. Ne lambalarımız, ne araba farları, ne de en büyük ışık kaynağımız olarak bildiğimiz Güneş gerçekte ışık saçmaz. "Işık" dediğimiz algıya kaynaklık eden fotonlar, gözümüzün arkasındaki retina tabakasına düştüklerinde buradaki hücreler tarafından elektrik sinyaline çevrilirler. Biz de gerçekte fiziksel birer parçacık olan fotonları "ışık" olarak algılarız. Eğer gözümüzdeki hücreler fotonları "ısı parçacıkları" olarak algılasalardı, o zaman bizim için ışık, renk ve karanlık olarak adlandırdığımız kavramlar hiçbir zaman olmayacak, cisimlere baktığımızda onların sadece "sıcak" veya "soğuk" olduklarını hissedecektik.

13. Kat filminde, Douglas Hall adındaki karakter, simülasyonla 1937 yılına ait yapay ortama bağlanıp döndükten sonra, ortamın gerçekçiliğini şöyle dile getirmektedir:

Whitney : Işıklandırma nasıl? Dokular...

Douglas Hall : Renklendirmeyle biraz daha uğraşmak lazım, ama birimler fark etmiyorlar.

Whitney : Nasıllar?

Douglas Hall : Sen, ben kadar gerçekler.

Filmde dile getirilen gerçek aslında doğrudur. Işık ve renk gibi özellikler de yapay sinyaller aracılığıyla son derece gerçekçi olarak algılanabilmektedir. Bu konuyla ilgili kitaplarımızda yer alan açıklayıcı örneklerden birkaçı şöyledir:

... kafatası ışığı içeri geçirmez, yani beynin içi kapkaranlıktır. Dolayısıyla beynin ışığın kendisiyle muhatap olması asla mümkün değildir... Karşımızda bir mum olduğunu düşünelim. Bu mumun karşısına geçip onu uzun süre izleyebiliriz. Ama bu süre boyunca beynimiz, muma ait ışığın aslı ile hiçbir zaman muhatap olmaz. Mumun ışığını gördüğümüz anda bile kafamızın ve beynimizin içi kapkaranlıktır. **Kapkaranlık beynimizin içinde, aydınlık, ışıl ışıl ve renkli bir dünyayı seyrederiz.** (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 200)

Bilindiği gibi beynimiz kafatasımızın içinde korunur ve kafatası ışığı içeri geçirmez. Yani kafatasımızın içi zifiri karanlıktır. Ama biz bu zifiri karanlıkta masmavi denizleri, yemyeşil ağaçları, rengarenk çiçekleri, güneşin pırıltılarını ve renklerin her tonunu görebiliriz. Bu, son derece ilginçtir ve üzerinde düşünülmesi gerekir. Eğer biz varlıkların bizim dışımızdaki hallerini görüyor olsaydık, bu dışarıdaki görüntünün ışıltısını, renklerini, pırıltısını asla göremezdik. Çünkü bu pırıltılar ve ışıklar kafatasımıza takılacak ve beynimizdeki görme merkezine asla ulaşamayacaktı. Öyle ise biz bu pırıltıları, Ay'ın ve Güneş'in ışığını, salonumuzdaki avizenin parlaklığını nasıl görebiliyoruz? Işığın asla ulaşamadığı beyinde ışıklı görüntüler nasıl oluşuyor? (*Makaleler-II, Maddenin Ardındaki Muhteşem İlim*, s. 112-113)

Gerçekte, beynimizin dışında, bizim tanıdığımız anlamda ışık da yoktur. Bizim bildiğimiz, tanıdığımız ışık, yine beynimizde oluşur. Dış dünyada, yani beynimizin dışında ışık olarak tanımladığımız şey, elektromanyetik dalgalar ve fotonlardır (fotonlar tanecik şeklindeki enerjidir). Bu elektromanyetik dalgalar veya fotonlar, retinayı uyardığında, bizim bildiğimiz "ışık" oluşur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 25)

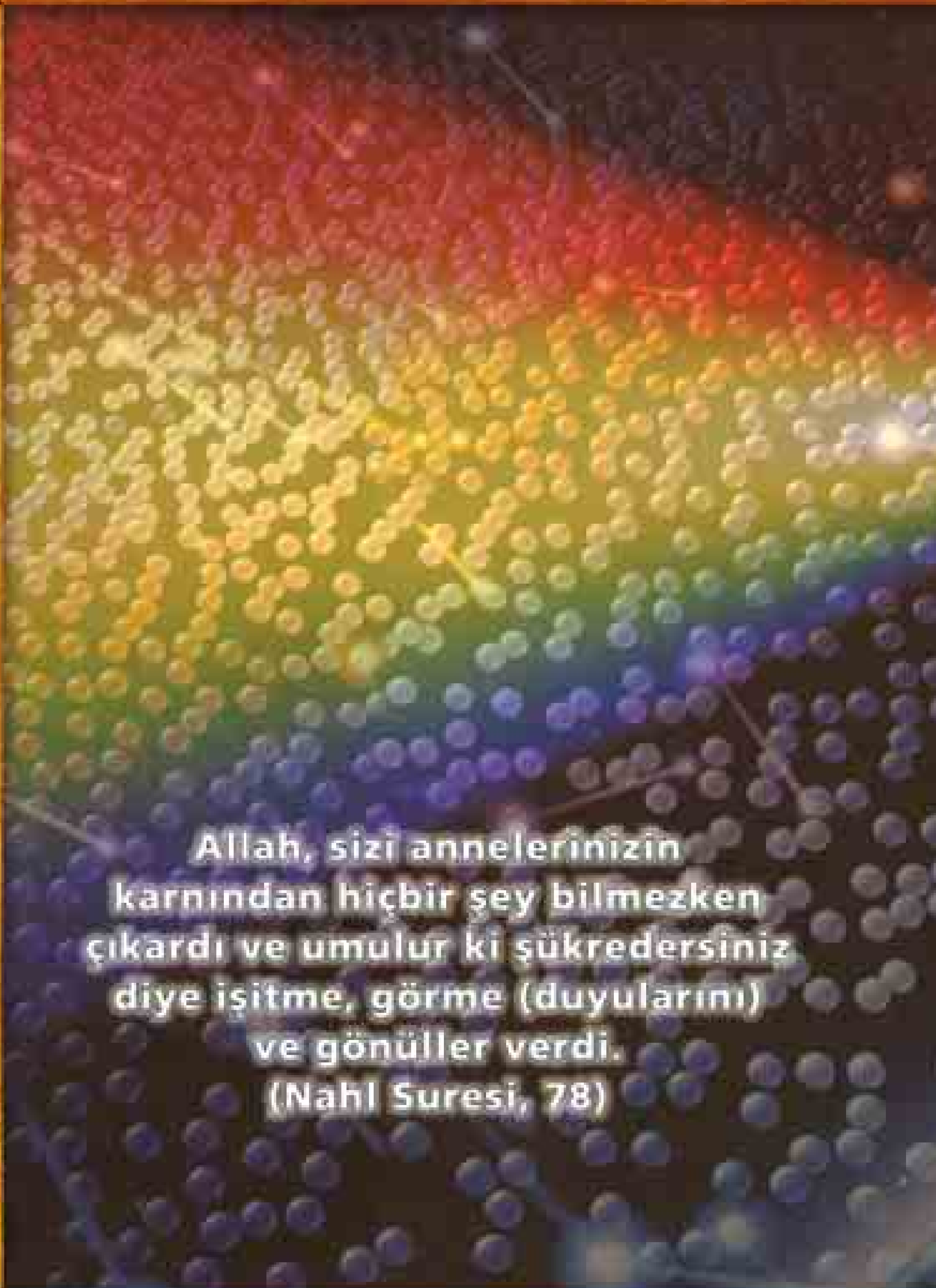
Sonuç olarak, ışık gözümüze gelen bazı elektromanyetik dalgaların veya parçacıkların bizde oluşturduğu etki ile meydana gelmektedir. Yani dışarıda, beynimizdeki görüntüyü oluşturacak bir ışık da yoktur. Sadece bir enerji vardır. Ve bu enerji, gözümüze ulaştığında biz rengarenk, ışıl ışıl, parlak, aydınlık bir dünya görürüz. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 26)

Işık algısında olduğu gibi renkler de beynimizde oluşur. Güneşten gelen fotonlar (fotonlar tanecik şeklindeki enerjidir) bir cisme çarptıklarında, her cisim bu fotonları

farklı dalga boyunda yansıtır. Bu farklı dalga boylarındaki fotonlar göze ulaştığında, retina bölgesinde elektrik sinyaline dönüştürülürler. Daha sonra bu elektrik sinyalleri beynin görüntü merkezine ulaştırılır. Burada bulunan sinir hücreleri elektrik sinyallerini "renk" olarak algılarlar. Ancak gerçek dünyada ne ışık, ne de renk vardır. Bu, beynimizin kişisel, bize özel bir yorumudur. Gözün yapısındaki bir hata, ya da diğer canlılardaki gibi gözün yapısındaki bir farklılık, gelen fotonların farklı elektrik sinyallerine dönüştürülmesine ve aynı cismin çok farklı şekillerde algılanmasına sebep olacaktır.

Bu konuyla ilgili eserlerimizdeki anlatımlardan bazıları şunlardır:

Allah, sizi annelerinizin karnından hiçbir şey bilmezken çıkardı ve umulur ki şükredersiniz diye işitme, görme (duyularını) ve gönüller verdi.
(Nahl Suresi, 78)

Biz doğduğumuz andan itibaren çevremizde renkli bir dünya görür, rengarenk bir ortamla muhatap oluruz. Oysa evrende tek bir renk dahi yoktur. Renkler beynimizin içinde oluşur. Dışarıda sadece farklı dalga boylarına sahip elektromanyetik dalgalar vardır. Gözümüze ulaşan, bu farklı dalga boylarındaki enerjidir. Yukarıda da belirtildiği gibi biz buna ışık deriz, ancak bu bizim bildiğimiz anlamda parlak, aydınlık bir ışık değildir, sadece bir enerjidir. Beynimiz, bu farklı dalga boylarına sahip enerjiyi yorumladığında biz bunları "renkler" olarak görürüz. Oysa ne denizler mavi, ne çimenler yeşil, ne toprak kahverengi, ne de meyveler renklidir. Onlar, sadece beynimizde öyle algıladığımız için öyledirler. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 26)

... Hem renkler hem de ışık sadece bizim beynimizdedir. Yani biz bir gülü kırmızı olduğu için kırmızı renkte görmeyiz. Bizim bir gülü kırmızı görmemizin nedeni, retinamıza çarpan enerjinin, beynimiz tarafından kırmızı olarak yorumlanmasıdır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 31)

Renk körlüğü, renklerin beynimizde oluştuklarının önemli delillerindendir. Bilindiği gibi gözdeki retinada oluşan küçük bir bozukluk renk körlüğüne sebep olur. Bu durumda birçok insan yeşil ile kırmızıyı birbirinden ayırt edemez. Bu durumda dışarıdaki nesnenin "renkli" olup

olmaması önemli değildir. Çünkü biz nesneleri onlar renkli olduklarından dolayı renkli görüyor değiliz. Burada varmamız gereken sonuç şudur: Varlıklara yüklediğimiz tüm nitelikler, "dış dünyada" değil beynimizdedir. Bizler hiçbir zaman algılarımızı aşıp, dışarıya ulaşamayacağımız için maddelerin ya da renklerin varlığını da bilemeyiz. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 28-29)

Beyninizde Kokladığınız Çiçekler

Birçok insan koklamak üzere çiçeklere yaklaştığında, çiçeklerin kokusunu burnuyla alacağını zanneder. Halbuki diğer tüm algılarımızda olduğu gibi koku da beynimizin bir yorumudur. Koku algımızın işleyişi de diğer duyu organlarımızın işleyişine benzer. Örneğin çiçeğe ait koku molekülleri burun kanalından içeri girdikten sonra, epitelyum bölgesindeki alıcılar tarafından elektrik sinyaline çevrilirler. Bir dizi işlemden sonra beyne ulaşan bu sinyaller, beyindeki koklama merkezlerinde papatya, gül, karanfil ya da bir başka çiçeğin kokusu olarak algılanır. Aynı şekilde yapay yollarla beyninize ilgili sinyaller gönderilmiş olsa, bu çiçekler ortada yokken de kokularını duymanız mümkün olurdu.

Nitekim 13. Kat filminde de simülasyon ortamındaki karakterler, kokuları da çok inandırıcı bir şekilde hissedebilmektedirler. 1937 yılında bir kitapçı olarak yaşayan Mr. Grierson, filmdeki yaşlı karakter Hannon Fuller'e benzetilerek yapılmış hayali bir karakterdir. Hannon Fuller, simülasyon sistemine bağlandığında bu kişinin sanal ortamdaki bedenini kullanarak, bu yılın ortamında vakit geçirmektedir. 1937 yılının müziklerini dinlemekte, o dönemin danslarını izlemekte ve o dönemden sosyal bir çevre edinmektedir. Ancak,

sistemden çıktığında kullandığı beden, programın gereği olarak yine eski hayatına devam etmektedir. Dolayısıyla 1937 yılına ait simülasyon ortamındaki kitapçı Mr. Grierson, o süre içinde neler yaşadığını tam olarak hatırlayamamakta ve hatırladıklarının da hayal olduğunu düşünmektedir. Bir konuşmasında koku ile ilgili şunları söyler:

Mr. Grierson : Uyandığımda bile üzerimde hala parfüm kokusunu duyuyorum.

Douglas Hall : Gerçek mi hayal ürünü mü?

Filmin yukarıdaki sahnesinden de anlaşılacağı gibi gerçekte parfüm kokusu olmadığı halde, bilgisayar aracılığıyla yüklenen bilgiler sayesinde oyuncular kokuyu da gerçekçi olarak algılayabilmektedirler. Bu konuda açıklayıcı olabilecek kitaplarımızdan birkaç yorum şöyledir:

- Koku alma merkezinizde oluşan etkileri, dışarıdaki maddelerin kokusu zannedersiniz. Oysa bir gülün görüntüsü nasıl ki görme merkezinizin içindeyse, o gülün kokusu da aynı şekilde koku alma merkezinizin içindedir... (Evrim Aldatmacası, II. baskı, s. 205)

Kokunun bir algı olduğunu anlamak için rüyaları düşünmek de faydalı olabilir. İnsanlar rüyalarında nasıl tüm görüntüleri son derece gerçekçi bir şekilde görebiliyorlarsa, aynı şekilde rüyalarında bütün kokuları da gerçekte olduğu gibi hissederler. Örneğin rüyasında restorana giden bir kişi, yemeğini menüdeki yiyeceklerin kokuları arasında yemekte, deniz kenarına gezintiye çıkan biri denizin kendine has kokusunu duymakta, papatya bahçesine giren birisi o mükemmel kokulardan haz duymaktadır. Ya da bir başkası parfümeri mağazasına girip kendisine parfüm seçebilmekte ve hatta tek tek bu parfümlerin kokusunu ayırt edebilmektedir. Herşey öylesine gerçekçidir ki kişi, uykusundan uyandığında bu duruma şaşırabilmektedir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 36)

Yaşadıklarınızın Gerçek Olduğu Hissini Duymanız İçin 'Dış Dünya'nın Varlığı Şart Değildir

İlk kez bir sinema perdesi gören insanlar, karşılaştıkları üstün teknoloji sayesinde, gördükleri nesnelerin "gerçek" olduğunu zannetmişler ve üzerlerine doğru gelen tren görüntüsü karşısında paniğe kapılmışlardır. Günümüzde bu etki, hologram (üç boyutlu görüntü) oluşturan özel gözlükler sayesinde elde edilebilmektedir. Bu gözlüğü takan insanlar, gördükleri hayali görüntünün gerçek olduğu hissine kapılmakta ve korku,

heyecan gibi tepkiler vermektedirler. Bu kişiler sanal bir görüntü ile muhatap olduklarını bildikleri halde, yine de özel olarak oluşturulan bu gerçekçi ortama kapılmaktan kendilerini alamamaktadırlar.

Bu durum, teknik kalitenin kusursuzluğundan ötürü "gerçek dünya" olarak kabul ettiğimiz hayatımız için de söz konusudur. Nitekim 13. Kat adlı filmde de teknik mükemmelliğin aldatıcılığına dikkat çekilmiştir.

Filmde 1937 yılında Ashton adıyla anılan karakter, simülasyon sisteminin kurucularından Hannon Fuller'ın yazdığı ve okumaması gereken bir mektubu okuyarak aslında sanal bir dünyada yaşadığını öğrenir. O ana kadar yaşadıklarının hiçbir gerçekliği olmadığını öğrendiğinde önce bunun bir şaka olduğunu düşünür, ancak daha sonra kendileri için oluşturulan bu özel mekanın bir sonu olduğunu gördüğünde öfkeye kapılır. Ancak verdiği tepkilerin hiçbiri sanal bir dünyada yaşadığı gerçeğini değiştiremez. Bir yandan sistemin kurucularından Douglas Hall'dan gerçekleri anlatmasını isterken, bir yandan da saldırgan tepkiler vermeye devam eder. Aralarında geçen konuşmalar şöyledir:

Ashton : Ben okuduğumda şaka sanmıştım. Dünya bir yalan. Zayıf bir olasılık! Ama ben aptal değilim, Bay Hall... "Dünyanın sonuna gitme" hakkında yazanları okudum.

Douglas Hall : Ne yazıyordu?

Ashton : Mektupta yazanı aynen yaptım. Hiç gitmeyeceğim bir yer seçtim. Tuscon'a gitmeyi denedim. Nedense orayı seçtim. Hiç taşraya gitmemiştim. Arabayı alıp, şehir dışına çıktım. Çölde, 80 km'nin üstünde gidiyordum. Bir süre sonra, yolda sadece ben kalmıştım. Benim dışımda sıcak ve toz vardı. Mektupta ne diyorsa yaptım: "Yol işaretlerini izleme ve

hiçbir şekilde durma. Barikatlarda bile." Ama artık şehre yaklaşıyor olmam gerekirken, bir terslik hissettim. Hiçbir hareket ve canlı yoktu. Sakinlik ve sükunet hakimdi. Ve arabadan indim. Ve gördüğüm şey, korkudan, yüreğimi titretti. Doğruydu. Herşey yalandı. Gerçek değildi.

Douglas Hall : Fuller bana neden simülasyonun sınırlarını yazsın? Ben onları biliyorum.

Ashton : Soruları ben soruyorum! Nedenini bilmek istiyorum... Şimdi bana neyin gerçek olduğunu göstermeni istiyorum. Bu gerçek mi? (ateş ediyor) Bu, gerçek kan mı?

Ashton, bulunduğu mekanın aslında sanal bir dünya olduğunu öğrendiğinde, bu gerçeği kabullenmek istemez. Hatta bunu ispatlamak için Douglas Hall'a ateş ederek, bacağından akan kanın gerçek olup olmadığını sorar. Halbuki bir kimse yaralandığında da değişen bir durum yoktur. Çünkü bu kişinin bacağından akan kan, duyduğu acı veya korku hislerinin hepsi birer algıdır. Dolayısıyla bir kimsenin korku, acı gibi hisleri yaşaması da dışarıda maddi bir dünyanın varlığına delil olarak sunulamaz.

Bu durum bizim için de geçerlidir. Biz beynimizde seyrettiğimiz algıların maddesel karşılıkları olduğunu hiçbir zaman ispatlayamayız. Bu algıların "yapay" bir kaynaktan gelip gelmediklerini, ya da dış dünyada maddesel bir karşı-

Resimdeki sinekkuşu bu kuşa bakan kişi için yalnızca algılarının bir toplamıdır. Kuş bu kişinin zihninin içinde çizilir, renklendirilir, kuşun sesi de zihninin içinde seslendirilir.

lıkları olup olmadığını tespit etmemiz mümkün değildir. Çünkü ne yaşarsak yaşayalım biz beynimizin dışına asla çıkamayız.

Bu konuda düşünmeden itiraz getiren bir kısım kişiler, "bir kamyonun önüne çıkan bir kimse, kamyon çarpınca o zaman madde hayal mi değil mi anlar" gibi açıklamalarda bulunurlar. Halbuki kamyon çarptığında da herşeyi beynimizde yaşarız. Çünkü kamyonun görüntüsü gibi, çarpma hissi de, kamyondan kaçmak için yaşanan korku da beyinde yaşanan algılardır. Aynı şekilde biri size tokat atacak olsa, elinin kuvvetini, yüzünüzde oluşan acı hissini, kızarıklığı da hep beyninizde yaşarsınız.

Bu konuyla paralel olarak kitaplarımızda anlattığımız örneklerden birkaçı şöyledir:

İtiraz: "Madde beynimin dışında vardır. Bıçağı biraz kaydırdığımda elimde hissettiğim acı, sızlama, elimden akan kan bir görüntü değil. Ayrıca bunu yanımdaki arkadaşım da gördü."
Cevap: Bu itirazı getirenlerin en önemli yanılgısı, görüntü dışında ses, koku, dokunma gibi diğer hislerin de beyinde oluştuğunu göz ardı etmeleridir. Bu nedenle "bıçağı beynimde görüyor olabilirim, ama bıçağın keskinliği bakın gerçek, çünkü elimi kesti" demektedirler. Oysa bu kişinin elindeki acı, akan kanın verdiği sıcaklık ve ıslaklık hissi ve tüm diğer algıları yine beyninde oluşur. Yanındaki arkadaşının bu olaya şahit olması bu gerçeği değiştirmez, çünkü arkadaşı da, bıçakla aynı yerde yani beynindeki görme merkezinde oluşmaktadır. Bu kişi aynı hisleri, bıçakla elini kestiğini, elindeki acıyı, kanın görüntüsünü ve sıcaklığını aynısı ile rüyasında da yaşayabilir. Elini kestiğini gören arkadaşını da yine rüyasında görür. Ama arkadaşının varlığı, bu rüyada gördüklerinin maddesel karşılıkları olduğunun bir kanıtı olmaz.
Hatta rüyasında elini kestiği sırada biri gelip, "bu gördüklerin bir algı, bu bıçak gerçek değil, elinden akan kan, hissettiğin acılar da gerçek değil, bunların hepsi şu an zihninde izlediğin olaylar" dese, kişi buna inanmayacak ve yine itiraz edecektir. Hatta belki "Ben materyalistim. Böyle iddialara inanmam. Şu anda gördüklerimin hepsinin maddesel gerçekliği var, bak kanı görmüyor musun?" diyecektir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s.181-182)

... maddesel dünyaya ulaşmamız imkansızdır. Muhatap olduğumuz tüm nesneler, gerçekte görme, işitme, dokunma gibi algıların toplamından ibarettir. Algı merkezlerindeki bilgileri değerlendiren beynimiz, yaşamımız boyunca maddenin bizim dışımızdaki "aslı" ile değil, beynimizdeki kopyaları ile muhatap olur. (*Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 49)

... bilgisayardan beyninize, kendi görüntünüze ait elektrik sinyalleri de gönderebiliriz. Örneğin bir masada otururken algıladığınız bütün görme, işitme, dokunma gibi duyuların elektriksel karşılıklarını beyninize gönderdiğimizde, beyniniz kendisini bürosunda oturmakta olan bir iş adamı sanacaktır. Bilgisayardan gelen uyarılar devam ettikçe de bu hayali dünya devam edecektir. Yalnızca bir beyinden ibaret olduğunu ise hiçbir şekilde anlayamayacaktır. Çünkü beynin içinde bir dünya oluşması için beyindeki ilgili merkezlere gerekli uyarıların ulaşması yeterlidir. Bu uyarılar yapay bir kaynaktan, örneğin bir kayıt cihazından ya da daha farklı bir algı kaynağından geliyor olabilir. (*Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 28)

Aşağıdaki diyalogda ise Douglas Hall'un simülasyondan bağlantısının kesilmesiyle gerçek yaşantısına dönüşü aktarılmaktadır. Arkadaşı Whitney, sanal dünyada Ashton kimliğiyle kendisini öldürmeye çalışmaktadır. Douglas Hall, bulunduğu sanal dünyada öylesine gerçekçi bir korku yaşamaktadır ki, gerçek hayatına döndüğünde dahi hala nefes nefese kendini savunmaya çalıştığı görülmektedir. Hatta kendini korumak için arkadaşı Whitney'e yumruk atmaktadır.

Douglas Hall : Beni öldürmeye çalıştı.
Whitney : Kim?
Douglas Hall : Ashton. Bu dünyanın gerçek olmadığını öğrendi. Bu proje, bu deney. İnsanların hayatlarıyla oynuyoruz!
Whitney : Şimdi saçmalıyorsun. Kötü bir yolculuk yaptığını biliyorum ama...
Douglas Hall : "Kötü bir yolculuk" mu? ***Bu insanlar gerçek. Senin, benim kadar gerçekler.***

*Whitney : **Evet, onları böyle tasarladığımız için. Sonuçta hepsi bir avuç elektronik devre.***

Bu konuşma ve sahnelerde de görüldüğü gibi bir insanın gerçek olmayan bir ortamı, gerçek hayatı zannederek yaşaması mümkündür. Douglas Hall, sistemi tasarlayan kişilerden biri olmasına ve arkadaşı Whitney de gördüğü insanların elektronik devreden başka birşey olmadığını hatırlatmasına rağmen, bu duruma inanmakta güçlük çekmektedir. Söz konusu kişiler yaptıkları sistemin gerçeğe benzerliği hakkında tartışırken, aslında kendileri de yapay bir sisteminin içinde yaşamaktadırlar. Ancak o sırada haberleri olmadığı için, içinde bulundukları dünyayı gerçek zannetmektedirler.

Kitaplarımızda da yapay uyarılarla gerçek bir ortamda yaşadığını düşünmenin mümkün olduğuna dair pek çok anlatım vardır. Bunlardan bazıları şöyledir:

- ... günümüz teknolojisi ile, yapay uyarılar ile yapay görüntüler, diğer bir deyişle yapay bir dünya oluşturmak mümkündür. Bu yapay görüntülerin gerçeklerinden hiçbir farkı olmadığı, deneyen kişiler tarafından ifade edilmektedir. O halde, biz de her an gördüğümüz "yaşam görüntüsü"nün, dışarıda asıllarının mutlaka var olduğunu ve muhatap olduklarımızın da bu "asıllar" olduğunu iddia edemeyiz. Çünkü bu algılarımızın nedeni çok daha farklı bir kaynak olabilir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 72)

- Beyne giden sinirler kesildiğinde beyinde hiçbir görüntü oluşmayacaktır. Bu durumda insanın, "dışarıda gördüğüm görüntülerin asılları var" demesinin hiçbir anlamı kalmayacaktır, çünkü bu asılları "varsalar bile" hiçbir zaman göremeyecektir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 180)

Hayal İçinde Hayal Görmek

Filmin sonlarına doğru izleyenler şaşırtıcı bir gerçekle daha karşılaşmaktadır. Sistemi tasarlayan ve simülasyona bağlanarak sanal dünyalarda yaşam süren oyuncuların asıl bedenleri 2024 yılındadır. Douglas Hall'un 1999 yılında Los Angeles'ta geçtiğini düşündüğü yaşamı da aslında bir hayaldir. Yani hayal içinde hayal yaşanmaktadır.

Bu durumu rüyanın içinde rüya görmeye de benzetebiliriz. Rüyada da hiçbir maddesel gerçeklik olmamasına rağmen son derece gerçekçi duygular yaşayabilir, hatta günlük hayatımızın bir parçası olarak uyuyup uyandığımızı zanne-

debiliriz. Hatta rüyamızın içinde gördüğümüz rüyanın ne kadar gerçekçi olduğunu, rüyamızdaki arkadaşlarımıza anlatabiliriz.

Sonuç olarak yapay sinyallerle hayal gördüğümüz, sonra da bunun farkına vardığımız hissini yaşayabiliriz. Filmde bu tür bir gerçekle karşılaşan Douglas Hall, bu durumun şaşkınlığını üzerinden atamamaktadır.

Douglas Hall : Bunun gibi kaç tane simülasyon dünyası var?
Jane Fuller : Binlerce... Ama seninki, simülasyon içindeki simülasyon olan tek dünya. Hiç ummadığımız bir şey.

İş yerinde uyuya kalan bir kişi, rüyasında kendisini sahilde uyurken, sahilde uyurken de kendisini çocuğuyla birlikte vakit geçirirken görebilir. Diğer bir deyişle rüyasının içinde rüya görebilir, maddesel hiçbir gerçeklik olmamasına rağmen...

Bedeniniz de Beyninizde Oluşan Bir Görüntüdür

Bazı insanların kendi bedenlerine dokunuyor olmaları, parmaklarını kestiklerinde acı hissetmeleri, sahip oldukları bedenin bazı ihtiyaçlarını karşılıyor olmaları bu insanlara kendi bedenlerinin maddi gerçekliği ile muhatap oldukları hissini verebilir. Oysa, tüm diğer varlıklar gibi insanın kendi bedeni de bir algıdır ve insanın kendisi, kendi bedeninin maddi gerçekliğine asla ulaşamaz. Örneğin insanın parmağını kestiğinde duyduğu acı, yine bir algıdır. Veya acıkıp da yemek yediğinde duyduğu tokluk hissi yine bir algıdır. İnsanın beynine dışarıdan verilecek olan suni uyarılar bu tokluk hissini yemek yemeden de meydana getirebilecektir. Bu yüzden insan hiçbir zaman kendi bedeninin maddi bir gerçekliği olduğundan emin olamaz. Acıları hisseden, dokunan, bu yazıyı okuyarak anlayan, kişinin ruhudur.

Bu konuyu farklı bir açıdan da düşünebiliriz: Şu an okuduğunuz kitap sizden yaklaşık 30 cm kadar uzakta görünür. Etrafınızda duvar, pencere ve kapı bulunması, yerden belli bir yükseklikte sandalye üzerinde oturuyor olmanız, önünüzde masa bulunması size bedeninizin odanın içinde bir yerde olduğu hissini verebilir. Halbuki kendinizi algıladığınız dünyanın ortasına koymanız, yine size zihninizin oluşturduğu bir illüzyondur. Bu yanılgının doğal bir sonucu olarak da dünyanın içinde olduğunuz hissini yaşarsınız. Halbuki gerçek tam tersidir; herşey sizin içinizdedir.

Yandaki karelerde simülasyonun içinde bir simülasyon karakteri olan Ashton, gerçekleri öğrendikten sonra Doug-

las Hall'la konuşmaktadır. Ashton senelerce gerçek zannederek bir hayali yaşamış olmanın şaşkınlığını yaşamaktadır. Ancak bu sanal ortamı kuran Douglas Hall da aynı hisleri paylaşmaktadır; çünkü o da başka bir sanal alemin parçasıdır.

Douglas Hall : Hayır Ashton... Ben de aynı senin gibiyim. Bir yığın elektrik devresi.

Ashton : Ne demek istiyorsun?

Douglas Hall : Hepsi duman ve ayna. Tıpkı senin dünyandaki gibi Ashton. Bilgisayar simülasyonundan başka bir şey değiliz.

Ashton : Ama mektupta– Herşey sahte miymiş?

Douglas Hall : Mektup bana yazılmıştı. Fuller benim dünyamdan bahsediyordu.

Ashton : Peki, sen ne diyorsun? Bu dünyanın üstünde başka bir dünya olduğunu mu söylüyorsun?

Douglas Hall : Evet.

Ashton : Anlamıyorum.

Douglas Hall : Fuller çözmüştü.

Maddesel gerçekliği olmayan bir ortamda, hayali bir bedenle yaşadıklarını fark eden oyuncular, gördükleri, yaşadıkları hiçbir şeyin kendilerinden olmadığını anlarlar. Filmin bir başka sahnesinde bu konu ile ilgili şu ifadeler geçmektedir:

Douglas Hall : ... Bunların hiçbiri gerçek değil. Fişi çektiğinde, ben kaybolurum. Söylediğim hiçbir şeyin, yaptığım hiçbir şeyin anlamı kalmaz...

Filmde simülasyonun bir parçası olduklarını keşfeden karakterler, tüm yaşadıklarının kendi etkileri dışında geliştiğini, herşeyin, içinde bulundukları sanal dünyayı oluşturan kişinin kontrolünde olduğunu anlarlar.

Bizim içinde bulunduğumuz durum da filmdeki oyuncuların konumu ile benzerlikler taşımaktadır. İçinde yaşadığımız dünyada herşey Allah'ın kontrolündedir ve her türlü detay imtihanın parçası olarak yaratılmıştır. Hayatı boyunca gördüğü tüm olayları, duyduğu tüm sesleri Allah'ın, beyninde bir görüntü olarak yarattığını bilen bir insan, korkmak, boş yere sıkılıp üzülmek, paniğe kapılmak yerine, hepimizin Yaratıcısı olan sonsuz merhametli ve şefkatli olan Allah'a tevekkül eder.

Bu konu ile bağlantılı kitaplarımızdaki şu yorumları hatırlatmak yerinde olacaktır:

- İnsanların hayatları boyunca yaşadıkları tüm zorluk ve sıkıntı sebebi olaylar da, gerçekte beyinlerinin içinde meydana gelmektedir. Bu gerçeği bilen bir insan karşılaştığı her olaya güzel bir sabırla sabır gösterir. Allah'ın herşeyi hayırla yarattığını bilir ve tevekküllü olur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 117)

- ... Allah her insana sanki olayları değiştirmeye, kendi karar ve seçimine göre hareket etmeye imkanı varmış gibi bir his verir. Örneğin insan, su içmek istediğinde bunun için "kaderimde varsa içerim"

... Olur ki hoşunuza gitmeyen bir
şey, sizin için hayırlıdır ve olur
ki, sevdiginiz şey de sizin için
bir şerdir. Allah bilir de
siz bilmezsiniz.
(Bakara Suseri, 216)

diyerek oturup beklemez. Bunun için kalkar, bardağı alır ve suyunu içer. Gerçekten de kaderinde tespit edilmiş bardakta, tespit edilmiş miktarda suyu içer. Ancak, bunları yaparken kendi iradesi ve isteği ile yaptığına dair bir his duyar. Ve hayatı boyunca bu hissi her yaptığı işte yaşar. Allah'a ve Allah'ın yarattığı kaderine teslim olmuş bir insan ile bu gerçeği kavrayamayan bir insan arasındaki fark şudur: Teslimiyetli olan insan, kendi yaptığı hissini yaşamasına rağmen, bunların tümünü Allah'ın dilemesi ile yaptığını bilir. Diğeri ise, her yaptığını kendi aklı ve gücü ile yaptığını zannederek yanılır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 144-145)

… Göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ındır ve O'nun tecellisidir. Tek mutlak varlık Allah'tır ve Allah'ın yarattığı diğer varlıklar mutlak değildir, birer görüntüdür. Allah'ın yarattığı görüntüleri seyreden "ben"ler, yani insanlar, Allah'tan birer ruhturlar.
Bu ilim ve bu büyük sır kavrandığı takdirde insanların bilinçleri keskin bir netliğe kavuşacak, üzerlerindeki manevi pus ortadan kalkacaktır. Anlayan herkes Allah'a gönülden teslim olacak, Allah'ı çok sevecek ve O'ndan çok korkacaktır... Bu çarpıcı gerçeği anlayanlar yeni bir bakış açısı kazanacak, yepyeni bir hayata başlayacaklardır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 101)

HAŞİN KRALLIK
(HARSH REALM)

Haşin Krallık (Harsh Realm) adıyla yayınlanan bir dizide, Pentagon'un (Amerikan Savunma Bakanlığı'nın) geliştirmiş olduğu, bir savaş oyunları simülasyonu konu alınmaktadır. Askeri savaş eğitimindeki yenilikleri test etmek amacıyla oluşturulan bu sanal gerçeklik oyunu gizli bir projedir. Sisteme dahil olacak kişiler ordunun kontrolündedir ve bu kişilerin bedenleri başlarına kablolar bağlı vaziyette özel bir mekanda tutulmaktadır.

Haşin Krallık adı verilen bu oyunun en çarpıcı özelliği, sanal bir ortamda son derece gerçekçi bir hayatın canlandırılmış olmasıdır. Sanal dünyada da askerler, düşmanlar, silahlar ve insanların sosyal yaşantısı gibi tüm detaylar gerçeğinden ayırt edilemez şekildedir. Tasarlanan bu oyunda iki çeşit insan bulunmaktadır. Bunlardan ilki sanal karakter denilen yapay insanlardır; diğeri ise oyuna girebilen gerçek insanlar yani oyunculardır. Ortamın gerçekçiliği gibi sanal karakterler de gerçek insanlarla ayırt edilemeyecek derecede benzerdir.

Ancak filmin senaryosunda Omar Santiago ismiyle anılan firari bir asker sisteme gizlice girerek, sanal dünyada hakimiyet elde etmiştir. Kimse onun oyuna nereden girip çıktığını bilemediği için, bu kişinin sanal dünyayı yönetimine de müdahele edilememektedir. Santiago'yu ele geçirmek ve onun dünya üzerindeki art niyetli planla-

rını engellemek amacıyla filmin başrol oyuncularından Tom Hobbes görevlendirilir.

Bir albay, filmin kahramanı Tom Hobbes'a Harsh Realm hakkında bilgi vererek, buranın savaş stratejisi öğretmek için tasarlanmış "sanal gerçeklik savaş oyunu" olduğunu ve görevinin Omar Santiago'yu yenmek olduğunu bildirir. Bu konuda isteksiz görünen Tom Hobbes'u ikna etmek üzere, başına kulaklık benzeri bir alet takılarak, Haşin Krallık simülasyonunun amacını açıklayan bir video kaset izlettirilir. Bu videoda Haşin Krallık projesinde kullanılan manzaralarda, insanların gerçek hayatını taklit etmek için 1990 nüfus sayımından, uydu haritalarından ve diğer gizli bilgilerden faydalanıldığından bahsedilmektedir. Daha sonra tanıtım filmi beklenmedik bir şekilde kesilir ve Hobbes bu kasedi izlerken, aynı zamanda oyuna dahil olduğunun farkına varır.

Tom Hobbes artık sanal bir dünyadadır. Haşin Krallık denilen bu mekanda kendisi gibi ordunun daha evvel görevlendirmiş olduğu Pinocchio adında bir askerle tanışır.

Bu sanal dünya içindeki algılar öylesine gerçekçidir ki, film boyunca Tom Hobbes bu gerçekliğe aldanarak, sadece bilgisayar oyununun bir parçası olan sanal karakterlere yardım etmekte, hatta onları korumak için hayatını tehlikeye atmaktadır. İlerleyen sayfalarda daha detaylı değineceğimiz gibi, insanlar gördükleri görüntünün kalitesine ve detaylarına aldanarak, hayallerinde yaşadıkları olayların gerçek olduğunu zannedebilmektedirler.

Her İnsan Kendi Ekranıyla, Yani Ruhuna İzlettirilen Görüntülerle Muhataptır

Üç boyutlu film yapılırken iki farklı açıdan çekilen görüntü aynı ekran üzerine yansıtılır. Seyirciler renk filtresi veya polarize filtreli özel gözlükler takarlar. Gözlüğün camındaki filtreler iki görüntüden birini yakalar, beyin bunları birleştirip üç boyutlu görüntü haline getirir. Halbuki seyircilerin karşısında 3 boyutlu bir görüntü yoktur, bu özel bir teknikle elde edilir.

Aynı şekilde insanın dünya hayatına ilişkin gördüğü görüntüler de sadece iki boyutludur. Yani yükseklik ve genişlik ölçülerine sahiptir. Fakat üç boyutlu film izlerken kullanılan tekniğe benzer bir şekilde, insanın muhatap olduğu

görüntüler de kendisine 3 boyutlu olarak hissettirilir. İşte bu durum, insanların, beyinlerindeki ekrandan izledikleri görüntülere gerçek diyerek yanılmalarının altındaki en önemli sebeplerdendir. Görüntümüzde, mesafe, derinlik, renk, gölge, ışık gibi unsurlar o kadar kusursuzca kullanılmıştır ki, beynimizde oluşan üç boyutlu, renkli ve canlı görüntüyü son derece inandırıcı buluruz. Detayların fazlalığı, görüntüdeki kesintisiz kalite, bize bir ömür boyu gerçek bir hayat yaşadığımız izlenimi verir. Ancak üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izliyor olmamız, bunların dış dünyada karşılıkları olduğunu hiçbir zaman ispatlamaz.

Nitekim Haşin Krallık adlı bu dizide de oluşturulan yapay dünya gerçeklere ne kadar benzer olsa da, oyuna bağlanan kişilerin bedenleri bir yatakta kablolara bağlı olarak bulunmaktadır. Yaşadıkları ne kadar gerçekçi olursa olsun, tüm olanlar beyine gelen yapay elektrik sinyallerinin yorumundan başka birşey değildir. Yan sayfadaki karelerde filmin tanıtımına ait görüntü ve yazılar yer almaktadır:

Jenerik : Aynı gerçek dünyamız gibi bir dünya daha var. Siz bu dünyada yaşıyorsunuz. Aileniz ve arkadaşlarınızla. Henüz siz bunu bilmiyor olsanız da ben sizi kurtarmak için gönderildim. Bu bir oyun.

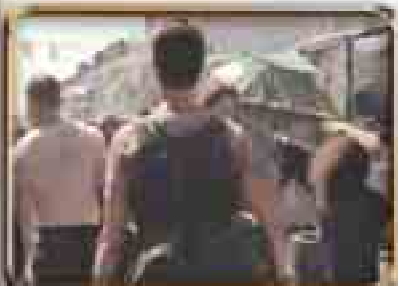

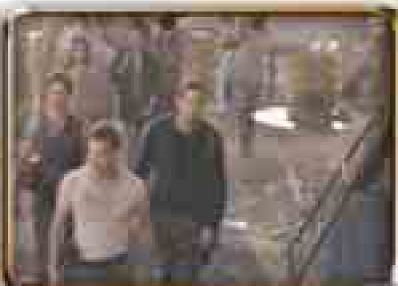
Aşağıdaki satırlarda ise filmin kahramanı Tom

Hobbes'un sanal dünyada geçirdiği ilk günlerdeki düşünceleri yer almaktadır. İfadelerinde de görüleceği gibi, Tom Hobbes bulunduğu ortamın gerçek olmadığını bildiği halde yine de bu şekilde düşünmekten kendisini alamamaktadır.

Tom Hobbes : ... Bütün bunların gerçek olmadığını, içinde yaşadığım bu dünyanın sanal bir gerçeklik olduğunu bilmeme rağmen... gündelik yaşıyorum, yaşadıklarıma bir mana vermeye çalışıyor ve gücümü korumaya gayret ediyorum. Hayatta kalmak için elimden geleni yapıyorum.

Filmin kahramanı aşağıdaki satırlarda da, dahil olduğu hayali dünyanın gerçeğe benzerliğini sık sık vurgulamaktadır. Hatta bulunduğu ortam o kadar güçlü bir gerçeklik hissi vermektedir ki, yaşadıklarının bir oyunun parçası olması için dua etmektedir.

Tom Hobbes : Omar Santiago'dan kaçıyoruz. Bu dünyayı idare eden bilgisayar programını ele geçiren firari bir asker. Ordunun beni, öldürmem için gönderdiği kişi Santiago'ydu. Eğer bütün bunlar gerçek değilse, henüz nedenini tam anlayamama rağmen, ondan korkuları gerçek ve büyük... Burasının gerçek dünyanın bir kopyası olduğunu söylüyorlar. Bütün insanlarıyla hepimizin Haşin Krallığın sanal gerçekliğinde yaşayacak veya ölecek olan bir kopyası var... Ama sadece programa bağlanmış bizler, gerçeğin bilincindeyiz: bu bir oyun. Bunun bir oyun olduğunun doğru olması için dua ediyorum...

Yukarıda filmden verilen örnekler, şu anda içinde yaşadığımız hayatımız için de geçerlidir. Çünkü hepimiz bize ruhumuza gösterilen görüntüleri izler, onlarla muhatap oluruz. Dışımızda gerçek bir dünya var olsa bile ona ulaşabilmemiz, aslı ile karşılaşabilmemiz asla mümkün değildir. Bu konuyu *Evrim Aldatmacası* isimli kitabımızdan şu alıntılarla özetlemek mümkündür:

Madde bir algı olduğuna göre, "yapay" bir şeydir. Yani bu algının bir başka güç tarafından yapılması, daha açık bir ifadeyle yaratılması gerekir. Hem de sürekli olarak. Eğer sürekli bir yaratma olmazsa, madde dediğimiz algılar da yok olur giderler. Bu, bir televizyon ekranında görüntünün devam edebilmesi için, yayının da sürekli devam etmesi gibidir.
Peki kim bizim ruhumuza yıldızları, dünyayı, bitkileri, insanları, bedenimizi ve gördüğümüz diğer herşeyi sürekli olarak seyrettirmektedir?
Çok açıktır ki, içinde yaşadığımız tüm maddesel evreni, yani algılar bütününü yaratan ve sürekli yaratmaya devam eden üstün bir Yaratıcı vardır. Bu Yaratıcı, bu denli görkemli bir yaratılış sergilediğine göre de, sonsuz bir güç ve bilgi sahibidir.
Nitekim o Yaratıcı, bize Kendisi'ni tanıtır. Yol gösterici olarak göndermiş olduğu Kuran-ı Kerim yoluyla bize Kendisi'ni, evreni ve bizim neden var olduğumuzu anlatır. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 210)

İnsanın Bedeni de Algılarının Bir Yorumudur

İnsanların maddenin aslına ilişkin gerçekleri kavramakta zorlanmalarına neden olan bir etken, kendi bedenleri konusunda yanılmalarıdır. Aşağıya baktıklarında gördükleri beden ve bu bedenin her tarafından kendilerine ulaşan dokunma algıları, onların dünyayı yanlış algılamalarına yol açar. Bu bedenin verdiği izlenim nedeniyle, sanki bir "dış dünya"nın içinde yaşadıkları hissine kapılırlar.

Halbuki bedenimiz de dış dünyaya ait tüm algılarımız gibi bizim için bir kopya görüntüdür. Dolayısıyla bizim muhatap olduğumuz beden dışarıdaki aslı değil, beynimizin içinde oluşan ve algılarımızın bir yorumu olan hayalidir.

Aşağıda bu konu ile ilgili Haşin Krallık adlı dizide yer alan konuşmalardan bir kısmı yer almaktadır:

Tom Hobbes : Oyunu kazanmak için emir aldım.

Binbaşı Watters : Bu bir oyun değil. Çıkış yok. Eve dönmek yok. Benim de görevim aynıydı.

Tom Hobbes : O zaman neden gerçek dünyada Santiago'yu ortadan kaldırmıyorlar?

Binbaşı Watters : Nerede olduğunu bilmiyorlar. Nereden çıkıp girdiğini. Bütün programı çaldı.

Pinocchio : Eğer burada ölecek olursan, yok ettikleri bir sanal karakter olmayacak, bu sen olacaksın. ***Gerçek dünyada bir yerde bir sedyenin üstünde yatan senin beynin, bilincin, kafan.***

Yukarıdaki anlatımlarda da görüldüğü gibi Haşin Krallık oyununa katılan kişiler, bir bilgisayar oyunundaki gibi sanal görünümleriyle bulunurlar. Gerçek bedenleri ise, oyuna ait görüntülerin bilgisayarlar aracılığıyla beyinlerine aktarıldığı bambaşka mekanlarda bulunmaktadır.

Örneğin sonraki sayfada orduda görev alan Inga Fossa adındaki bir kadının bu sanal ortama geçişi görülmektedir. Fossa elektronik bir odada koltuğa uzanmakta, başına özel bir alet takmakta ve vücudunun taranması ile birlikte simülasyona geçişi sağlanmaktadır. Bir sonraki karelerde ise kendini Haşin Krallık oyununun içinde Santiago şehrinin hükümet binasında bulmaktadır.

Aşağıdaki görüntülerde ise filmin başrol oyuncularından Pinocchio'nun, yüzü yaralı şekilde kablolarla bağlanmış bedeni görülmektedir. Ancak Haşin Krallık oyunu içerisinde yüzünde böyle bir yara yoktur. Bu örnekten de anlaşılacağı gibi, yapay sinyallerle bir insanın dış görünümünü olduğundan çok farklı algılaması mümkündür.

Dizinin kahramanlarından Pinocchio'nun yüzü yaralı görüntüsü

Bu konuyla ilgili olarak kitaplarımızda yer verdiğimiz bazı açıklamalar şöyledir:

İnsanların, gördüklerinin beyinlerinde bir algı olduğunu kavramalarını engelleyen nedenlerden biri de, bedenlerini de bu görüntünün içinde görmeleridir. "Ben bu odanın içinde olduğuma göre, demek ki bu oda benim beynimde oluşmuyor" gibi yanlış bir sonuca varmaktadırlar. Onları bu yanlış sonuca götüren yanılgıları ise kendi bedenlerinin de bir görüntü olduğunu unutmalarıdır. Nasıl ki, çevremizde gördüğümüz herşey beynimizde oluşan bir görüntü ise, kendi bedenimiz de aynı şekilde beynimizde oluşan bir görüntüdür. Örneğin şu anda oturduğunuz koltukta, boynunuzdan aşağıda kalan kısmınızı görüyorsunuz. Bu görüntü de diğerleri ile aynı sistemle meydana geliyor. Elinizi bacağınızın üzerine koyduğunuzda bu dokunma hissi yine beyninizde oluşuyor. Yani siz şu anda beyninizde oluşan bedeninizi görüyor ve bedeninize dokunduğunuzu beyninizde hissediyorsunuz.
Bedeniniz de beyninizde bir görüntü olduğuna göre, oda mı sizin içinizde siz mi odanın içindesiniz? Bu sorunun doğru cevabının, "oda sizin içinizde" olduğu çok açıktır. Ve siz beyninizdeki oda görüntüsünün içindeki bedeninizin görüntüsünü görürsünüz. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 56)

Bir insan gerçekte evindeki kanepesinde huzur içinde uyuyorken, rüyasında kendisini bir savaşın içinde görebilir. Hatta savaşın tüm gerilimini, korku ve paniğini son derece gerçekçi olarak yaşayabilir. O esnada ise tek başına, sessiz ve sakin bir yerde yatmaktadır. Rüyasında gördüğü son derece inandırıcı görüntü ve sesler ise beyninde meydana gelmektedir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 60)

Bu yazıları okurken içinde oturduğunuzu sandığınız odanın da aslında içinde değilsiniz; aksine oda sizin içinizdedir. Bedeninizi görmeniz, sizi odanın içinde olduğunuza inandırır. Ancak şunu unutmayın; bedeniniz de beyninizde oluşan bir görüntüdür. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 205)

Zihnimizdeki Görüntülerin Dış Dünyanın Aslı Olduğuna İnanan Aldanmış Olur

Bir insan bir ağaç gördüğünde, onun ağacın kendisi olduğunu düşünürse, kendisini aldatmış olur. Çünkü beynimizin dışına çıkıp ağacın aslına ulaşmamız hiçbir zaman mümkün olmaz. Kitap boyunca sıkça dile getirdiğimiz gibi kişinin muhatap olduğu ağaç beynindeki elektrik sinyallerinin yorumundan başkası de-

Bir insan gerçekte sessizlik içinde uyuyorken, rüyasında kendisini bombaların patladığı sıcak bir savaşın içinde görebilir. Hatta savaşın tüm gerilimini, korku ve paniğini son derece gerçekçi olarak yaşayabilir.

ğildir. Bunu bir başka yönden şöyle bir örnekle de açıklayabiliriz:

Fiziksel gerçekliğin kendisi ile muhatap olduğumuz şeklindeki varsayımımız, bir bilgisayar ekranındaki resme verdiğimiz tepki ile benzer bir durumdur. Bilgisayarın tuşlarını hareket ettirdiğimizde, ekrandaki oku hareket ettirdiğimizi görürüz. Aslında bilgisayar ana işlem merkezine bir veri dalgası yollar. Bu veri dalgası okun yeni konumunu ölçer ve ekrandaki görüntüyü yeniler. Eski bilgisayarlarda bir emrin verilmesi ve ekrandaki etkilerinin görülmesi arasında fark edilir bir gecikme bulunmaktaydı. Ancak bugün bilgisayarlar oldukça hız kazandığı için, saniyenin küçük bir parçasında değişen görüntüyü bile yeniden hesaplayabilmektedirler. Dolayısıyla bilgisayar tuşlarını hareket ettirmemizle ekrandaki okun hareketindeki uyum, bize oku hareket ettirdiğimiz hissini verir.

Günlük hayattaki deneyimlerimiz de yukarıdaki örneğe benzer bir durumdur. Bir taşa vurmak istediğimizde, bacağımızı hareket ettirme isteği vücudumuzun ilgili bölgelerine iletilir ve ayağımız taş ile buluşmak üzere hareket eder. Beyin vücudun geri yolladığı bilgileri -örneğin taşın sertlik hissini, ayağımızda duyduğumuz acıyı- alır ve gerçekçi bir görüntü sunmak üzere yeniler. Aslında tıpkı bilgisayarda olduğu gibi bizim deneyimlerimizde de bir gecikme söz konusudur. Ama beynimizin algılarımızla ilgili bilgileri yorumlaması saniyenin beşte biri kadar kısa bir sürede meydana gelir. Bu nedenle bu gecikmenin farkına varamayız ve fiziksel dünya ile direkt olarak etkileşim halinde olduğumuz gibi bir izlenime kapılırız.

Eğer tüm bilebileceğimiz zihnimizde gerçekleşen görüntülerden ibaret ise algılarımızın ardında fiziksel bir gerçeklik olduğundan nasıl emin olabiliriz? Bu sadece bir varsayım değil midir? Evet, bu sadece bir varsayımdır. Fakat ispatı hiçbir şekilde mümkün değildir. Çünkü fiziksel bir dünyanın varlığına inananların ellerindeki tek delilleri yine beyinlerinde oluşan hayallerdir.

Muhatap olduğumuz maddenin aslı ile muhatap olduğuna inananların durumu, sanal bir dünyada yaşananların gerçek olduğunu iddia etmek kadar mantıksızdır. Nitekim dizi boyunca Pinocchio adlı karakter, Tom Hobbes'un, etrafındaki görüntüler gerçekmişçesine hareket etmesinin mantıksızlığını anlatmaktadır.

Dizinin bir bölümünde Tom Hobbes gerçek hayattaki nişanlısının sanal karakter olarak kopyasına rastlar ve hiçbir gerçekliği olmayan bu sanal kopyayı korumak için, kendi

hayatını tehlikeye atar. Aynı şekilde çok sevdiği köpeği gerçek hayattakinin bir kopyası olarak oyunda mevcuttur ve onu kaybetmemek için de pek çok kereler riske girer.

Filmin bir başka sahnesinde Tom Hobbes, oyunun savaş eğitimi için özel yapılmış bir bölgesinde küçük bir çocuğa rastlar. Çocuğa şefkat duyarak, ona geri dönmesini, bulundukları mekanın tehlikeli olduğunu söyler. Ancak yanındaki asker Tom Hobbes'a çocuğun sadece bilgisayar oyununun bir parçası olduğunu hatırlatır ve aralarında şöyle bir konuşma geçer:

Tom Hobbes : Sen burada ne arıyorsun. Evine geri dön. (küçük çocuğu uyarıyor)

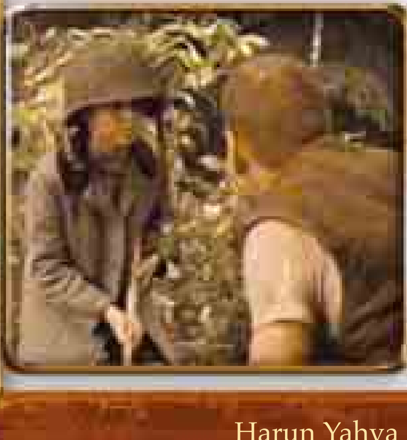
Eric Sommers : O çocuğa fazla alışma.

Tom Hobbes : Neden alışmayayım?

Eric Sommers : Bak bunun oynandığını 100 defa gördüm. Çocuk bir defa bile 28. günden sonrasını göremedi.

Tom Hobbes : Ama hala burada.

Eric Sommers : O sadece bir oyun figüranı. Senin ve benim gibi değil o. Tekrar gelip, burada ölebilsinler diye simülasyon onları yeniden programa yüklüyor.

Tom Hobbes sanal bir dünyada olduğunu bildiği ve kendisine, sürekli olarak muhatap olduğu sanal karakterlerin simülasyonun bir parçası oldukları hatırlatıldığı halde, görüntünün gerçekliğine aldanarak tepkiler verir. Örneğin savaşın kızıştığı bir anda düşmanlardan saklanmaya çalışırlarken, düşmanların bölgesine doğru yürüyen çocuğu görünce kendini tutamayarak onu kurtarmak için canını tehlikeye atar.

Pinocchio : Sen ne yapıyorsun?

Tom Hobbes : O sadece bir çocuk.

Pinocchio : Sommers'ın bu yer hakkında söylediklerini duydun. Hiçbir şeyi değiştiremezsin.

Tom Hobbes : Ben buna inanmıyorum.

Bir başka sahnede ise yine düşmanlardan kaçtıkları bir sırada çocuğa ateş edildiğini görür. Yardım etmek için eline aldığında ise bedeni ortadan kaybolur. Kendisine daha evvel de hatırlatıldığı gibi çocuk oyunun bir parçası olarak vurulmuştur ve oyun yeniden tekrar edene kadar da oyuna dahil olamayacaktır.

Yukarıda filmden verdiğimiz örnekler muhatap olduğu dünyanın, beynindeki kopyası olduğunu kabullenemeyen kimselerin durumları ile benzerdir. Elbette bizim içinde yaşadığımız dünya bir film ile kıyaslanabilecek şekilde değildir. Çünkü bizim içinde bulunduğumuz dünya bir bilgisayar oyunu veya teknolojik bir gelişme ile açıklanamaz.

Dünyayı içinde olan canlı cansız tüm varlıklarla birlikte Yüce Allah yaratmıştır. Ve hayatımızın yaratılış amacını bize Kuran'da şöyle açıklamıştır:

Ben, cinleri ve insanları yalnızca Bana ibadet etsinler diye yarattım. (Zariyat Suresi, 56)

İşte bu nedenle biz yaşamımız boyunca Allah'ın bize emrettiklerini yerine getirmekle ve O'na ibadet etmekle sorumluyuz.

Söz konusu filmlerle olan benzerlik ise hayatımızın teknik gerçekliği ile ilgilidir: "Gözümle görüyorum, kulağımla duyuyorum öyleyse içinde bulunduğum dünya gerçek" diyerek kendini aldatan pek çok kimse, aslında bu sözlerini de beyinlerinin içindeki sessizlikte söylerler. Bu teknik gerçekler, bugün herhangi bir fizyoloji kitabında veya lise biyoloji kitaplarında dahi bulunabilecek son derece açık gerçeklerdir. Görüntünün ve hislerin beyinde nasıl oluştuğu, bütün tıp fakültelerinde detaylı biçimde okutulmaktadır.

Gelişen bilimle beraber fizik, kuantum fiziği, psikoloji, nöroloji, biyoloji, tıp gibi bilimler bu gerçeğin teknik yönlerini açıkça ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla bugün, maddenin aslına hiçbir zaman ulaşamayacağımız bilimsel bir gerçektir ve dış dünyanın aslıyla muhatap olduğunu iddia eden bir kimse bu bilimsel gerçekten yüz çevirmektedir. İnsanın yapması gereken ise, bu bilimsel gerçekleri kabul etmek ve zihnimizde yaşadığımız dünya içinde Yüce Allah'a olan sorumluluklarımızı bilerek yaşamaktır. Aşağıda bu konu ile ilgili kitaplarımızdaki açıklamalardan bir kısmı yer almaktadır:

... Ben, yalnızca Allah'a kulluk
etmek ve O'na ortak
koşmamakla emrolundum.
Ben ancak O'na davet ederim
ve son dönüşüm O'nadır.
(Rad Suresi, 36)

... maddi dünyanın algılarımızdan oluştuğu gerçeği, imtihanın sırrını ortadan kaldırmaz. Madde, algı olsa da veya aslı zihnimizin dışında var olsa da, Allah'ın haram kıldıkları haram, helal kıldıkları ise helaldir. Örneğin, Allah domuz etini haram kılmıştır. "Domuz nasıl olsa beynimde gördüğüm bir görüntü" diyerek bu hayvanın etini yemenin, büyük bir samimiyetsizlik ve akılsızlık olacağı açıktır. Veya, "karşımdaki insanların hepsi aslında zihnimde oluşan görüntüler, bunlara yalan söylesem hiçbir şey olmaz" demek de, Allah'tan korkan ve bu gerçeği gereği gibi kavrayan bir insanın yapacağı birşey değildir. Bu, Allah'ın tüm sınırları, emir ve yasakları için geçerlidir... Allah, tüm dünyayı algılar bütünü olarak yaratmıştır, ancak bizleri bu algılar içinde Kuran'da bildirdiklerinden sorumlu tutmuştur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 207-208)

... Samimi düşünen bir insan çok açıkça görecektir ki, imtihan için madde olması şart değildir. Allah, imtihan ortamını görüntü alemi içinde yaratmıştır. Bir insanın namaz kılması, helale harama dikkat etmesi için maddenin olması gerektiğini öne sürenlerin hiçbir gerekçeleri yoktur. Ayrıca, önemli olan ruhtur. Ahirette, cezalandırılan veya cennet nimetleri ile rızıklandırılan da ruhtur. Allah'ın imtihan ettiği varlık da insanın ruhudur. Dolayısıyla, maddenin beynimizdeki bir hayal olduğu gerçeği helal ve haramların uygulanmasını ve ibadetlerin yapılmasını kesinlikle engellemez. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 208)

Bazı kimseler tarihte maddenin hakikati konusunu kavramışlar ancak Allah'a olan imanları ve Kuran'ı kavrayışları zayıf olduğu için sapkın inançlar üretmişlerdir. "Herşey nasılsa hayal, o zaman ibadetlere ne gerek var" diyenler olmuştur. Bunlar son derece sapkın ve cahilce fikirlerdir. Herşeyin Allah'ın bize gösterdiği bir

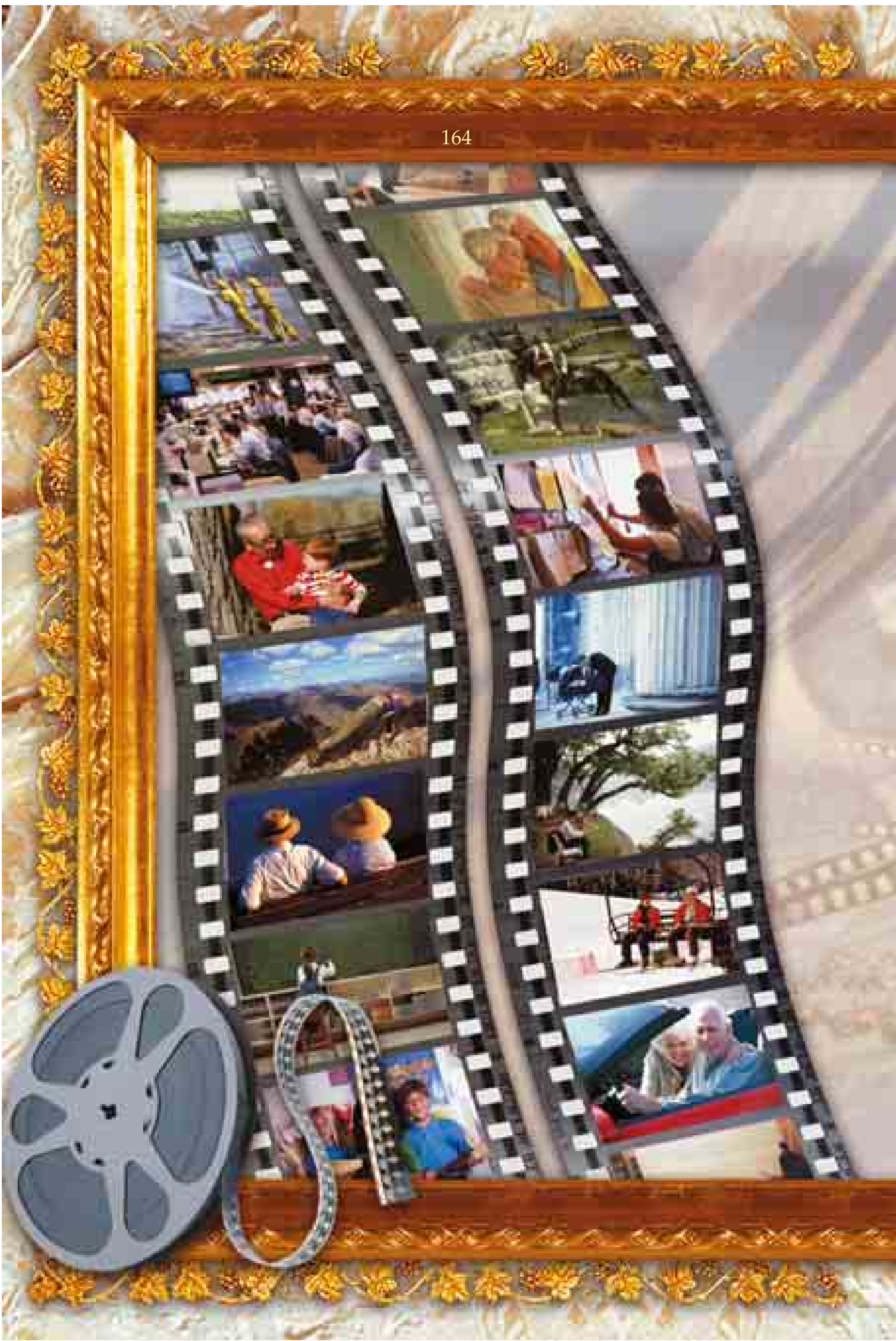
görüntü olduğu doğrudur. Ancak, Allah'ın bizleri Kuran'dan sorumlu tuttuğu da kesin bir gerçektir. Bizim yapmamız gereken Allah'ın emir ve yasaklarına büyük bir titizlikle uymaktır. (*Hayalin Diğer Adı Madde*, s. 215)

Allah, bizi bir algılar dünyasında yaşatıyor olsa da, bize, bu dünyayı belli sebeplere bağlı gibi göstermektedir. Örneğin biz acıkınca, "nasıl olsa hayal, birşey olmaz" demeyiz, yemek yeriz. Yemediğimiz takdirde zayıf düşer, bir süre sonra hayatımızı yitirebiliriz. Allah dilediği zaman, dilediği kişi için, dilediği şeyi vesile kılıp bu sebepleri ortadan kaldırabilir. Biz bunu bilemeyiz. Ancak, şu çok önemli bir gerçektir: Allah bizi Kuran'ın tamamından sorumlu tutmuştur ve biz Kuran'daki ibadetleri ve salih amelleri yerine getirebilmek için bu sebepler dairesinde yaşamak durumundayız... (*Hayalin Diğer Adı Madde*, s. 221)

Sonuç olarak, bir insanın öncelikle Allah'ın Kuran'da kendisine yüklediği sorumlulukları vicdanı ile kanaati gelinceye kadar uygulaması, yerine getirmesi gerekir. Maddenin hakikatini bilmek ve dünyaya, bu hakikate göre bir bakış açısı elde etmek ise, insanın Allah rızası için yaptığı bu gayretlerini daha da güçlendirir, kararlılığını kat kat artırır. (*Hayalin Diğer Adı Madde*, s.222)

Başı ve Sonu Belli Olan Bir Filmi İzlemek

Daha evvelki bir bölümde zamanın izafi olduğuna, algılayana göre değişkenlik gösteren, sabit olmayan bir kavram olduğuna değinmiştik. Bu gerçeğin bilinmesi, kader konusunun kavranması açısından da çok önemlidir. Çünkü kader, Allah'ın geçmiş ve gelecek tüm olayları "tek bir an" içinde yaratmış olmasıdır. Bu da, Allah Katında evrenin ya-

ratılış anından kıyamete kadar olan her olayın yaşanmış ve bitmiş olması demektir.

İnsanların önemli bir bölümü, Allah'ın henüz yaşanmamış olayları önceden nasıl bildiğini, Allah Katında geçmiş ve gelecek tüm olayların nasıl yaşanıp bittiğini ve kaderin gerçekliğini bir türlü kavrayamazlar. Oysa "yaşanmamış olaylar" bizim açımızdan yaşanmamış olaylardır. Çünkü biz Allah'ın yarattığı zamana bağlı olarak yaşamımızı sürdürürüz ve hafızamıza verilen bilgiler olmadan hiçbir şey bilemeyiz. Allah ise zamana ve mekana bağlı değildir, zaten bunların tümünü yoktan yaratan Kendisi'dir. Bu nedenle Allah için geçmiş, gelecek ve şu an hepsi birdir ve hepsi olup bitmiştir.

Geçmiş ve geleceğin gerçekte Allah Katında yaratılmış ve yaşanmış olarak saklı ve hazır olaylar olmaları bize çok önemli bir gerçeği gösterir: Her insan kayıtsız ve şartsız kaderine teslim olmuştur. İnsan nasıl geçmişini değiştiremezse, geleceğini de değiştiremez. Çünkü geçmişi gibi geleceği de yaşanmıştır; geleceğindeki tüm olaylar, ne zaman, nerede, ne yemek yiyeceği, kiminle ne konuşacağı, ne kadar para kazanacağı, hangi hastalıklara yakalanacağı, nihayetinde ne zaman, nasıl, nerede öleceği hepsi bellidir ve bunları değiştiremez. Çünkü bunlar zaten Allah Katında, Allah'ın ilminde yaşanmış olarak bulunmaktadır. Sadece bunların bilgisi henüz insanın kendi hafızasına verilmemiştir.

Dolayısıyla başlarına gelen olaylara üzülen, sinirlenen, bağırıp çağıranlar, geleceği için kaygılananlar, hırslananlar aslında kendilerini boş yere üzmektedirler. Çünkü, nasıl olacağından kaygı ve korku duydukları gelecekleri, zaten yaşanmıştır. Ve ne yaparlarsa yapsınlar bunları değiştirme imkanları bulunmamaktadır.

Haşin Krallık dizisinin bir bölümündeki II. Dünya Savaşı ile ilgili sahneler de, bu konunun anlaşılmasına yardımcı olabilir. Dizinin bu bölümünde filmin başrol oyuncuları ormanlık alanda dolaşırlarken, bilgisayar oyunundaki bir hatadan dolayı, kendilerini bir anda sürekli olarak tekrar eden bir savaş simülasyonunda bulurlar.

Tom Hobbes: O da neyin nesiydi öyle? Yazılım hatası mı?

Oyunun bu kısmında II. Dünya Savaşı'ndaki Ardennes Meydan Muharebesi canlandırılmaktadır. Bir köprünün iki yakasında bulunan Alman ve Amerikan ordularının küçük öncü birlikleri arasındaki savaş, 1 aydan fazla süren bir kuşatma mücadelesini temsil etmektedir.

Tom Hobbes : Oradaki köprü. Ben subay okulundayken II. Dünya Savaşı'ndaki Ardennes Meydan Muharebesini incelemiştik. Alman ve Amerikan ordularının iki küçük öncü birliği arasında, Belçika Hotten'da kuşatma vardı. 1 aydan fazla sürdü. Bu köprünün aynı köprü olduğuna yemin edebilirim.

Pinocchio : Bu bir çatışma simülasyonu.

Tom Hobbes : Bir ne?

Pinocchio : Sanal Çarpışma Simülasyonu. Haşin Krallık programının beta testini yaparken eski savaş senaryosu yüklediler: Pork Chop Hill, Picket's Charge gibi.

Tom Hobbes : O zaman bu da bir başka oyun.

Pinocchio : Bu bir savaş alanı eğitim programı. Haşin Krallığın esas geliştiriliş sebebi.

Tom Hobbes : Bu hala burda ne arıyor?

Pinocchio : Kim bilir? Muhtemelen gözden kaçmıştır. Gerçek dünyada biri "sil" tuşuna basmayı unutmuştur.

Kendilerini farklı bir zamanda bulan filmin kahramanları bir Alman askeri tarafından öldürülecekleri sırada, Amerikalı bir asker grubu onları kurtarır. Ancak zaman farkından dolayı farklı konulardan bahsettikleri için Amerikan askerleri tarafından casus zannedilerek esir alınırlar.

Dizinin ilk sahnelerinde Eric Sommers adıyla anılan ve gerçek dünyada varlığı olan bir askerin patlamalar karşısındaki soğukkanlılığı dikkati çekmektedir. Burası sürekli yinelenen bir savaş eğitimi simülasyonu olduğu için herşey programlandığı şekilde gelişmektedir. Bunun bilincinde olan asker yere yatmakta 3'e kadar saydığında yanına bir el bombası düşmekte, o da bombayı alarak barınağın dışına atmaktadır. Ardından çayını içmeye devam etmektedir. Kısacası herşey programın bir parçası olarak geliştiği ve oyun sürekli olarak başa dönüp aynı olaylar aynı şekilde tekrar ettiği için asker çatışma altındayken bile sakinliğini korumaktadır.

Eric Sommers : Üç... iki... bir.

(Bombayı alıp dışarı atıyor, sonra da çay alıp devam ediyor.)

Eric Sommers : El bombası.

Eric Sommers adlı bu asker de, filmin kahramanları olan Tom Hobbes ve Pinocchio gibi gerçek dünyada bilgisayarlara bağlanarak oyuna dahil edilmiş bir kişidir. Dolayısıyla o da yaşadıkları zaman ve mekanın bir gerçekliği olmadığını bilmektedir. Fakat oyunun bu bölümünden bir çıkış yolu bulamamıştır. Ve buraya ilk kez gelen Tom Hobbes ve Pinocchio'ya 4 km^2'lik bu savaş alanında olan olayların hep programlandığı gibi geliştiğini söyler. Örneğin kuşatmanın her defasında 34 gün, karşı taarruzun 28 gün sürmesi, asker taburundakilerin hangi gün ve olayla öleceğinin belli olması gibi.

Dizinin bu kısımları, kader konusunun anlaşılması açısından açıklayıcı bir örnektir. Bir insan, tüm hayatını bir film şeridi olarak düşünürse, biz bu şeridi video kasetten seyreder gibi seyrederiz ve kaseti ileri almak gibi bir imkanımız yoktur. Kaseti defalarca seyretsek de önceden hazır olan bu filmin hiçbir detayını değiştiremeyiz. Bize değiştiriyormuşuz gibi gelen anlar da aslında filmin önceden belirlenmiş olan anlarıdır.

Ancak bu filmi tüm detaylarıyla tespit etmiş, yaratmış olan ve gerçeklik hissi ile yaşatan Allah'tır. Ve bu film şeridinin tamamını aynı anda görür ve bilir. Biz nasıl bir cetvelin başını, ortasını ve sonunu bir kerede görebiliyorsak, Allah bizim bağlı olduğumuz zamanı başından sonuna kadar tek bir an olarak sarıp kuşatmıştır. İnsanlar ise sadece zamanı gelince bu olayları yaşayıp, Allah'ın onlar için yarattığı kadere tanık olurlar. Bu, dünya üzerindeki bütün insanların kaderleri için bu şekildedir.

Sonbaharda hangi yaprağın nereye düşeceği, ilkbaharda hangi çiçeğin ne zaman açacağı hepsi kaderde önceden bellidir.

… Allah, bize olayları belli bir sıra içinde, küçükten büyüğe doğru akacak şekilde, sanki geçmişten geleceğe akan bir zaman varmış gibi algılattığı için, bize geleceğimizle ilgili olayları bildirmez, bunların bilgisini hafızamıza vermez. Gelecek bizim hafızamızda yoktur, ancak Allah'ın sonsuz hıfzında, tüm insanların geçmişleri ve gelecekleri bulunmaktadır. Bu, daha önce de belirtildiği gibi, bir insanın hayatını, zaten mevcut olan bir filmden izlemesi gibidir. Film, zaten çekilmiş ve bitmiştir. Ancak, bu filmi ileri sarma imkanı bulunmayan insan, kareleri teker teker seyrettikçe hayatını görür. Henüz seyretmediği karelerin ise geleceği olduğunu zannederek yanılır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 142)

… kadere iman eden bir insan, başına gelen hiçbir olaydan dolayı üzülmez, ümitsizliğe kapılmaz. Aksine son derece tevekküllü, teslimiyetli ve daima huzurlu olur… İnsanın karşılaştığı zorluklar da, elde ettiği başarı ve zenginlikler de Allah'ın takdiri iledir. Bunların hepsi Rabbimiz'in insanları denemek için kaderlerinde önceden belirlediği olaylardır… Sadece insanların değil, tüm canlıların, eşyanın, Güneş'in, Ay'ın, dağların, ağaçların, her varlığın Allah Katında belirlenmiş bir kaderi vardır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 148)

Bir gülün toprağa ekilişi, bahçıvan tarafından sulanması, ilk gülün açması, bahçe sahibinin gülü dalından koparması ve onu evindeki bir sepet içine yerleştirmesi daha bu gül toprağa ekilmeden bellidir. Tüm bunlar zaten Allah Katında, Allah'ın ilminde yaşanmış olarak bulunmaktadır.

… her anı Allah'ın Katında yaşanmış, görülmüş ve halen Allah'ın ilminde hazır bulunan bir hayat için endişelenmek, korku duymak, üzülmek büyük bir gaflettir… Aslında her insan zaten Allah'a teslim olmuş ve boyun eğmiş olarak yaratılmıştır. Çünkü, istese de istemese de Allah'ın kendisi için yarattığı kadere boyun eğerek yaşar… Allah'a teslim olan, Allah'ın yarattığı kaderin kendisi için en hayırlısı olduğunu bilen bir insanı üzecek, korkutacak, endişelendirecek hiçbir şey yoktur. Bu insan, elinden gelen her çabayı gösterir, ancak bu çabanın da kaderinde olduğunu, ne yaparsa yapsın kaderinde yazılı olanları değiştirmeye güç yetiremeyeceğini bilir.
Mümin, Allah'ın yarattığı kadere teslim olacak, bununla birlikte karşılaştığı olaylar karşısında elinden geldiğince sebeplere sarılacak, tedbir alacak, olayları hayır yönünde yönlendirmek için çalışacak, ama tüm bunların kader içinde gerçekleştiği ve Allah'ın en hayırlısını önceden takdir ettiğinin bilinci ve rahatlığı içinde olacaktır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 150-151)

Acı, Ağrı Gibi Hisler de Algıların Beyninizdeki Yorumundan Başka Bir Şey Değildir

Filmin kahramanlarından Tom Hobbes bir toplama kampı görevlileri tarafından yakalanır ve kereste işlerinde çalıştırılmak üzere kampta hapsedilir. Burada annesinin sanal dünyadaki kopyasına rastlar. Annesinin ölmek üzere olan bir kanser hastası olduğunu öğrendiğinde, gördüğü görüntülerin sanal bir gerçeklik olduğunu unutarak, ona

yardımcı olmaya çalışır. Arkadaşı Pinochhio da kamptaki korumalar tarafından yaralanmıştır. Tom Hobbes ona planlarından bahsettiğinde aralarında şöyle bir konuşma geçer:

Tom Hobbes : Kendini nasıl hissediyorsun?

Pinocchio : Eğer bunlar gerçek değilse nasıl bu kadar acıyor?...

Tom Hobbes : Buradan çıkmak zorundayız... Konu bundan daha karmaşık.

Pinocchio : Nasıl yani?

Tom Hobbes : Annemi buldum. O burada.

Pinocchio : Annen mi?

Pinocchio : Hobbes. Burada birçok insana rastladım. Gerçek dünyadan tanıdığım insanlara.

Tom Hobbes : O benim annem.

Pinocchio : Hayır. ***Sadece onun gibi görünüyor. Dünyadaki herkesin burada bir kopyası var. Herşey böyle kurulmuş. Ama onlar sadece sanal karakter dosyaları, gerçek insanlar değil.***

Tom Hobbes : ***Beni tanıdı. Benim kim olduğumu biliyor.***

Pinocchio ***: Bilmiyor, o sadece bir oyunun parçası. Sana ne olduğunu bilmiyor. Bütün bunların gerçek olduğunu sanıyor.***

Tom Hobbes : Acı çekiyor. Bu senin hissettiğinden farklı mı?

Filmin bu kısmında görüldüğü gibi, filmin kahramanları gerçekte bir yatakta uzanıyor olmalarına rağmen, kendilerini yaralanmış, acı hissederken görmektedirler. Bu acının gerçeği ile aynı olduğunu düşünmektedirler. Ama aslında bu hisler onlara yapay olarak verilmektedir.

Eserlerimizde de insanların duydukları hisler nedeniyle, -örneğin şiddetli bir acı, ağrı, korku vs.- maddenin aslı ile muhatap olduklarını zannettikleri anlatılmaktadır. Ama aslında bu bir yanılgıdır. İnsan hiçbir zaman maddenin aslı ile muhatap olamaz. Bu konu ile ilgili kitaplarımızdaki pasajlardan bir kısmı şöyledir:

Bir insan elini kestiğinde hissettiği acı, ıslaklık, sızı hissi de beyninde oluşur. Aynı insan, rüyasında da elini kestiğini görebilir ve aynı hisleri rüyasında da yaşayabilir. Oysa rüyasında sadece bir hayal görüyordur, ortada ne bir bıçak, ne de kanayan bir yara bulunmaktadır. O halde acı hissi, tüm hayatımızı beynimizin içinde bir görüntü olarak gördüğümüz gerçeğini değiştirmemektedir. (*Hayalin diğer Adı: Madde*, s. 182)

… sadece görme değil, dokunma, çarpma, darbe, sertlik, acı, sıcaklık, soğukluk, ıslaklık gibi tüm hisler, aynı görme gibi insanın beyninde oluşan algılardır. Örneğin otobüse binmek için otobüsün kapısının soğuk metalini elinde hisseden bir insan, aslında bu "soğuk metal hissini" beyninde algılar. Bu çok açık ve bilinen bir gerçektir. Dokunma duyusu, daha önce de belirtildiği gibi, bir insanın -örneğin parmaklarından gelen sinir uyarılarının- beyninin belli bir noktasında oluşturduğu bir histir. Hisseden parmaklarımız değildir. İnsanlar bunu bilimsel olarak da açıklandığı için kabul etmektedirler. Ancak, konu otobüsün kapısını tutmak değil

de, otobüsün insana çarpması olunca, yani bu dokunma hissi daha şiddetli ve acı verici olunca, bu gerçeğin geçerli olmadığını sanmaktadırlar. Oysa, acı veya darbe de beyinde hissedilir. Otobüsün çarptığı bir insan darbenin şiddetini ve tüm acıyı beyninde hisseder.

… İnsan rüyasında da kendisine otobüs çarptığını, kazadan sonra gözünü hastanede açtığını, ameliyata alındığını, doktorların konuşmalarını, ailesinin telaş ile hastaneye gelişini, sakat kaldığını veya canının çok yandığını görebilir. Rüyasında yaşadığı tüm bu olayların görüntülerini, seslerini, sertlik hissini, acıyı, ışığı, hastanedeki renkleri, her türlü hissi çok berrak ve net olarak algılamaktadır. Ve bunların hepsi gerçek yaşamdakiler kadar doğal ve inandırıcıdır. O an, rüyanın içindeki biri ona rüya gördüğünü, gördüklerinin bir hayal olduğunu söylese ona inanmaz. Oysa, gördüklerinin hepsi bir hayaldir ve ne otobüsün, ne hastanenin, ne de rüyasında gördüğü bedeninin dış dünyada maddi karşılığı yoktur. Rüyasında gördüğü bedenin ve otobüsün maddi karşılıkları olmamasına rağmen, "gerçek bir bedene" "gerçek bir otobüs" çarpmış gibi hissedebilmektedir.

… Hızlı bir darbe, can acıtan köpeğin dişleri, şiddetli bir tokat, maddenin aslı ile muhatap olduğunuzun kanıtı değillerdir. Çünkü bahsedildiği gibi bunların aynısını rüyanızda da, maddi karşılıkları olmadığı halde yaşayabilirsiniz. Ayrıca, bir hissin şiddetli olması, o hissin beyinde oluştuğu gerçeğini de değiştirmemektedir. Bu, bilimsel olarak ispatı olan çok açık bir gerçektir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s.176-178)

... zorluklar, sıkıntılar, korku meydana getiren olaylar da insanın beyninde meydana gelen hayallerdir. Gördüğü görüntülerin gerçek yönünü bilen bir insan, içinde bulunduğu zorluktan dolayı

sıkıntı duymaz, bunlardan şikayet etmez. Veya en saldırgan ve tehlikeli düşmanın karşısında dahi, beynindeki hayallerle karşı karşıya olduğunu bilerek korku ve ümitsizliğe kapılmaz. Her birinin Allah'ın oluşturduğu görüntüler olduğunu ve Allah'ın bunları hikmetle yarattığını bilir. Her ne ile karşılaşırsa karşılaşsın, Rabbimiz'e olan teslimiyet ve güvenin verdiği bir huzur içinde olur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 117-118)

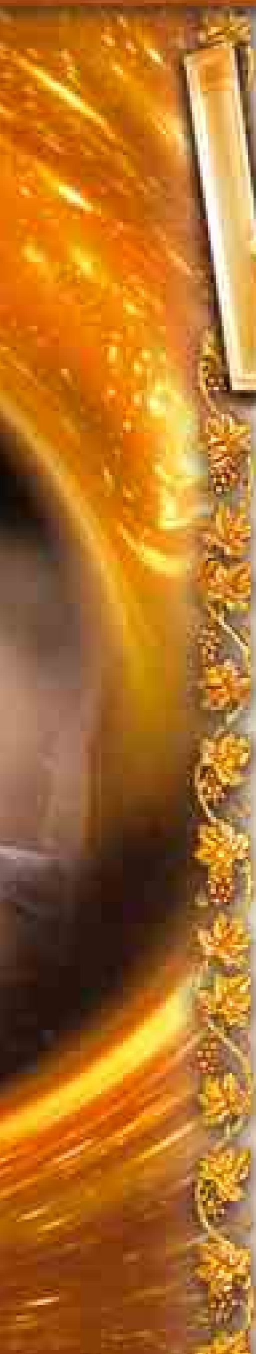
Deniz kenarında balık tutarken uyuya kalan bir kişi, kendini batan bir geminin içinde görebilir, korku ve panik duygularını son derece gerçekçi yaşayabilir. Bu kişi sahilde, bir koltukta olmasına rağmen, rüyasında maddesel bir dünya olduğu yanılgısına düşebilir.

VANİLYA GÖKYÜZÜ (VANILLA SKY)

Vanilya Gökyüzü adlı filmde, insanın yaşadığı olaylardan neyin rüya neyin gerçek hayat olduğu konusunda yaşayabileceği ikileme dikkat çekilmektedir. Hem filmin kahramanı hem de izleyiciler film boyunca bu konuda ciddi bir kararsızlığa düşmektedir. Filmin başrol oyuncusu David Aames çevresindeki kişilerin ideal olarak gördükleri gösterişli bir hayata sahiptir. Babasının ölümünden sonra kendisine miras kalan büyük bir yayıncılık şirketinin başındadır. Gerek fiziksel görünümü, gerek maddi konumu, gerekse sosyal çevresi açısından çevresindeki herkesin imrendiği bir hayat sürmektedir.

Ancak bir gün, geçirdiği bir trafik kazası sonucu yüzü parçalanır ve hareketli yaşantısı sona erer. Bir anda eski arkadaşlarından kimseyi çevresinde bulamaz. Kendisini yalnız ve mutsuz hissettiği böyle bir dönemde, geri kalan hayatını "uyanık rüya" (lucid dream) denilen güzel hayallerle yaşatmaları için bir şirketle anlaşma imzalar. Böylece bu kişinin zihninde istediği yaşta, istediği fiziksel görünümle, istediği kişilerle suni bir hayat yaşatılır. Ancak tıpkı bir rüyada olduğu gibi kişi kendisine izlettirilenlerin bir hayal olduğunun farkında olmadan, gerçek bir hayat yaşadığı izlenimine kapılmaktadır.

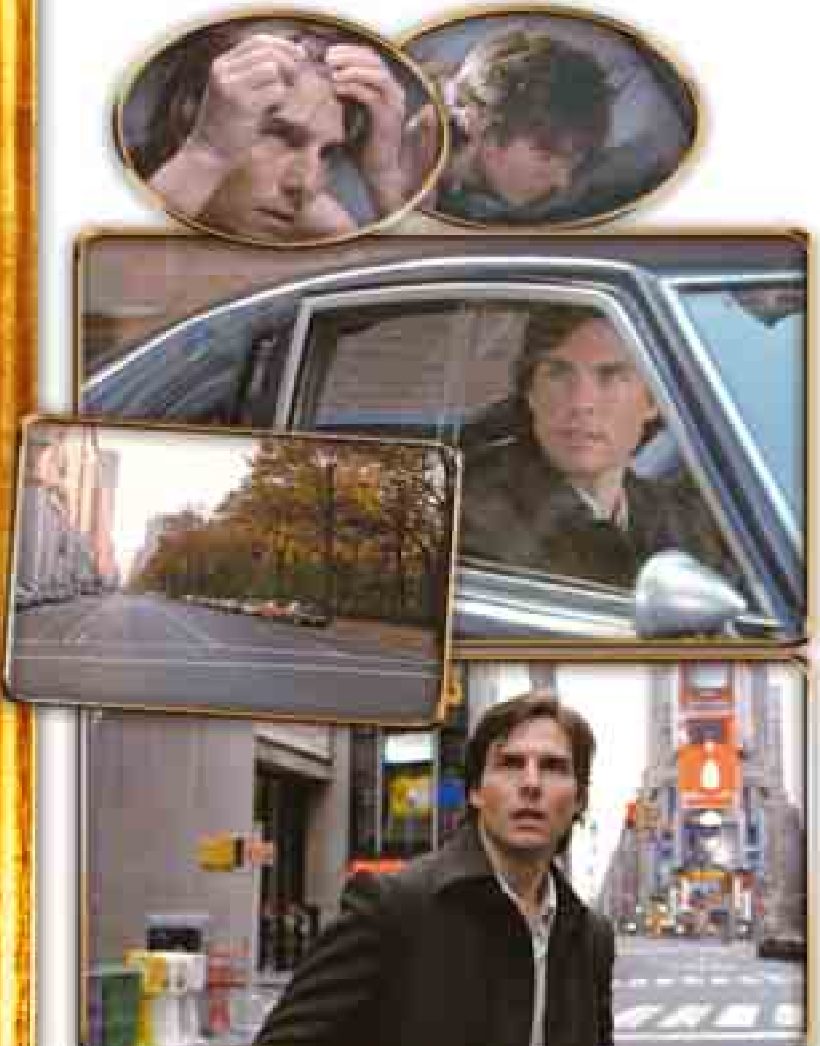
Rüya mı Gerçek Hayat mı?

Rüyanızda olaylar tamamen sizin kontrolünüz dışında gelişir. Ne yeri, ne zamanı, ne de senaryoyu siz belirlersiniz. Uykunuzun bir yerlerinde kendinizi aniden birtakım olayların içinde bulursunuz. Değişik mantık örgüleri, anlaşılmaz doğa yasalarıyla karşı karşıya kalmanıza rağmen bunların birçoğu size garip gelmez. Gerçekte ne eliniz, ne gözünüz, ne de görülüp-tutulacak birşey olmadığı halde, etrafınızdaki herşey sizin için gerçek, elle tutulan, gözle görülen şeylerdir.

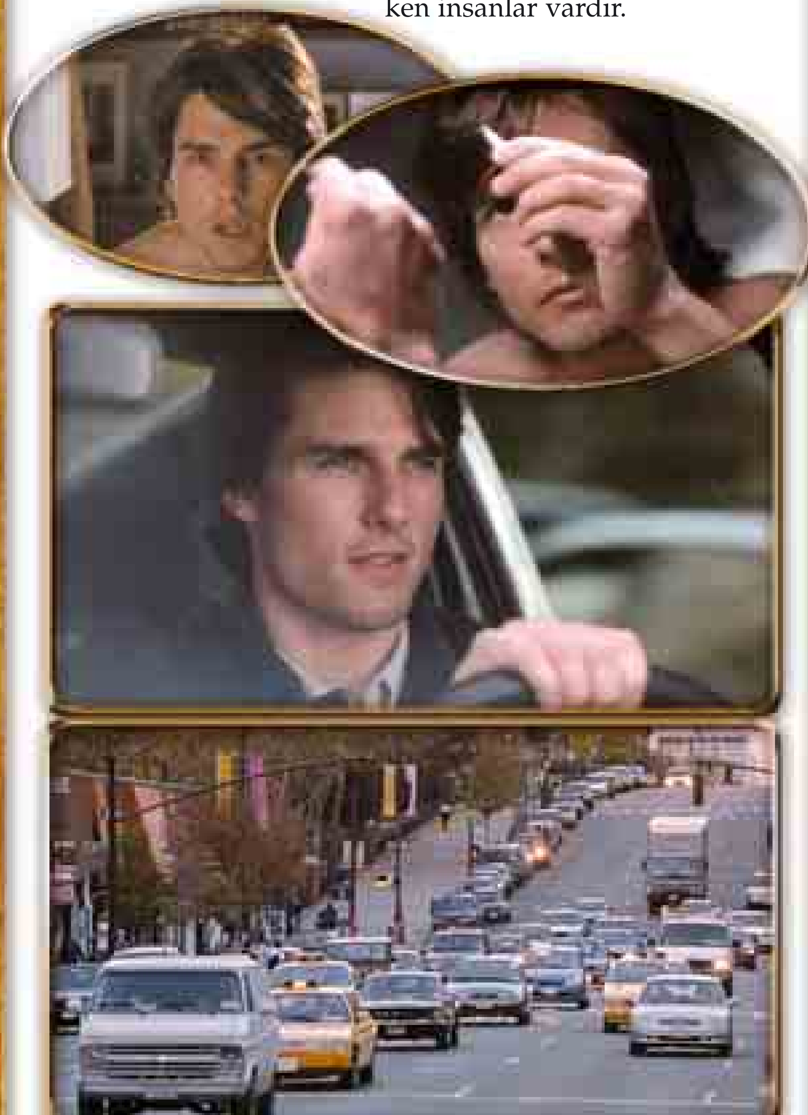
Peki şu anda gerçek olarak kabul ettiğimiz yaşantımızı rüyalardan ayıran nedir? Gerçek yaşamın sürekli olup, 'rüyanın kopuk kopuk olması' ya da 'rüyada farklı sebep-sonuç ilişkileri bulunması' diyorsanız, bunlar temelde önemli farklar değildir. Çünkü her iki yaşantı da beynin içinde oluşur. Rüya sırasında gerçek olmayan bir dünyada rahatlıkla yaşayabiliyorsak, pekala aynı durum, içinde bulunduğumuz dünya için de geçerli olabilir. Rüyadan uyandığımızda gerçek yaşantı dediğimiz daha uzun bir rüyaya başladığımızı düşünmemize engel hiçbir mantıklı gerekçe yoktur.

Nitekim Vanilya Gökyüzü adlı filmde de, her insanın yaşayabileceği bu çelişki senaryoda işlenen ana konu olmuştur. Örneğin filmin ilk sahnelerinde başrol oyuncusu David, elektronik saatinin "gözlerini aç, gözlerini aç" şeklindeki alarmıyla uyanır. Saatinin 9:05 olduğunu gördükten sonra, yüzünü yıkar ve aynada kendine bakarak saçından bir tel koparır. Daha sonra işine gitmek üzere arabasıyla yola çıkar. Ancak her gün geçtiği kalabalık New York sokakla-

rını o sabah boş olarak bulur. Binalar, arabalar herşey yerli yerinde olmasına rağmen etrafta hiçbir insan yoktur. Tam bu durumun korkusunu yaşarken, saatinin "gözlerini aç, gözlerini aç" alarmıyla yeniden uyanır. Rüyasında hayal ettiklerini bu sefer gerçek yaşantısında yapmaktadır. Saatine

bakar, 9:05 olduğunu görür, yüzünü yıkar, aynada kendisine bakar ve tıpkı rüyasında yaptığı gibi saçından bir tel koparır. Sonra da arabasına binerek işe gitmek üzere yola çıkar. Rüyasından tek fark olarak şehrin sokaklarında olması gereken insanlar vardır.

Filmin yandaki karelerinde görüldüğü gibi rüyada da kişinin kendisini gerçek hayatta yaptıklarını yaparken görmesi, hatta bunların gerçekliğinden hiç kuşku duymaması mümkündür.

Bu konu ile ilgili kitaplarımızda bulabileceğiniz izahlardan bir kısmı şöyledir:

- İnsan, rüyasında çok gerçekçi olaylar yaşayabilmektedir. Merdivenden yuvarlanıp bacağını kırabilmekte, ciddi bir trafik kazası geçirebilmekte, bir otobüsün altında kalabilmekte, acıktığında bir pasta yiyip doyabilmektedir. Günlük yaşamda rastlanan olayların benzerleri rüyada da aynı inandırıcılıkla, aynı hislerle yaşanmaktadır. Rüyasında kendisine otobüs çarptığını gören kişi yine rüyasında, kaza yaptıktan sonra gözünü hastanede açabilir; sakat kaldığını anlar ama aslında bu bir rüyadır... Rüyasında yaşadığı tüm bu olayların görüntülerini, seslerini, sertlik hissini, acıyı, ışığı, renkleri, her türlü hissi gayet berrak bir şekilde duyumsamaktadır. Rüyada muhatap olduğu algıların tümü gerçek yaşamdaki kadar doğaldır. Rüyasında yediği bir pasta algılardan ibaret olmasına rağmen kişiyi doyurur. Çünkü doymak da bir algıdır. Oysa ki, gerçekte o anda kişi yatakta uzanmış durumdadır. Ortada ne merdiven, ne trafik, ne otobüs, ne pasta bulunmaktadır. Rüyadaki kişi, dış dünyada karşılıkları bulunmayan algı ve hisleri yaşamakta ve görmektedir. Rüyada, "dış dünya"da hiçbir maddi karşılığı bulunmayan olayların yaşanıyor, görülüyor, hissediliyor olması, "dış dünya"nın tamamen algılardan oluştuğunu çok net biçimde ortaya koymaktadır. (*Evrim Aldatmacası*, II. Baskı, s. 218; *Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 39)

- İnsan bir köpeğin saldırısına uğrasa da, tüm bunları beyninde

gördüğü gerçeği değişmez. Çünkü insan aynı olayı rüyasında da tüm gerçekliği ile görebilir, aynı heyecan ve korkuyu rüyasında da yaşayabilir. (*Hayalin diğer Adı: Madde*, s. 178)

Filmin bir başka sahnesinde David, arkadaşı Sofia'ya gördüğü rüyalardan nasıl etkilendiğini şöyle anlatır:

David : Nasıl anlatsam, çok korkunç bir rüya gördüm... Aşağı arabama iniyorum, arkadaşım vardı... orada ve yanıma geldi... Korkunç bir şekilde arabayı sürüyordu. O üzgündü, nasıl anlatsam... arabayı köprüye doğru sürdü...

Sofia : O anda işe mi gidecektin?

David : Olabilir. Sonra kolum ve yüzüm paramparça olmuştu. Ama daha da kötüsü... uyanamıyorum...

David : Rüyalarım bana zalim şakalar yapıyordu. Beni zorluyorlar. Bazen rüyalarımdan gerçeğe uyanmak istediğim de oluyordu. Ama tekrar rüyama geri dönemiyordum. Yapamıyorum. Rüyalarım her zaman güzel olmazdı...

Neyin gerçek neyin rüya olduğu konusunda yaşanan çelişkilerin temel sebebi, her ikisinde de seyredilen hayatların zihinde oluşmasıdır. Gerçek olarak adlandırdığımız hayatımız da kitap boyunca açıklandığı gibi, beyne ulaşan elektrik sinyallerinin oluşturduğu etkiden başka bir şey değildir. Ve yaşadıklarımızın bize gerçekçi olarak hissettirilmesi de hiçbir zaman bir ölçü değildir. Biz sadece algılarımızın beynimizdeki yorumlarıyla muhatap oluruz ve dışarıda bu algılarımızın maddesel karşılıklarının olup olmadığından asla emin olamayız. Tıpkı rüyalarımızda olduğu gibi...

Rüya ile ilgili bir örnek konuyu daha iyi açıklayacaktır. Şimdiye kadar olan anlatımımıza uygun olarak beynimizin içinde bir rüya seyrettiğimizi düşünelim. Rüyada hayali bir bedenimiz olacaktır. Hayali bir kolumuz, hayali bir gövdemiz, hayali bir gözümüz ve de hayali bir beynimiz. Rüya sırasında bize "nerede görüyorsun?" gibi bir soru gelse vereceğimiz cevap "beynimde görüyorum" olacaktır. Ama ortada gerçek bir beyin yoktur. Sadece hayali bir vücut, hayali bir kafatası ve hayali bir beyin vardır. Rüyanızdaki görüntüyü gören irade ise, rüyadaki hayali beyin değil, ondan daha "ötede" olan bir varlıktır.

Rüyadaki ortamla gerçek hayat dediğimiz ortam arasında herhangi bir fiziksel fark olmadığını biliyoruz. Öyleyse, bize gerçek hayat dediğimiz ortamda, "nerede görüyorsun?" sorusu sorulduğunda da üstteki örnekteki gibi "beynimde" cevabını vermenin bir anlamı yoktur. Her iki durumda da gören ve algılayan irade, bir et parçası niteliğindeki beyin değildir.

Beyni analiz ettiğimizde karşımıza, diğer canlı organlarda da bulunan protein ve yağ molekülleri gibi moleküllerden daha farklı bir malzeme çıkmaz. Yani beyin dediğimiz et parçasında, görüntü-

leri seyrederek yorumlayacak, bilinci oluşturacak, kısacası "ben" dediğimiz şeyi yaratabilecek bir şey yoktur. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 208-209)

Bir sonraki sayfadaki sahnede ise filmin başrol oyuncusu David doktoruyla konuşurken, doktoru ona hayal ve gerçeği ayırt edip edemediğini sorar. David önce kendinden çok emin olarak ayırt edebildiğini söyler. Fakat geçmişine ait hafızasındaki anıları hatırlamaya çalıştıkça, en sonunda kararsızlığa düşerek gerçeği ayırt edemediğini söyler. Dahası filmin kahramanı tüm bu konuşmaları yaparken de kendisine izlettirilen hayali bir dünya içinde yaşamaktadır.

Yatağında uyuyan bu çocuk için, rüyasında yaptığı futbol maçı son derece gerçekçidir. Arkadaşını sesi ve görünümüyle aynen görebilir. Bir topun peşinde koşarken yorulduğunu ya da maçı kazanma heyecanı ile kalbinin hızla çarptığını hissedebilir. Ancak tüm bunlar hiçbir gerçekliği olmayan birer algıdan başka bir şey değildir.

Doktor : Kimdi o restorandaki adam? Kimdi o?

David : Bilmiyorum.

Doktor : ***Hayal ve gerçeği ayırt edebiliyor musun?***

David : Tabii ki? Ya sen?

Doktor : Bunu düşün, ne anlaşması imzaladığını iyice düşün. İmzaladın mı?

David : Bir imza hatırlıyorum.

Doktor : Restorandaki adam da orada mıydı? Bir direnç hissedebilirsin ama cevap kafanın içinde.

David : Evet var. (Bu arada imzaladığı kağıt ve teknik servis görevlisi anlık olarak hafızasında canlanır.)

Doktor : Tamam. Alley kim?

David : ***Ben neyin gerçek olduğunu bilmiyorum.***

Filmin yukarıdaki bölümlerinin de düşündürdüğü gibi insan gördüğü görüntülerin gerçekliğine kapılarak hayali bir dünyayı gerçek zannederek yaşayabilir. Filmde kendisine gösterilen yapay rüyalar içinde yaşayan David, önceleri yaşadıklarının gerçekliğine samimi olarak inanmaktadır. Bu durum pek çok insanın şu anda içinde yaşadığı hayat için de geçerlidir. Çünkü insanlar muhatap oldukları görüntülerin, seslerin ya da hislerin asılları olduklarını iddia ederler. Halbuki tüm bunlar zihinlerindeki kopyalar, yani asıllarına hiçbir zaman ulaşamayacakları hayallerdir.

Kitap boyunca vurguladığımız bu mantıkla ilgili daha önceki kitaplarımızda yer verdiğimiz izahlardan birkaçı şöyledir:

... maddesel karşılıkları olmayan algıları gerçek sanarak aldanmamız çok kolaydır. Nitekim bu gerçeği rüyalarımızda sık sık yaşarız. Rüyada tamamen gerçek gibi duran olaylar yaşar, insanlar, nesneler, ortamlar görürüz. Ama hepsi birer algıdan başka bir şey değildir. Rüya ile "gerçek dünya" arasında ise temel bir fark yoktur; her ikisi de zihinde yaşanır. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 208)

Yapay olarak oluşturulan uyarılar sonucunda, dışarıda herhangi bir maddesel gerçeklik yokken, beynimizde aslı kadar gerçek ve canlı bir maddesel dünya oluşabilir. Verilen yapay uyarılar sonucunda bir insan, gerçekte evinde otururken uçak kullandığını zannedebilir. (*Evrim Aldatmacası,* II. baskı, s. 207)

Aslına Ulaşamayacağınız Bir Dünyanın Seyircisi Olduğunuzu Unutmayın

Başınızı kaldırıp, bulunduğunuz odada gözünüzü gezdirecek olursanız, dışınızda bir odanın var olduğu, sizin de

odanın içinde bir yer kapladığınız hissini duyarsınız. Bastığınız yerin ayaklarınızın altında olduğundan, çevrenizde de havayla kaplı bir boşluğun varlığından eminsinizdir. Ancak bu hisler, gösterilen görüntülerin gerçekliği, kusursuz uyumu, üç boyutlu olması gibi sebeplerle sizi ve milyarlarca insanı yanıltmaktadır.

Halbuki aileniz, eviniz, okulunuz, işyeriniz hepsi de sizin için zihninizde yaratılırlar. Güneş, Ay ve yıldızlar da sizin içinizde dönmektedir. Kısacası siz dünyanın içinde değil, dünya sizin içinizdedir.

Nitekim filmdeki "uyanık rüya" (lucid dream) olarak ifade edilen hayali dünya da, bu konunun anlaşılması açısından ufuk açıcı bir örnek olabilir. Aşağıdaki satırlar insanlara bir rüya gibi, hayali bir dünya sunan bir şirketin tanıtım konuşmalarıdır. Bunlar bir filmde yer alan ifadelerdir ama bugün ilerleyen bilim sayesinde bu olaylar tamamen gerçektir. Günümüzdeki teknik imkanlarla, isteyen kişiye suni bir ortam oluşturularak gerçek bir yaşantı hissi vermek mümkündür.

Tanıtım : Programdaki model, erkek, Amerikan... Doğum ve ölüm... Kendi istediğiniz yaşta hayatınıza istediğiniz gibi devam edebilirsiniz... Hayatınıza dilediğiniz yaştan devam edebilirsiniz. Şu anda ya da istediğiniz gelecekte yaşayabilirsiniz. Hatıralarınızda olanlarla. Hayatınız gerçekçi bir dünyada devam edecek. Dakika dakika. Hayal edebildiğiniz herşey. Eğer isterseniz bir yaz gününde... Harika bir filmde, ya da favori pop şarkınızın klibinde. Hangisini seçersiniz seçin herşey tamamen etkileyici. Sorunlarınızda teknik destek veriyoruz. Uyuyacaksınız ve hayatınızın geri kalanı gerçek bir rüyada devam edecek.

Bayan : Uyanık bir rüya. Ve ne olursa olsun bu bir rüya. Huzurun rüyası, başarının rüyası, dünya ile ilgili sevdiklerinizin olduğu bir rüya. Bunu gerçek anlamda söylüyorum. Düşün David. Koca bir yaşam. Her ne istiyorsan... Bu zihnin devrimidir.

Yukarıda görüldüğü gibi, filmin kahramanı David kendisine gerçek hayat hissi veren, mutlu olacağı bir rüya izlettirilmesi için anlaşma imzalamıştır. Ancak bu hayali dünyanın bir gereği olarak yaptığı anlaşmayı hatırlayamamakta ve yaşadığı mutlulukların gerçek olduğunu zannetmektedir. Halbuki o anda bedeni özel bir mekanda tutulmakta ve

kendisine kasıtlı olarak, olmasını istediği gerçekçi görüntüler gösterilmektedir.

Filmin bir sahnesinde, yaşanan birtakım teknik aksaklıklardan dolayı, anlaşma imzaladığı şirketin bir elemanı David'e durumu açıklamak zorunda kalır. Bir hayal dünyasında yaşadığını kabullenmek istemeyen David, aşırı tepkiler verir. Ancak şirketin elemanı bulundukları mekandaki görüntüyü dondurarak gösterilen görüntülerin kendi kontrollerinde olduğunu ispatlar.

Teknisyen : Sorunların mı var?

David : Bak kimsenin iyilik yapmasına ihtiyacım yok.

Teknisyen : Tüm bunların bir açıklaması var David. Birbirimizi tanıyoruz. Beni internette bulmuştun. Sana yardım etmek için buradayım David.

David : Kimsin sen? Neden beni izliyorsun?

Teknisyen : En başta ve en önemlisi sakin olman gerek.

David : Sakinleşmek. Sakinleşecekmişim.

Teknisyen : Duygularını bir kenara bırak... Bana inan.

David : Bak, ben iyiyim. Tamam mı?

Teknisyen : David, tüm şu insanlara bir bak. Hepsi bir şekilde buraya gelmiş değil mi?

David : Tabii.

Teknisyen : Yani seninle bir ilgileri yok.

David : Hayır yok.

Teknisyen : Öyle mi? Belki onlar buradalar çünkü sen burada olmalarını istiyorsun. Sen güçlüsün. Herşeyi iyiye götürebilir ya da mahvedebilirsin.

David : Peki hepsinin çenelerini, özellikle de senin kapatmanı istesem?

Teknisyen : Gördün mü? Benimle bir anlaşma imzaladın David.

David : Peki benim gerçek yaşamımda ne oldu? Nasıl size geldim?

Teknisyen : Gerçekten bilmek istiyor musun?

David : Bana herşeyi göster.

David : Yani tüm bunlar bir hayal miydi? Mesela Mc Cabe'nin (doktorunun adı) buraya gelmesini istesem?

Görüldüğü gibi insanın yapay yollarla gerçek olduğunu düşünebileceği, etrafındaki cisimlere dokunup, yediklerinin tadını alabileceği, gülüp eğlenebileceği çok canlı bir dünya içinde yaşaması mümkündür ve filmde de bu gerçek konu edilmiştir.

Bu gerçeğin anlaşılması son derece önemlidir. Çünkü maddenin ardındaki bu sırrı kavrayan kimseler çok daha farklı bir ruh hali yaşayacaklardır. Herşeyden önce, maddenin gerçek yönünün anlaşılması ile insanlar Allah'ın nerede olduğu, cennet ve cehennemin varlığı, ruhun mahiyeti, ölümden sonraki yaşam, sonsuzluk gibi konuları rahatlıkla kavrayabilmektedirler. Örneğin önceleri materyalist bir dünya görüşüne sahip veya bu görüşün telkini altında yetişmiş insanlar bu konuları kavrayamazken, maddenin bir hayal olarak algılandığının fark edilmesiyle, Allah'ın tek mutlak varlık olduğunu açıkça görebilmektedirler.

Bunun sonucu olarak dünya hayatında bağlanılan herşeyin, hırsların, tutkuların anlamsızlığı görülecek; kibir ve azametin yerini tevazu ve yumuşak başlılık, cimriliğin ve bencilliğin yerini fedakarlık ve yardımlaşma, güvensizlik ve sıkıntının yerini huzur ve tevekkül alacaktır. Çünkü maddenin bir hayal olduğunu, Allah'ın "his ve vehim mertebesinde yarattığı" bir dünyada yaşadığını anlayan insan, Allah'ın yarattığı olaylar ve varlıklar arasında mücadele etmekten kurtulur. Her hayrın ve şerrin Allah'tan olduğunu bilir ve her işinde Allah'a dua edip O'ndan yardım ister. İnsanların gözlerinde büyüttükleri makamların, paraların, mülklerin - görkemli evlerin, lüks arabaların, pahalı giysilerin - sadece birer hayal olduğunu ve Allah'ın bunları denemek için ya-

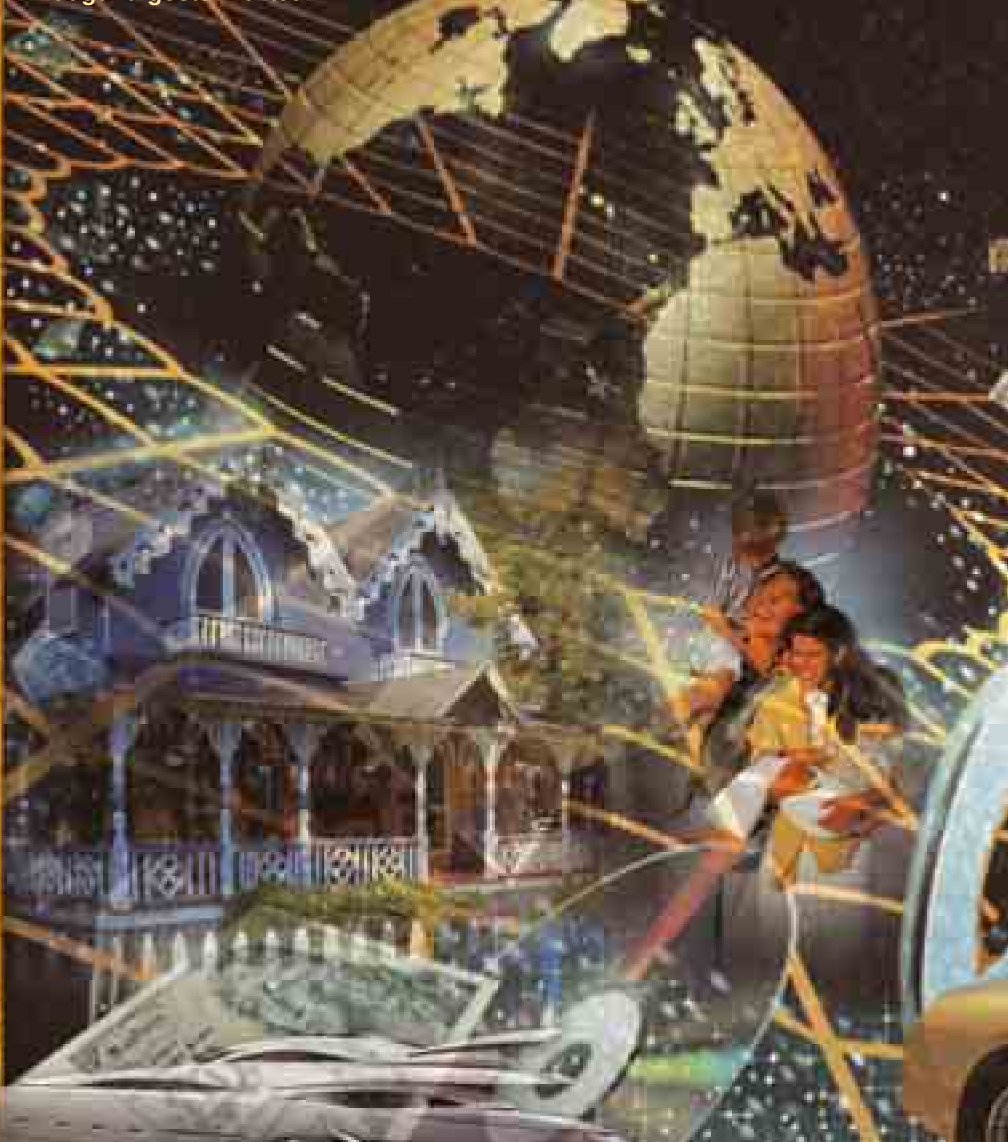
rattığını bildiği için bunlara bir değer vermez.

Ayrıca maddenin ve mekanın bir hayal olduğunu anlayan insan, Allah'tan başka herhangi bir varlıktan korkmaktan da kurtulur. Gördüğü herşeyin Allah'ın yarattığı algılar olduğunun ve Allah'ın izni olmadıkça hiç kimsenin kendisine bir şey yapamayacağının farkındadır. İnsanlar kendilerinin ve gözlerinde büyüttükleri insanların birer gölge varlık olduklarını anladıklarında, Allah'a şirk koşmadan iman edecek ve dünya hayatının aldatıcı süslerine kapılmadan, sadece Allah'ın rızasını kazanmak için yaşayacaklardır.

Maddenin hayal olarak algılanması konusunun, insanların ruh halinde nasıl olumlu bir değişime sebep olduğuna kitaplarımızda geniş olarak yer vermiştik. Bunlardan bir kısmı şöyledir:

- Tek mutlak varlık olan Allah, elbette ki yarattığı insanı her yönüyle bilmektedir. Bu, Allah için çok kolaydır. Fakat kimi insanlar cehaletleri nedeniyle, bunu anlamakta zorlanırlar. Oysa "dış dünya" sandığımız algıları seyrederken, yani hayatımızı sürdürürken, bize en yakın olan varlığın, herhangi bir algı değil, Allah'ın Kendisi olduğu apaçık bir gerçektir. Kuran'da yer alan, **"Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şah damarından daha yakınız"** (Kaf Suresi, 16) ayetinin sırrı da bu gerçekte gizlidir. Ama bir insan kendi bedeninin "madde"den oluştuğunu zannettiğinde bu önemli gerçeği kavrayamaz. Çünkü kendisine en yakın olanın yine kendi bedeni olduğunu zannetmektedir. Örneğin bu insan kendi varlığını "beyni" olarak algılıyorsa, ona şah damarından daha yakın bir varlık olabileceğine ihtimal vermez.

Herşeyin beynimizde kopya görüntüler olduğu gerçeğinin anlaşılması, insanların hırs yaparak sahip olmaya çalıştıkları malların, varlıklarıyla övündükleri çocuklarının, bir üstünlük olarak gördükleri mevkilerinin de birer hayalden ibaret olduğunu göstermektedir.

... herşeyin zihninde yaşadığı kopyalar olduğunu kavradığında, artık dışarısı, içerisi, uzak, yakın gibi kavramların bir anlamı kalmamıştır. Şah damarı da, beyni, eli, ayağı da, kendi dışında zannettiği evi, arabası ve hatta çok uzakta sandığı Güneş, Ay, yıldızlar da tek bir satıhtadır. Allah kendisini çepeçevre kuşatmıştır ve ona "sonsuz yakın"dır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 95)

... herşeyin bir görüntü olduğu gerçeği ise, bütün bu hırsları ve bağlılıkları anlamsızlaştırması açısından çok önemlidir. Çünkü bu gerçeğin anlaşılması, insanların sahip oldukları ve olmaya çalıştıkları herşeyin, hırsla sahip oldukları mülklerinin, varlıklarıyla övündükleri çocuklarının, kendilerine en yakın sandıkları eşlerinin, arkadaşlarının, en sevdikleri bedenlerinin, bir üstünlük olarak gördükleri mevkilerinin, okudukları okulların, geçirdikleri tatillerin birer hayalden ibaret olduğunu göstermektedir. Bu durumda bunlar adına yapılan hırslar, geçirilen zamanlar, harcanan çabalar da boşunadır.
O halde bazı insanlar sahip oldukları mal ve mülkleriyle, "yatlarıyla, helikopterleriyle, fabrikalarıyla, holdingleriyle, köşkleriyle, arazileriyle" sanki bunlar gerçekten varmışçasına övündükleri zaman küçük düşmektedirler. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 214-215)

... Bunların benzerlerini rüyalarında da sık sık görürler. Rüyalarında da evleri, çok süratli arabaları, son derece değerli mücevherleri, tomar tomar dolarları, yığın yığın altın ve gümüşleri vardır. Rüyalarında da yük-

sek bir mevkide bulunurlar, binlerce kişinin çalıştığı bir fabrikaları olur, pek çok insana hükmedebilecek bir güçleri olur, herkesin hayran kaldığı kıyafetler giyerler... Ancak nasıl rüyada sahip oldukları ile övünmek onları komik duruma düşürürse, aynı şekilde bu dünyada muhatap oldukları görüntüyle övünmek de buna eşdeğerdir. Rüyalarında gördükleri de, bu dünyada muhatap oldukları da sonuçta zihinlerindeki birer görüntüden ibarettir. (*Evrim Aldatmacası*, II. baskı, s. 215-216)

Büyük bir holdingin sahibi, evleri, son model arabaları, önünde eğilen, kendisine saygı duyan çalışanları olan bir insan, gerçekte sahip olduğu herşeyi beyninin içinde bir görüntü olarak görür. Sahip olduğu itibarı da yine beyninde meydana gelmektedir. Çok ciddi ve önemli olduğunu düşündüğü, zamanının büyük bir kısmını ayırdığı işi, iş arkadaşlarıyla yaptığı toplantılar, aldığı kararlar da yine beyninde meydana gelen görüntülerdir. Aynı insan parasını büyük bir hırsla saydığında aslında beynindeki paraları sayar. Gururla ve gösteriş yaparak yatıyla gezerken, gösteriş yaptığı insanların, yatının ve gördüğü manzaranın beyninde oluşan görüntüler olduğunu fark edemez. Kendisine bu gerçek anlatıldığında ise, sahip olduğu tüm varlığını ve itibarını kaybetmemek için bu gerçeğe şiddetle itiraz eder. Oysa, aynı kişi rüyasında da bunların hepsine sahip olduğunu görebilir ve rüyasında bunların gerçekliğinden asla şüpheye düşmez. Rüyasında da kendisine bunların gerçek sahibi olmadığı söylense buna itiraz eder. Ancak uyandığında hepsinin bir hayal olduğunu anlar. (*Hayalin Diğer Adı: Madde,* s. 108-109)

GERÇEĞE ÇAĞRI
(TOTAL RECALL)

Gerçeğe Çağrı (Total Recall) isimli filmde de, Vanilya Gökyüzü (Vanilla Sky) filminde olduğu gibi gerek başrol oyuncusu gerekse izleyiciler, yaşanan olaylardan neyin gerçek neyin hayal olduğunu ayırt edememektedirler. Filmin kahramanı gerçek olarak kabul ettiğimiz hayatında, Douglas Quaid adında bir inşaat işçisidir ve en büyük hayali Mars'a gitmektir.

Mars'ta yaşamın mümkün olduğu hayali bir dönemin canlandırıldığı filmde, burada terörist eylemler olmaktadır ve Mars'ın yöneticisi (Velos Cohageen), bu ayaklanmaları bastırmak için her türlü iş birliğine açık olduğunu bildirmektedir. Filmin kahramanı Douglas Quaid de Mars'a gitme ve oradaki bu olayları durdurma hayalleri kurmaktadır. Fakat eşi bu fikre karşı çıktığından, en son çözümü gerçeği kadar inandırıcı anılar yaşatan, diğer bir ifadeyle sanal tatil pazarlayan "Recall" adında bir şirkete başvurmakta bulur. Burada tüm detayların kişinin seçimine göre önceden ayarlandığı, gerçeğinden farksız ve aslından çok daha ucuz tatil imkanları sunulmaktadır. Hatta kişi dilediği takdirde, kendisinden farklı bir insan olarak, başka bir insanın kimliğiyle bu seyahati yapabilmektedir.

Filmin başrol oyuncusu Douglas Quaid de, para karşılığında Mars'a gittiğine dair 15 günlük anıların hafızasına yüklenmesi için bir anlaşma yapar. Bedeni bir sandalyedeyken, hafızasına ve-

rilen bilgilerle kendini Mars'ta gizli bir ajan olarak görebilecektir. Ancak bu bilgilerin zihnine yüklenmesi sırasında, bir aksaklık olur ve hafızasındaki bilgilerle daha evvel oynanmış olduğu ortaya çıkar. Ve filmin kahramanı gerçek olarak kabul ettiğimiz hayatında da, kendini Mars'taki olaylarla görevli gizli bir ajan olarak hissetmeye başlar.

Film boyunca Douglas Quaid'in hayatının ne kadarının gerçek olduğu, hafızasındaki anıların hangilerinin gerçekten yaşandığı, hangilerininse suni olarak oluşturulduğu net olarak anlaşılamamaktadır. İlerleyen sayfalarda filmden alınmış bölümlerde göreceğiniz gibi, bu filmde de hayallerle gerçekler arasındaki ayırt edilemezlik sık sık vurgulanmaktadır.

Seyahat Eden Bir Kimse Aslında Kilometreleri Beyninde Kateder

Kitabın başından beri çeşitli örneklerle değindiğimiz gibi, madde dediğimiz herşey (kendi bedenimiz, etrafımızdaki cisimler, üzerine bastığımız zemin, Güneş, gezegenler, yıldızlar vs.) aslında birer algıdır. Örneğin gökyüzüne baktığınızda Güneş'i kendinizden çok uzaklarda görürsünüz. Oysa Güneş sizin için kapkaranlık kafatasınızın içinde oluşan bir görüntüden başka birşey değildir. Aynı şekilde bizden milyonlarca kilometre uzakta sandığımız gezegenler de, beynimizdeki görüntü merkezinde yer alan, yani bizim "uzağımızda" değil aksine "içimizde" var olan algılardır.

Gerçeğe Çağrı (*Total Recall*) adlı bu filmde de bir tatil şirketi, yapay olarak verilen sinyallerle insanlara gerçeğin-

den farksız anılar yaşatmaktadır. Kişiler zihinlerine yüklenen bilgilerle, çok uzak mekanları oradalarmış gibi gerçekçi görebilmekte, buralarda tatil yaptıkları hissine kapılabilmektedirler.

Aşağıdaki satırlarda ve görüntüde Recall adındaki bu tatil şirketinin televizyon tanıtımı yer almaktadır:

Reklam : Buzdağı kadar işiniz olmasına rağmen, Antartika'da kayak yapmak istemediniz mi? Parasız olmanıza rağmen denizaltında tatil yapmayı arzulamadınız mı? Merdivenleri çıkamadığınız halde Mars'ın dağlarına çıkmayı her zaman istemediniz mi? O zaman RECALL'a gelin, bizde hayal ettiğiniz tatili satın alabilirsiniz, hem gerçekten daha ucuz, hem de daha iyi. Hayatınızı boş yere harcamayın, RECALL'ı arayın ve size ömür boyu unutamayacağınız bir hatıra verelim.

Douglas Quaid, bu reklamı izledikten sonra, en büyük hayali olan Mars'a gitmenin nasıl mümkün olacağını öğrenmek üzere, "Recall" şirketinden Bob McClane adındaki bir yetkili ile görüşme yapar. Filmden yapılan aşağıdaki alıntılarda ise söz konusu sanal tatilin nasıl olacağı ile ilgili detaylar kararlaştırılmaktadır:

Mr. McClane : O zaman Mars olsun. Bir dakika lütfen... Mars turu ekstralar hariç size 899'a mal olur. Bu detaylarıyla birlikte, iki haftalık bir hatırayı içeriyor...

Douglas Quaid : İki haftalık tur neler içeriyor?

Mr. McClane : Önce şunu bilin: RECALL'da sadece birinci sınıf hatıraları alabilirsiniz. Uzay aracında tek kabin, Hilton'da lüks oda, tüm görülmeye değer yerler, Mount Pyramid, büyük kanallar...

Douglas Quaid : Ne kadar gerçek oluyor?

Mr. McClane : Aklınızdaki her hatıra gibi.

Douglas Quaid : Saçmalamayın.

*Mr. McClane : Hayır gerçekten! **Beyniniz hiçbir fark bulmayacak.** Kesinlikle!*

Douglas Quaid, Mars'taki ortama ait detayların yanı sıra kendi kimliği ile ilgili bilgileri de seçebilmektedir. Böyle bir imkanı olduğunu öğrenen filmin kahramanı, Mars'ta geçireceği süre boyunca gizli bir ajan görevinde olmayı ister.

Dr. Lull : Uzaylı şeyler de istiyor musunuz?

Douglas Quaid : Tabii ki neden olmasın... Mars beni her zaman için etkilemiştir.

Asistan : Biz hazırız.

Dr. Lull : O halde rüya ülkesine gidelim.

Douglas Quaid'in makineye bağlanışı ile ilgili görüntüler.

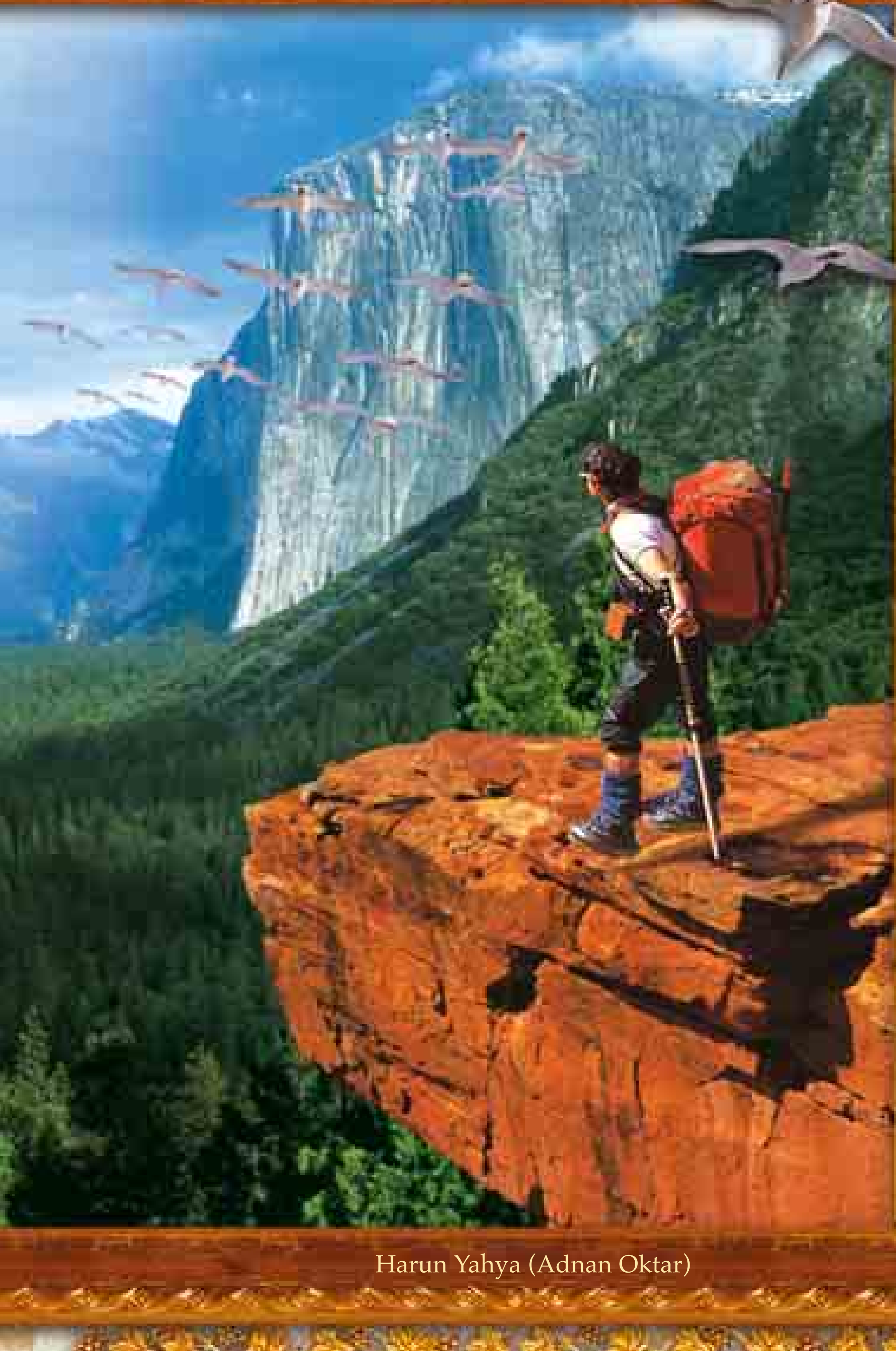

Filmde de bir örneğini gördüğümüz gibi, rüya ya da yapay sinyallerle oluşturulan ortamlarla, gerçek hayattaki mekanlar arasında teknik açıdan bir fark yoktur. Her ikisinde de tüm gördüklerimizi beynimizde görürüz. Bizim çok uzak sandığımız gezegenler, çok büyük sandığımız dünya, aslında beynimizin içine sığdırılmış bir algılar bütünüdür. Bu konu ile paralel kitaplarımızdan alıntı yaptığımız birkaç örnek şöyledir:

- Üzerinde düşünülmesi gereken ayrı bir nokta da uzaklık hissidir. Uzaklık, örneğin bu kitapla aranızdaki mesafe, sadece beyninizde meydana gelen bir boşluk hissidir. Bir insanın kendisinden çok uzakta sandığı maddeler de aslında beyninin içindedir. Örneğin insan göğe bakıp yıldızları seyreder ve bunların milyonlarca ışık yılı uzakta olduklarını sanır. Oysa yıldızlar onun içinde, beynindeki görüntü merkezindedirler. (*Evrim Aldatmacası*, II. Baskı, s. 204-205)

… hayatımız boyunca yaşadığımız, gördüğümüz, hissettiğimiz herşey beynimizde meydana gelmektedir. Örneğin, koltuğunda oturarak camdan dışarıyı seyreden bir insan, koltuğun sertliğini, döşemesinin kayganlığını beyninde hisseder. Mutfaktan gelen kahve kokusu gerçekte mutfakta, yani uzağında değil, beyninin içindedir. Camdan gördüğü deniz manzarası, kuşlar, ağaçlar ise yine beyninde oluşan görüntülerdir. Kendisine kahve ikram eden dostu ve kahvenin güzel tadı da yine beyninde oluşur. Kısacası, evinin salonunda oturduğunu ve camdan dışarıyı seyrettiğini zanneden bir insan gerçekte, beyninin içindeki ekrandan salonunu, camdan görünen manzarayı izlemektedir. İşte insan, beynindeki ekranda izlediği, anlamlı şekilde biraraya getirilen algıların tamamına "yaşamım" der ve hiçbir zaman beyninin dışına çıkamaz. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 43)

Beynimizdeki Sanal Dünya

Bilgisayarlarla, simülatörlerle üç boyutlu ve gerçekçi görüntüler yapıp hiç olmayan bir ortamı insanlara yaşatmak günümüzde sıradan bir olay haline gelmiş durumdadır. Teknolojinin çok gelişmiş olduğu ülkelerde eğlenceye ve eğitime yönelik birçok araç yapılmaktadır. Bunların büyük bir kısmında insan beyninde üç boyutlu görüntü oluşturan bilgisayar programları kullanılmaktadır. Bu tekniğin kullanılmasındaki asıl amaç ise beş duyuyu etkileyerek oynayanlara hayali bir ortamda gerçek hayat yaşadıkları etkisi vermektir.

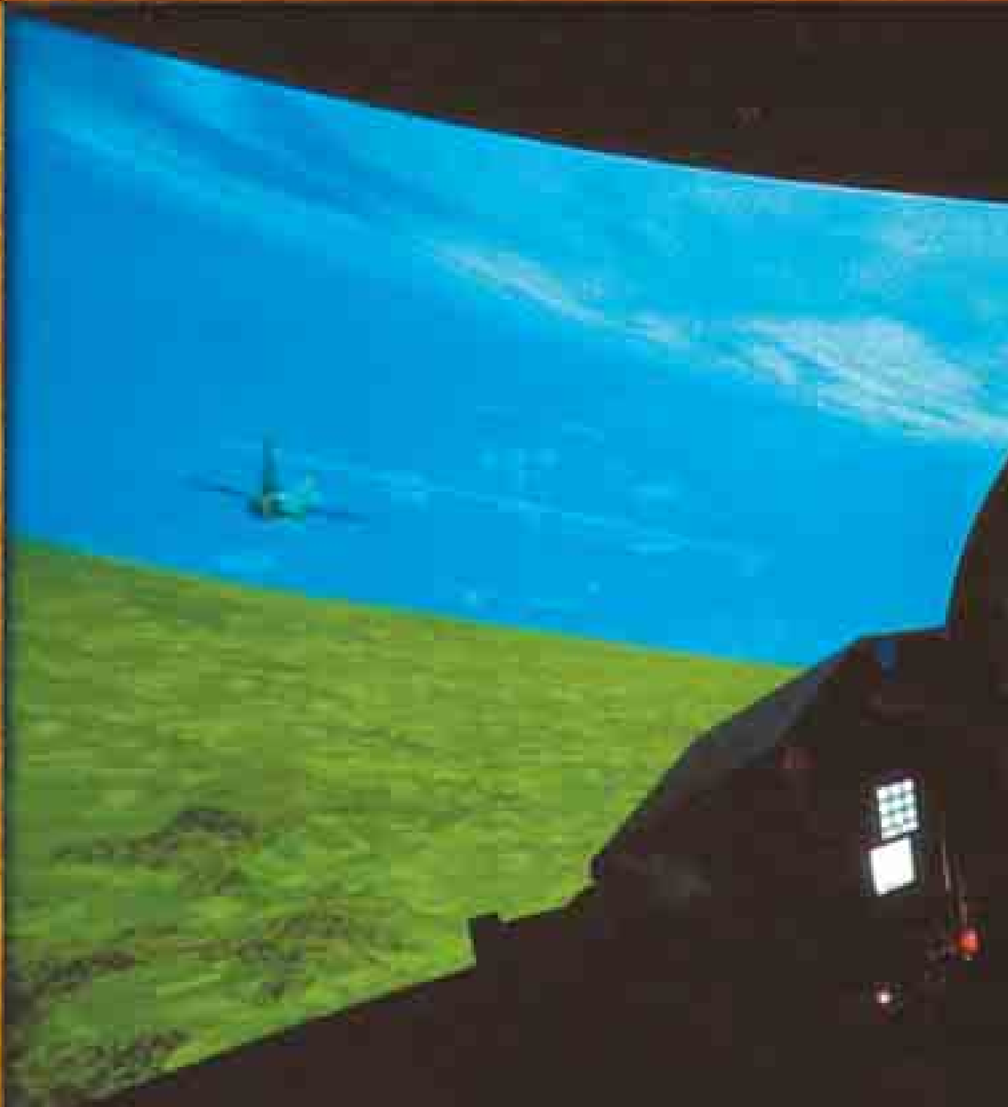
NASA'daki astronotlardan mimarlara, pilotlardan mühendislere kadar birçok meslekte eğitim, simülasyon denilen üç boyutlu görüntülerle yapılmaktadır. Örneğin bu simülasyonlarla yapılan uçuş eğitimindeki bir pilot gerçek hava koşullarıyla bil-

gisayarın ona yaşattığı hayali hava koşullarını ayırt edememektedir. Seyrettiğimiz yabancı bilim kurgu filmlerinin büyük bir kısmında da insan hayatının görüntülerden oluşması ve beyinde oluşturulan sanal dünyalarla olan benzerliği konu alınmaktadır. Bu filmde de eğlence amaçlı bu tekniğin geliştirilmiş şekli uygulanmaktadır. Sanal tatil yapmak isteyenler, istedikleri yerde, istedikleri kişilerle istedikleri kadar süreyle tatil yaptıkları hissini yaşama imkanına sahiptirler.

Teknolojinin gelişmiş olduğu ülkelerde eğlenceye ve eğitime yönelik, üç boyutlu görüntü oluşturan ve hayali bir ortamda gerçek hayat yaşadıkları etkisi veren bilgisayar programları kullanılmaktadır.

Simülasyonlarla yapılan uçuş eğitimindeki bir pilot gerçek hava koşullarıyla bilgisayarın ona yaşattığı hayali hava koşullarını ayırt edememektedir. Uçak simülasyonunun içindeki bu kişi, sanal bir ortamda olduğunu bilmesine rağmen kendisini yerden havalanıyor ya da uçağa yön veriyor gibi hissedebilir.

Ancak filmin akışında Mars'a ait 15 günlük anıların ve yeni kimlik bilgilerinin yüklenmesi sırasında, beklenmedik bir durum olur ve daha yükleme yapılmadan Douglas Quaid Mars hakkında konuşmaya başlar. Artık kendisini gerçek hayatında da başka biri zannetmektedir. Filmin bu bölümünde başrol oyuncusu, gerçekte Douglas Quaid kimliğiyle bir tatil şirketinde bulunmasına rağmen, kendisini öldürülmek istenen bir ajan sanmaktadır.

Dr. Lull : Bu bir hafıza donmasıdır!
Douglas Quaid : Öldürecekler.
Mr. McClane : Ne diyor bu? Bilmiyorum!
Douglas Quaid : Benim ismim Quaid değil.

Dr. Lull : ... Bakın, sabahtan beri Mars'tan bahsetti. Gerçekten oradaydı!

Mr. McClane : ... Ego turundaki ajan rolünü yaşıyor!

Hafızasına yüklenen bilgiler doğrultusunda yaşadıklarını gerçek zanneden Douglas Quaid'in durumu son derece düşündürücüdür. Hiçbir gerçekliği olmayan sanal bir dünyayı gerçek zannederek yaşaması, günümüzde de maddenin aslı ile muhatap olduğunu düşünerek, bu maddi dünyaya hırsla bağlananların durumuna benzemektedir. Halbuki kimse zihnindeki kopya görüntülerden, kopya algılardan yola çıkarak dışarıda maddesel bir dünya olduğunu ve yaşadıklarının gerçek olduğunu ispatlayamaz. Bu konu ile ilgili kitaplarımızdan alıntı yapabileceğimiz izahlardan birkaçı şöyledir:

- … şu anda başınızı kaldırıp içinde bulunduğunuz odaya baktığınızda gördüğünüz, sizin dışınızdaki oda değildir. Siz odanın, beyninizin içinde oluşan kopya görüntüsünü görürsünüz. Ve hiçbir zaman bu odanın aslını duyularınız aracılığı ile görmenize imkan yoktur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 22)

- … bu gerçek, bir felsefe veya herhangi bir fikir değildir. Aksine bugün modern bilimin kesin olarak ispatladığı ve inkarı kesinlikle mümkün olmayan teknik bir gerçektir. Bugün tıp, biyoloji, fizik, nöroloji, beyin ve ilgili tüm alanlarda uzman olan hangi bilim adamına "biz dünyayı nasıl ve nerede görüyoruz?" diye sorulsa, verdikleri tek cevap vardır: tüm dünyayı beynimizdeki görme merkezinde görürüz. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 8)

Hafızamızdaki Bilgiler de Hayallerimizden Kalan Hatıralardır

Bir insanın geçmişi, aslında o insanın hafızasında yer alan bilgilerden ibarettir. Eğer bu insanın hafızası silinse, geçmişi kalmayacaktır. Gelecek ise insanların düşüncelerinden ibarettir. İnsan, geleceği için plan yapar, geleceğini düşünür. Ancak insanın düşünceleri de ortadan kaldırılsa, bu kez gelecek diye bir kavram da kalmayacaktır. Hafızası ve düşünceleri alınan bir insan için sadece içinde yaşadığı "an", yani "şu an" kalacaktır.

Gerçeğe Çağrı (*Total Recall*) adlı bu filmde de filmin kahramanının hafızasında birtakım oynamalar yapıldığı, bunun sonucunda zamanı ve çevresindeki olayları farklı değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Filmde Douglas Quaid'in, daha evvel hafızasından silinmiş birtakım bilgilerin canlanması üzerine hayatında değişiklikler olur. Düşmanları tarafından takip edilmeye, hatta öldürülmeye çalışılır, ancak bu saldırıların gerçek mi yoksa bir zamanlar hafızasına yerleştirilmiş hayal dünyasına mı ait olduğu ayırt edilememektedir.

Filmin ilerleyen sahnelerinde Douglas Quaid kendisini takip eden birtakım insanlardan kaçarak evine gelir. Tüm olanları eşine anlattığında, eşi olanların gerçek olmadığına kendisini ikna etmeye çalışır.

Lori : ... Herşey sırayla. Neden casuslar seni öldürsünler?
Douglas Quaid : Bilmem ama Mars'la ilgili.
Lori : Sen oraya hiç gitmedin ki.
Douglas Quaid : Evet herşey tuhaf, ama ben Recall'a gittim.

Lori : O beyin kasaplarına mı? Ne yaptılar?

Douglas Quaid : Ben Mars için bir tur ayırttım ve sonra ... Recall'ı unut! Onlar beni öldürmek istediler!

Lori : Hiç kimse seni öldürmek istemedi.

Douglas Quaid : İstedi! Ama ben onları öldürdüm.

Lori : Bak Recall'daki adamlar senin beynini karıştırmışlar. Sen paranoid hayal görüyorsun.

Douglas Quaid : Bu da mı paranoid hayal? (elindeki kanları gösteriyor)

Eşinin de bir oyun içinde olmasından şüphelenen Douglas Quaid, ona gerçekleri anlatması için ısrar eder. Filmin aşağıdaki sahnelerinden de anlaşılacağı gibi, Douglas Quaid'in gerçek olarak kabul ettiğimiz hayatında da aslında hayali bir kimliği gerçek zannederek yaşadığı anlaşılır. Douglas, gerçekte bambaşka biridir, fakat hafızasına yüklenen bilgilerle kendini sekiz senedir evli bir inşaat işçisi zannetmektedir. Eşi, iş arkadaşı, kısacası tüm hayatı hafızasına yüklenmiş yapay bilgilerdir ve Douglas Quaid o güne kadar tüm bunları gerçek zannetmiştir.

Douglas Quaid : Hadi konuş!

Lori : Ben senin karın değilim.

Douglas Quaid : Ya öyle mi!

Lori : Seni 6 haftadır tanıyorum. Evliliğimiz bir hafıza aktarımıdır.

Douglas Quaid : Ah?

Lori : Düğünümüzü hatırlıyor musun? Gizli istihbarat aktardı.

Douglas Quaid : Bizim arkadaşlarımız, benim işim, 8 senelik beraberliğimiz yalan mı?

Lori : İşin gerçek. Gizli istihbarat buldu.

Douglas Quaid : Saçmalık!

*Lori : **Senin kişiliğini yeniden yazdılar.** Seni gözaltında tutmak için beni eşin olarak görevlendirdiler. **Kusura bakma, ama tüm hayatın bir rüya.***

Douglas Quaid : Peki ben ben değilsem, o zaman Allah aşkına ben kimim?

Lori : Bilmiyorum. Ben burada sadece görevimi yapıyorum.

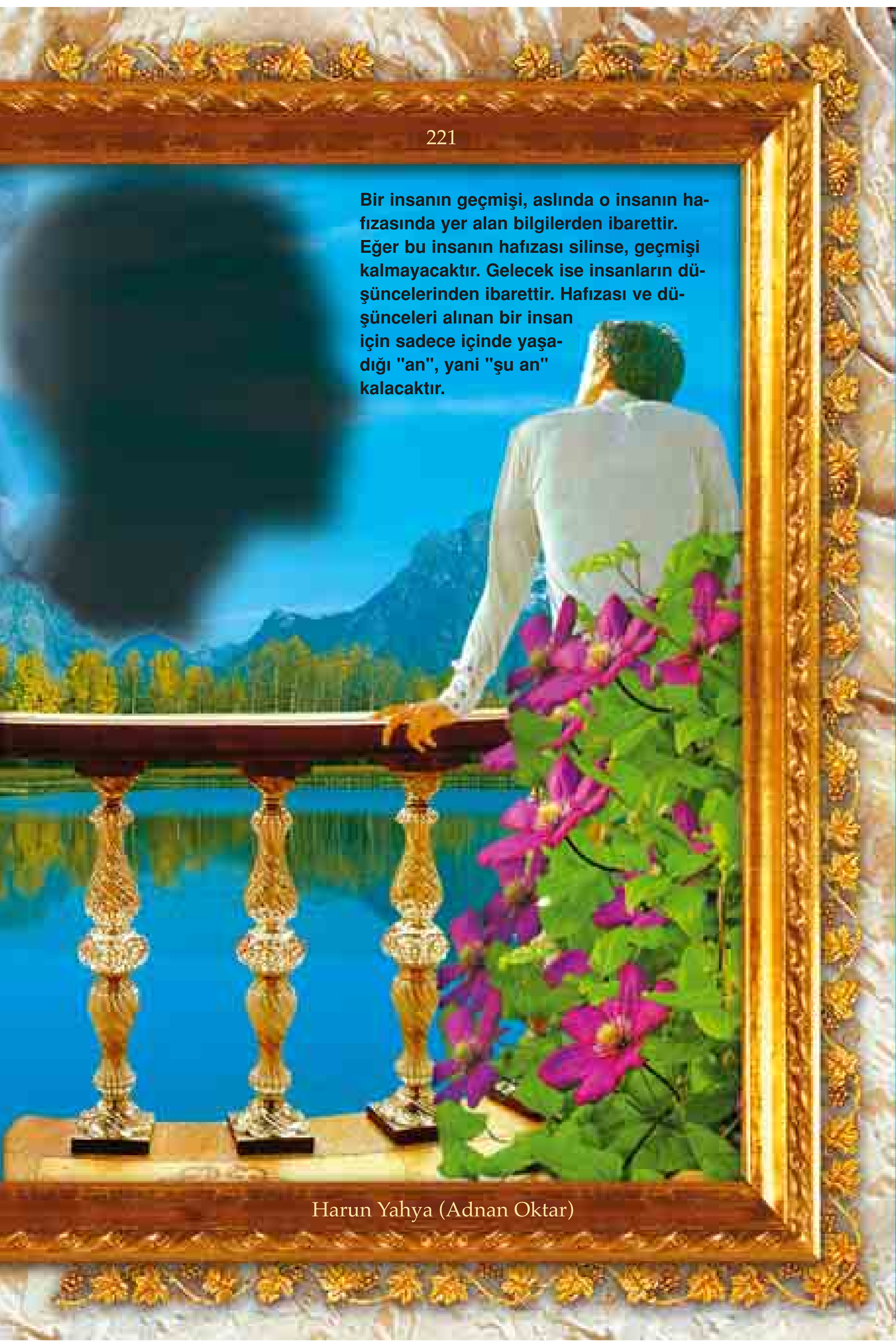
Filmde işlenen bu konu bizlere şunu düşündürmektedir: Biz hafızamızdaki bilgilerin gerçek olduğu ön yargısıyla hareket ederiz. Oysa hafızamıza verilen bilgiler olmadan hiçbir şeyi bilemeyiz. Bu konuyu açıklayıcı kitaplarımızdan birkaç örnek alıntı şöyledir:

- Bir insanın geçmişi hafızasına verilen bilgilerden oluşur. Hafıza silindiğinde insanın geçmişi de silinir. Geleceği ise düşüncelerinden ibarettir. Bu düşünceler olmadığında ise insanın sadece yaşadığı "an" kalır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 130)

- Zaman, beyinde saklanan birtakım hayaller arasında kıyas yapılmasıyla var olmaktadır. Eğer bir insanın hafızası olmasa, beyni bu tür yorumlar yapmaz ve dolayısıyla zaman algısı da oluşmaz. Bir insanın "ben otuz yaşındayım demesinin nedeni, beyninde söz konusu otuz yıla ait bazı bilgilerin birikmiş olmasıdır. Eğer hafızası olmasa, ardında böyle bir zaman dilimi olduğunu düşünmeyecek, sadece yaşadığı tek bir "an" ile muhatap olacaktır. (*Zamansızlık ve Kader Gerçeği*, s. 53)

Bir insanın geçmişi, aslında o insanın hafızasında yer alan bilgilerden ibarettir. Eğer bu insanın hafızası silinse, geçmişi kalmayacaktır. Gelecek ise insanların düşüncelerinden ibarettir. Hafızası ve düşünceleri alınan bir insan için sadece içinde yaşadığı "an", yani "şu an" kalacaktır.

Dokunma Hissi Maddenin Aslına Ulaştığınıza Bir Delil Olamaz

Gece gördüğümüz rüyadaki görüntülerle, uyanınca görmeye devam ettiğimiz görüntüler arasında bilimsel olarak da, mantıksal olarak da bir fark yoktur. Rüyayı görürken birisi rüyamıza girse ve bize "korkma, bir rüya görüyorsun, bunların hiçbiri gerçek değil, şu anda yatağında yatıyorsun, beyninin içindeki şeyleri seyrediyorsun" diyecek olsa, yaşadığımız gerçekçi hislerden ötürü ona hiçbir şekilde inanmak istemeyiz.

Filmde de bunun benzeri bir örnek yaşanmaktadır. "Recall" adındaki sanal tatil şirketinde danışman olduğunu söyleyen bir adam, Mars'ta otel odasında bulunan Douglas Quaid'in ziyaretine gelir ve ona yaşadıklarının hiçbirinin gerçek olmadığını anlatır. Quaid'in hala Recall şirketinde olduğunu ve kendisinin de programın bir parçası olduğunu, gerçekte orada bulunmadığını söyler. Ancak Douglas Quaid yaşadıklarının gerçek olduğuna öylesine inanmıştır ki, bunların hayal olabileceğine ihtimal vermemektedir. Aralarında geçen konuşmalar şöyledir:

Douglas Quaid : Ne istiyorsunuz?

Görevli : Sizin için anlaşılması zor olacak. Maalesef ***size söylemem gereken bir şey var siz gerçekte burada bulunmuyorsunuz.***

Douglas Quaid : Az daha inanacaktım.

Görevli : Ciddi diyorum. ***Siz burada değilsiniz ve ben de değilim.***

Douglas Quaid : İnanılmaz birşey... (adamın omzunu sıkıyor imalı gülerek) Neredeyiz biz?

Görevli : Recall'da. İmplantasyon sandalyesine bağlısınız. Ve

ben sizi gözetim altında tutuyorum.

Douglas Quaid : Şimdi rüya mı bu yani. Bu da bana sattığınız o harika tatil.

Görevli : Tam değil. ***Yaşadığımız herşey hatıra bantlarına dayanan bir hayal.*** *Ama siz her an birşeyler daha icat ediyorsunuz.*

Douglas Quaid : Peki benim hayalimde siz ne arıyorsunuz?

Görevli : Ben tehlikeli durumlar için aktarıldım... Sizi rüyanızdan çıkartmak zor. Ben konuşmakla denemek istiyorum.

Douglas Quaid : Cohageen bunun için size ne ödüyor?

Görevli : Bir düşünsenize: Rüyanız aktarım sırasında başladı. Mars'a seyahat, Hilton'daki suit. Bunların hepsi Recall-Ego turunun unsurları. Bilakis kendiniz ajan rolünü seçtiniz.

Douglas Quaid : Saçmalık. Herşey tesadüf.

Görevli : .... (Mars'ta arkadaşı olmasını istediği kişinin nasıl olacağını kendisi seçmişti. Teknik görevli bu seçimini kendisine hatırlatır.)

Douglas Quaid : O hakiki. Recall'a gitmeden önce onun rüyasını gördüm.

Görevli : Bay Quaid, neler söylüyorsunuz? Onun rüyasını gördüğünüz için mi gerçek?

Douglas Quaid : Evet.

Önceki sayfadaki satırlarda da görüldüğü gibi, Douglas Quaid gördüklerinin gerçek olduğunu şirket görevlisinin omzuna dokunarak ispat etmeyi düşünmektedir. Ancak diğer tüm algılarımızda olduğu gibi dokunma duyusu da beynimizde izlediğimiz hayatımızın bir parçasıdır. Douglas Quaid de karşısındaki kişinin omzuna dokunduğunu gördüğünde, elini adamın omzuna uzatması, sertliğini hissetmesi, kıyafetine dokunması bunların hepsi zihnindeki yorumlardan ibarettir. Bu durum bir kimsenin rüyasında karşısındaki kişinin omzuna dokunmasından farksızdır. Dolayısıyla dokunmak, maddenin aslıyla muhatap olduğumuzu hiçbir şekilde kanıtlamaz. Kaldı ki böyle bir ispat arayışı içinde olan bir kimsenin hayallerinden başka delili de yoktur. Bu konu hakkındaki izahlarımızdan bazıları şöyledir:

... rüyasında maddenin aslı ile muhatap olduğunu iddia eden bir kişi kendinden son derece emin olabilir. Kendisine **"maddenin hayal olduğunu", "dış dünyanın aslıyla muhatap olmanın mümkün olmadığını"** anlatan arkadaşının omzuna elini koyarak **"Şimdi ben bir hayal miyim? Sen elimi omzunda hissetmiyor musun? O zaman nasıl hayal olabiliyorsun?** Nereden çıkarıyorsun bu iddiaları? Gel seninle bir Boğaz turu yapalım, hem bu konuyu konuşuruz, bir de böyle bir konuya neden inanıyorsun bana anlatırsın" diyebilir. Derinleşen uykusunda gördüğü bu rüya o kadar nettir ki, keyifle arabanın kontağını açıp motora yavaş yavaş gaz verir ve sonra aniden pedala basıp arabayı adeta sıçratır. Yolda hızla giderken ağaçlar ve yol çizgileri süratten adeta blok bir görüntü oluşturur. Bir yandan da temiz Boğaz havasını alır.
Tam arkadaşına itiraz etmeye, o anda yaşadıklarının hayal olmadığını anlatmaya hazırlanırken saatinin ziliyle uyanır. Ancak ne ilginçtir ki, rüyasında gördüklerinin hayal olduğuna itiraz eden bu insan, uyanıkken de gördüklerinin zihninde oluşan kopya görüntüler olduğunu anlatan bir arkadaşı yanında olsa, ona da aynı şekilde itiraz edecektir. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 61)

Bazı insanlar ise, görüntünün beyinlerinde oluştuğunu kabul etmekte ancak, gördükleri görüntünün asıllarının dışarıda olduğunu iddia etmektedirler. Oysa, bu hiçbir zaman ispatlayamayacakları bir iddiadır. Çünkü bugüne kadar hiçbir insan, beyninin dışındaki algılarının dışına çıkamamıştır.
Her insan, beynindeki hücresinin içinde yaşamaktadır ve algılarının kendisine gösterdikleri dışında hiçbir şey yaşayamaz. Dolayısıyla algılarının dışındaki dünyada, neler olduğunu hiçbir zaman bilemez...

İnsan her zaman yine beyninde oluşan hayal ile muhatap olacaktır. Dolayısıyla insanlar, "maddesel karşılıklara" hiçbir zaman ulaşamayacaklardır.
… teknolojinin veya bilimin ilerlemesi de bu konuda herhangi bir değişikliğe sebep olamaz. Çünkü her bilimsel bulgu veya teknolojik buluş yine insanların beyinlerinde oluşacaktır, dolayısıyla bu yöntemle de dış dünyaya ulaşmak mümkün olamayacaktır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 46)

Gerçeğinden Farksız Hologram Görüntüler

Bilim adamları dış dünyanın varlığına gerek olmadan beyinde sanal bir dünya oluşturulabileceğini birçok kez kanıtladılar. Ve her geçen gün dünyayı bilgisayar ortamında elektrik sinyali olarak oluşturup, insanlara bu sinyallerle istenilen görüntüyü yaşattırmak daha da kolaylaşmaktadır. Örneğin yapılan üç boyutlu ve gerçeğinden farkı olmayan bilgisayar simülasyonları yoluyla aslının aynı özelliklere sahip görüntüler elde edilebilmektedir. Ayrıca bu görüntülerle muhatap olan insanlar, gerçeğinde olduğu gibi tepkiler vermektedirler.

Filmin bir sahnesinde hologram tekniği kullanılarak, gerçek ile kopya görüntüler arasındaki benzerlik vurgulanmaktadır. Filmde Douglas Quaid bileğine taktığı saat benzeri bir alet sayesinde kendi bedeninin hologram görüntülerini elde etmektedir. Bu sayede kendisini öldürmek isteyen düşmanları, kopya görüntüleri yakalamaya çalıştıkları için amaçlarında başarılı olamamaktadırlar.

Adam : Onun hologramı var.

Douglas Quaid : Beni gerçek Quaid mi zannediyorsunuz? Doğru bildi-niz!

Bir Gün Rüyadan Uyanır Gibi Bu Hayattan da Uyanabileceğinizi Hiç Düşündünüz mü?

Rüya görmek, diğer tüm zihinsel işlemler gibi, beynin bir ürünüdür. Bir insan ister uyanık isterse uykuda olsun, beyin daimi olarak elektriksel dalgalar verir. Ancak uyku sırasında, beyinden kaslara sinyal gönderen sinir yolları bloke olur. Dolayısıyla rüyalar sırasında beden hareket etmez. Fakat temelde kişinin rüyadayken de, uyanıkken de durumu aynıdır. Örneğin rüyanızda da, şimdi olduğu gibi, aşağıya doğru baktığınızda eli-kolu olan, yürüyen, nefes alan, dokunma hisleri olan bir beden görürsünüz ve gayet inandırıcı bir şekilde gerçek bir hayat yaşadığınız hissine kapılabilirsiniz.

Halbuki rüyada gördüğünüz sanal beden, sadece sizin zihninizde yer alan, ama sanki zihninizin dışındaymış gibi hissettiğiniz algılardan ibarettir. Yani rüya, tıpkı uyanıkken olduğu gibi beynimizin ilgili merkezlerine gelen uyarıların yorumlanmasıyla oluşan bir algılar bütünüdür.

Kitap boyunca çeşitli örneklerine değindiğimiz gibi, rüyadaki olaylar bazen o kadar etkilidir ki, insanlar kimi zaman uyanınca yaşadıklarının gerçek olup olmadığını düşünürler. Aslında uyandıktan sonra yaşadığımız hayatla uyurken gördüğümüz rüyalar arasında teknik olarak hiçbir fark yoktur. Bir insan rüya sırasında, uyanıkken yaptığı şeylerin hepsini yapabilir; konuşur, yemek yer, nefes alır, koşar, güler, ağlar, yaralanır, araba kullanır. Çoğu zaman günlük hayatın bir kopyası olan rüya ortamında herşey zaten bildiği ve alışık olduğu şekliyle vardır. Bu yüzden rüyadaki olayla-

ra sanki olanlar gerçekmiş gibi tepki verir. Bazen korku dolu bir rüyadan bağırarak uyanır, bazen de gördüğü güzel bir rüyadan hiç uyanmak istemez.

Aşağıdaki konuşmalarda filmin kahramanı da tüm yaşadıklarının bir rüya olması ihtimalini düşünmektedir.

Melina : İnanamıyorum. Bir rüya gibi. Ne oldu?
Douglas Quaid : Aklıma korkunç birşey geldi: Ya bu gerçekten bir rüyaysa?

İnsan dış dünya olmadan da tüm algıları bütün canlılığı ile yaşayabilir ve buna verilebilecek en açık örnek... rüyalardır. Bir insan rüyası sırasında gözleri kapalı olarak yatağında yatar. Ancak buna rağmen, gerçek hayatında karşılaştığı olayların, yaşadığı hislerin, uyarıların tamamını rüyalarında, gerçeklerinden ayırt edilemeyecek kadar gerçekçi olarak algılar. Bu gerçeğe, bu kitabı okuyan insanların tamamı bizzat kendi uykularında sık sık şahit olurlar. Örneğin, gece yatağında sessiz ve sakin bir ortamda, çevresinde ikinci bir kişi dahi yokken yatan bir insan, rüyasında kendisini çok kalabalık bir mekanda, bir tehlike içinde görebilir. Can havliyle bu tehlikeden kaçtığını, bir duvarın arkasına sığındığını gerçekmiş gibi yaşayabilir. Hatta rüyasında gördükleri o kadar gerçekçidir ki, korku ve panik duygusunu gerçekten tehlikeli bir ortam varmış gibi aynısı ile hisseder. Her gürültüde yüreği ağzına gelir, korkudan titrer, kalbi hızla atar, terler, insan bedeni tehlike anlarında neler hissederse, fiziksel olarak ne tepkiler verirse hepsini aynen yaşar. Oysa, zihninin dışında, gördüklerinin hiçbirinin bir karşılığı yoktur. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, s. 59)

Hayatınızı, rüyalarınız gibi bambaşka bir yerde izliyor olabilirsiniz

Rüyasında kahve içen bir insan, kahvenin şekerini, kıvamını, içindeki sütün tadını, gerçekten kahve içiyormuş gibi hisseder. Ancak ortada ne

kahve, ne de içecek birşey vardır. Ne var ki, rüyasında kahve içen bir insana biri gelip, "şu anda rüyadasın ve bu kahve aslında bir görüntü" dese, hemen itiraz eder. "Görüntü olur mu? Bak sıcaklığını hissediyorum. Birden içince dilim yanıyor. Hatta kahveyi içince susuzluğum geçti. Görüntü olsa susamamı geçirir miydi?" der. İçtiğini sandığı kahvenin aslında beyninde oluşan bir görüntü olduğunu, içerken hissettiği sıcaklık, susuzluk gibi hislerin de yine beyninde oluşan algılar olduğunu ancak uykusundan uyandıktan sonra anlar.

Rüyalarımızda yaşadıklarımızla, gerçek hayatta yaşadıklarımız aynı mantıkla oluşur. Rüyalarımız nasıl zihnimizde yaşanıyor ise, gerçek hayatımız da zihnimizde yaşanır. Rüyalarımıza "hayal" dememizin tek nedeni, sabah uyandığımızda bedenimizi yatağımızda bulmamız ve "demek ki ben yatıyordum ve bunları rüyamda gördüm" sonucuna varmamızdır. (*Hayalin Diğer Adı: Madde*, 63)

Gerçek Hayatımızla Rüyalarımız Arasındaki Benzerlik Müzik Dünyasında

Ünlü Amerikalı pop sanatçısı Britney Spears, 2001 yılında Las Vegas'da düzenlediği konser gösterisi için oldukça ilginç ve insanları düşünmeye sevk eden bir tanıtım hazırlamıştı. Özellikle tanıtımın açılış kısmı olmak üzere, konser boyunca herşeyin zihinde olup bittiği vurgulanmaktaydı. Tüm yaşananların, hatta o anda izleyicilerin konserde izlediği tüm gösterilerin de aslında kişilerin zihninde olduğu sık sık hatırlatılmaktaydı.

Sanatçı bu tanıtımıyla insanlara, gerçek olarak yaşadıkları hayatlarının da aslında bir rüya olabileceğini düşündürmektedir. Çarpıcı görüntülerle çok detaylı olarak yer verilen bu konuya örnek olarak, kendisinin kalabalık bir seyirci topluluğu karşısında konser verdiği rüyasından örnek vermektedir. Sonra da bunların rüyanın içinde bir rüya olabileceğini hatırlatmaktadır.

Herşey zihninizdeydi...
Gördüğüm veya görmekte olduğum herşey yoksa rüyanın içindeki bir rüya mı?
Hiç çok gerçek olduğunu hissettiğiniz bir rüya gördünüz mü?
Gerçek hayatla hayal dünyası arasındaki farkı güçlükle söyleyebildiğiniz....
Şu anda hangi dünyanın içindesiniz?
Dün gece bu anın hayalini kuruyordum.
Ve hepinizle beraber buradaydım.
Ve şimdi rüyalarım gerçek oldu.
Herşey zihninizdeydi.

Yukarıda konser gösterileri arasında yer alan bu ifadeler, bizlere içinde yaşadığımız dünyanın gerçekliğini sorgulamayı hatırlat-

maktadır. Rüyamızda gördüğümüz yerlerin ve olayların, bir başka yerde veya boyutta maddesel karşılıkları olduğunu düşünmeyiz. Çünkü tüm gerçekliğine rağmen, rüyamızdaki hareketli yaşantımızın biz yatağımızda sabit bir şekilde uyurken olduğunu biliriz. Aynı şekilde şu anda gördüğünüz ve adına "gerçek hayat" dediğimiz dünyanın aslıyla muhatap olduğumuzu da iddia edemeyiz. Rüyadan farksız olarak "gördüğünüz algıların kaynağının, dış dünyadaki cisimler ve bunları algılayan bedenimiz" olması şart değildir. Çünkü dışarıda her ne kadar maddi bir dünya olsa da, biz yine kopya görüntülerden oluşan hayali bir dünyayı seyrederiz.

Rüyanızda kendinizi tamamen hayali dünyalar içinde görürsünüz. Etrafınızda gördüğünüz cisimlerin ve insanların hiçbir gerçekliği yoktur. Üzerinde yürüdüğünüz toprak, yukarıdaki gökyüzü, gördüğünüz evler, ağaçlar, arabalar ve diğer herşey tamamen hayaldir; maddi bir karşılıkları yoktur. Ve hepsinin yeri, sizin beyninizin içidir. Beyninizde, daha doğrusu zihninizde vardırlar ve bundan başka bir yerde de değildirler. *(Kuledeki Küçük Adam,* s. 28)

MADDENİN ASLI KONUSUNDA BİLİMSEL GELİŞMELER

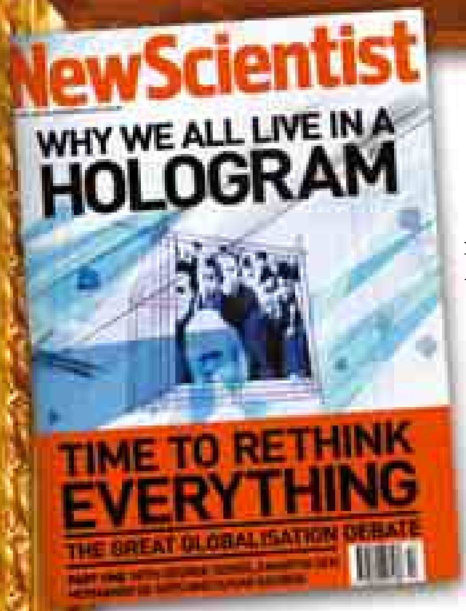

Hologram Bir Dünyada mı Yaşıyoruz?

Dünyanın en ünlü bilim dergilerinden biri olan *New Scientist* adlı dergi, 27 Nisan 2002 tarihindeki kapak konusunda, okuyucularına önemli bir bilimsel gelişmeyi aktarmıştır. J. R. Minkel tarafından kaleme alınan makale "Sahte Evren" başlığı altında ve "Neden Hepimiz Bir Hologramın İçinde Yaşıyoruz?" kapak yazısı ile yayınlanmıştır. Bu makalede açıklanan bilimsel tespiti şu şekilde özetleyebiliriz: Dünyayı bir ışık demeti olarak algılıyoruz, bu yüzden de bu algılara bakarak maddeyi mutlak gerçek zannetmek büyük bir yanılgı olacaktır. *New Scientist,* bilim adamı-yazar J. R. Minkel'in bu önemli konu ile ilgili şu itirafına yer vermiştir:

> Şu an bir dergi tutuyorsunuz, bunu katı bir madde olarak algılıyorsunuz ve siz bunun evrende bağımsız bir şekilde var olduğunu görüyorsunuz. Etrafınızdaki objeler de aynı şekilde, belki bir fincan kahve ya da bir bilgisayar, **hepsi dışarıda gerçekmiş gibi görünüyor. Ama hepsi yalnızca bir hayal.**

Minkel makalesinde, bazı bilim adamlarının bu fikri "herşeyin teorisi" olarak adlandırdıklarını söylemektedir. Ayrıca Minkel, bilim adamları tarafından "herşeyin teorisi"nin, evre-

"Sahte Evren", "Neden Hepimiz Bir Hologramın İçinde Yaşıyoruz?" başlıklı ve 27 Nisan 2002 tarihli *New Scientist* dergisi.

nin yapısının açıklanmasında ilk basamak olarak kabul edildiğini aktarmaktadır.

Söz konusu dergide yayınlanan bu makale, evreni beynimizde bir hayal olarak algıladığımızı, dolayısıyla bizim maddenin aslıyla muhatap olmadığımızı açıklayan bilimsel bir kaynaktır.

Bilim Adamları Yapay Sinyallerle Kaybedilen Duyuları Yeniden Kazandırıyorlar

Amerika'nın ünlü aktüel dergisi *Time*'ın 11 Mart 2002 tarihli sayısında "Vücut Elektriği" başlığıyla yayınlanan makalede önemli bir bilimsel gelişme aktarıldı. Makaleye konu olan haberde bilim adamlarının, bilgisayar çiplerini insanın sinir sistemiyle birleştirerek, duyuların tedavi edilmesinde kullandıklarından bahsediliyordu.

Avrupa, Amerika ve Japonya'dan araştırmacılar geliştirdikleri yeni yöntemle kör bir kimseye görme algısı, felçli bir hastaya yeniden hareket kabiliyeti kazandırmayı amaçlıyorlardı. Hastaların vücutlarına elektrotlar yerleştirerek, canlı dokularla silikon çiplerin birleştirildiği protez parçaları kullanarak bu amaçlarını kısmen uygulamayı başarmışlardı.

Örneğin bir kaza sonucu boynu kırılan Holgersen adındaki bir Danimarkalı'nın, omuzlarını, sol kolunu ve sol elini çok az hareket ettirebilmesi dışında, boyundan aşağısı felçliydi. Bilindiği gibi felç, boyun ve omurilik hasarlarından kaynaklanır, çünkü beyin ve kaslar arasında hareket eden sinir trafiği zarar görmüş ya da bloke olmuştur. Vücuttan beyne giden sinyalleri ileten sinirlerle, beyinden vücut kaslarına talimat taşıyan sinirler arasındaki bilgi akışı kesilir. Bu hastaya sinirsel bir protez yerleştirilerek, beyinden gelen sinyallerin omuriliğin hasar gören bölümlerini atlatmak, böylece kol ve bacaklara biraz hareket kazandırmak amaçlandı.

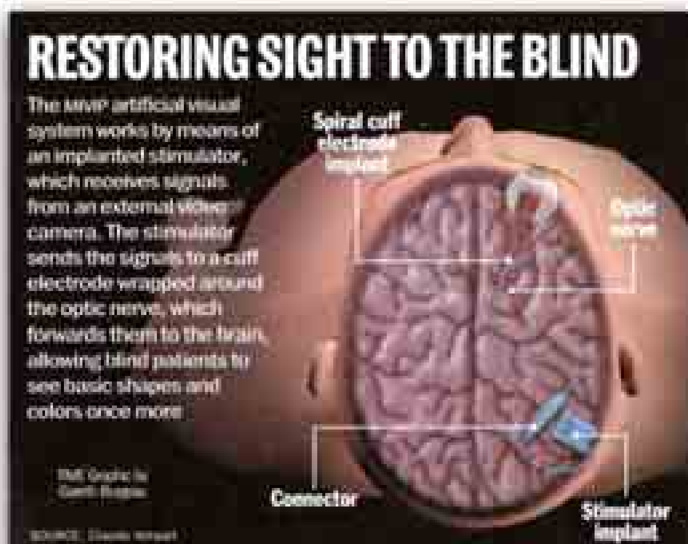
Hastanın sol eline temel işlevleri kazandırmak için nesneleri kavramaya, tutmaya ve bırakmaya yarayan bir sistem kullanıldı. Ameliyatla sol kolunun üst kısmına, ön koluna ve göğsüne her biri madeni para büyüklüğündeki sekiz esnek elektrot, kavramayı kontrol eden kaslara ameliyatla bağlandı. Bu elektrotlar daha sonra çok ince kablolarla göğse yerleştirilen ve sinir sistemine etki eden bir uya-

11 Mart 2002 tarihli *Time*'da "Vücut Elektriği" başlığıyla yayınlanan makalede, dış dünyanın zihnimizde izlediğimiz bir kopya olduğunu ispatlayan örneklere yer verilmektedir.

rıcıya bağlandı. Bu uyarıcı da hastanın biraz hareket ettirebildiği sağ omzuna yerleştirilen bir konum-algılama birimine bağlandı.

Bunun sonucunda ise şu oldu: Hasta bir bardağı kaldırmak istediğinde sağ omzunu yukarı kaldırıyor. Bu hareket konum algılayıcısından göğsündeki uyarıcıya elektrik sinyali gönderiyor. Bu uyarıcı da sinyali kolundaki ve elindeki kaslara doğru iletiyor. Bunun sonucunda kaslar kasılıp, sol el kapanıyor. Bardağı bırakmak istediğinde ise sağ omzunu aşağı indiriyor, böylece sol el açılıyor. Bu tür protezler sayesinde, felçli organlardan gelen dokunma ile ilgili bilgiler vücudun diğer bölümlerine iletiliyor ve böylece duyuların yeniden algılaması mümkün oluyor.

11 Mart 2002 tarihli *Time* dergisinde duyurulan habere göre, yapay görme sistemi deneylerinde hastanın gözü ve göreceği bir nesne olmamasına rağmen, suni olarak verilen sinyallerle görüntü görmesi mümkün olmaktadır.

Bu çalışmaların bir diğeri de Brüksel'deki Louvain Üniversitesi'nde görme algısı ile ilgili gerçekleştirilmektedir. Çubuk ve koni hücreleri ölünce retinası ışığa duyarsızlaşan, ardından da kör olan Belçikalı bir hastanın, sağ optik sinirinin çevresine yerleştirilen bir elektrot sayesinde birtakım görüntüleri tekrar görmesi mümkün olmuştur.

Bu hastanın durumunda elektrot, kafatasının içinde açılan küçük bir oyuk içine yerleştirilmiştir ve bu elektrot bir uyarıcıya bağlıdır. Bir başlık ile takılan video kamera, görüntüleri radyo sinyalleri şeklinde uyarıcıya iletiyor. Bu uyarıcı zarar görmüş çubuk ve koni hücrelerini atlayarak doğrudan optik sinire elektrik sinyallerini iletiyor. Optik sinir sinyalleri hastanın görme merkezine taşındıktan sonra, bunlar bir görüntü şeklinde yeniden düzenleniyor. Her ne kadar hastanın görüntüsündeki kalite, stadyumlardaki ışıklı panoların minyatürü şeklinde olsa da, bu sistemin uygulanabilirliğini göstermek için yeterli bir örnektir.

Bu hasta üzerinde uygulanan yapay görme sistemine "Microsystem-based Visual Prosthesis" (MIVIP – Mikrosistem-esaslı Görsel Protez) denmektedir. Bu cihazlar hastanın kafatasına kalıcı olarak yerleştirilmiştir, fakat bunları kullanabilmesi için Louvain Üniversitesi'nde küçük bir odaya gitmesi ve yüzücü bonelerine benzeyen bir başlık giymesi gereklidir. Bu başlık plastikten yapılmıştır ve ön kısmına sabitlenmiş standart bir video bulunmaktadır. Ekrandaki görüntüyü oluşturan noktalar (pikseller) ne kadar fazla olursa, elektriksel uyarıların sayısı da o kadar fazla olur. Bu da görüntünün daha kaliteli olmasını sağlamaktadır.

Aynı haberde ilginç bir gösteriden de şöyle bahsedilmekteydi:

> 1998 yılında Stelarc adındaki Avustralyalı bir sanatçı vücuduna elekrotlar yerleştirerek bir gösteri düzenledi. Vücudu, kaslarını istemsiz kasılmalarla harekete geçirilebilecek yeterlilikte elektrik şokları taşıyan elektrotlar ile kaplıydı. Bu elektrotlar da bir bilgisayara bağlıydı ve gösteri sırasında, internet aracılığıyla Paris, Helsinki ve Amsterdam'daki bilgisayarlarla bağlantı kuruldu. Bu üç bölgedeki katılımcılar, dokunmatik bir ekran üzerinde görünen vücudun çeşitli bölümlerine dokunarak, Stelarc'a her istediklerini yaptırabiliyorlardı.

Bu ve benzeri teknolojiler çok küçük boyutlara indirilebildiği ve doğrudan vücudun içine yerleştirilebildiği takdirde tıp alanında çok önemli gelişmelere yol açabilecek niteliktedir. Ancak bu gelişmelerin gösterdiği çok önemli bir gerçek daha vardır: dış dünyanın zihnimizde izlediğimiz bir kopya olduğu...

Modern fiziğin bulguları maddesel evrenin bir algılar bütünü olduğunu gösteriyor. 30 Ocak 1999 tarihli sayısında bu gerçeği ele alan ünlü İngiliz bilim dergisi *New Scientist*'in kapağında şu soru yer alıyor: "Gerçeğin Ötesinde: Evren, Bilginin Bir Dansı mı ve Madde Sadece Bir Seraptan mı İbaret?"

Time dergisinin bu makalesinde yapay olarak verilen uyarılarla görüntünün, dokunma hissinin vs. oluşabileceğine dair pratik örnekler sunulmuştur. Örneğin kör bir kimsenin görüntü görebilmesi bunun en açık delilidir. Hastanın gözü ya da göreceği bir nesne olmamasına rağmen, suni olarak verilen sinyallerle görüntü görmesi mümkün olmuştur.

Bilimsel Dergiler Filmlerde İşlenen Simülasyon Dünya Senaryolarının Gerçek Hayat İçin de Mümkün Olabileceğini İfade Ediyorlar

Dünyaca ünlü bilim dergisi *New Scientist*'in 27 Temmuz 2002 tarihli sayısında da "Hayat bir programdır, o zaman silindiniz" başlığıyla yayınlanan makalesinde Micheal Brooks, Matrix filmindeki gibi simülasyon bir dünya içinde yaşıyor olabileceğimiz ihtimalini şu sözlerle gündeme getiriyor:

Life's a sim and then you're deleted

27 Temmuz 2002 tarihli *New Scientist*'de "Hayat bir programdır, o zaman silindiniz" başlığıyla yayınlanan makalede yapay bir dünya içinde yaşıyor olabileceğimiz ihtimali gündeme getirilmektedir.

> Matrix II'yi beklemenize gerek yok. Zaten dev bir bilgisayar simülasyonu içinde yaşıyor olabilirsiniz... Elbette ki 'The Matrix' filminin gerçek olmadığını düşündünüz. Çünkü sadece öyle düşünmeniz istendi.

Makalenin yazarı Micheal Brooks, Yale Üniversitesi'nden Nick Bostrom adında bir felsefecinin yorumlarına da yer vererek düşüncelerini destekliyor. Nick Bostrom, Hollywood yapımı filmlerin birçok kişinin düşündüğünden çok daha fazla gerçeğe yaklaştıklarını düşünüyor. Ayrıca yaptığı hesaplar sonucunda, bizim de filmlerdeki gibi bir simülasyon dünya içinde yaşıyor olma ihtimalimizin olduğunu düşünüyor.

Özellikle son yıllarda, maddenin aslıyla muhatap olamadığımız gerçeğinin anlaşılmasıyla birlikte, bu bilimsel gerçek insanları daha derin düşünmeye yöneltmektedir. Filmlere de sık sık konu olan bu durum, fiziksel gerçekliği olmayan ortamların, ne kadar gerçekçi olarak canlandırılabileceğini; hatta insanların bu hayali görüntülere aldanabileceğini de vurgulamaktadır.

Dikkatli olun; gerçekten onlar,
Rablerine kavuşmaktan yana
derin bir kuşku içindedirler.
Dikkatli olun; gerçekten O,
herşeyi sarıp-kuşatandır.
(Fussilet Suresi, 54)

SONUÇ: TEK MUTLAK VARLIK ALLAH'TIR

Kitap boyunca filmlerden, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden örnekler vererek anlattığımız bu konunun önemi, insanların dünyaya bakış açılarına kazandırdığı derinlik, ruh halleri üzerinde bıraktığı olumlu etkiden ileri gelmektedir. Bize, dışarıdaki fiziksel dünyanın aslına ulaşamadan yaşadığımız ve bir film şeridi gibi izlediğimiz bir hayatımız olduğunu gösteren bu gerçekler, aynı zamanda bu filmin hem oyuncusu hem de seyircisi olduğumuzu da ispatlamaktadır.

Madde -biz görsek de görmesek de- dışarıda vardır. Ancak biz maddenin aslına hiçbir zaman ulaşamayız. Dolayısıyla bizim için madde hayal olarak vardır. Apaçık delillere rağmen maddenin dışarıdaki aslıyla muhatap olduğuna inanmak ise, yukarıdaki filmlerde örneklerini gördüğümüz gibi bir filmde veya bir bilgisayar oyunundaki sanal karakterlerin, aslında fiziksel bir dünyada yaşadıklarına inanmalarına benzer bir durumdur. Ya da rüyalarımızda yaşadığımız dünyanın, insanların, cisimlerin maddi karşılıkları bulunduğunu düşünmemiz gibi bir yaklaşımdır.

Peki buraya kadar maddenin aslına ilişkin anlattığımız bu gerçekler bize neyi göstermektedir? Tüm bunlar bize öncelikle şu soruların cevabını düşündürmelidir:

Kapkaranlık bir mekanda, bir göze, retinaya, merceğe, göz sinirlerine, göz bebeğine ihtiyaç duymadan, elektrik sinyallerini rengarenk bir bahçe

olarak gören, bu gördüğü manzaradan zevk alan kimdir?

Hiçbir sesin giremediği beyinde, bir kulağa ihtiyaç duymadan, elektrik sinyallerini hoşuna giden bir melodi olarak duyan, bundan zevk alan kimdir?

Beynin içinde bir ele, parmaklara, kaslara ihtiyaç duymadan kadifenin yumuşaklığını hisseden kimdir?

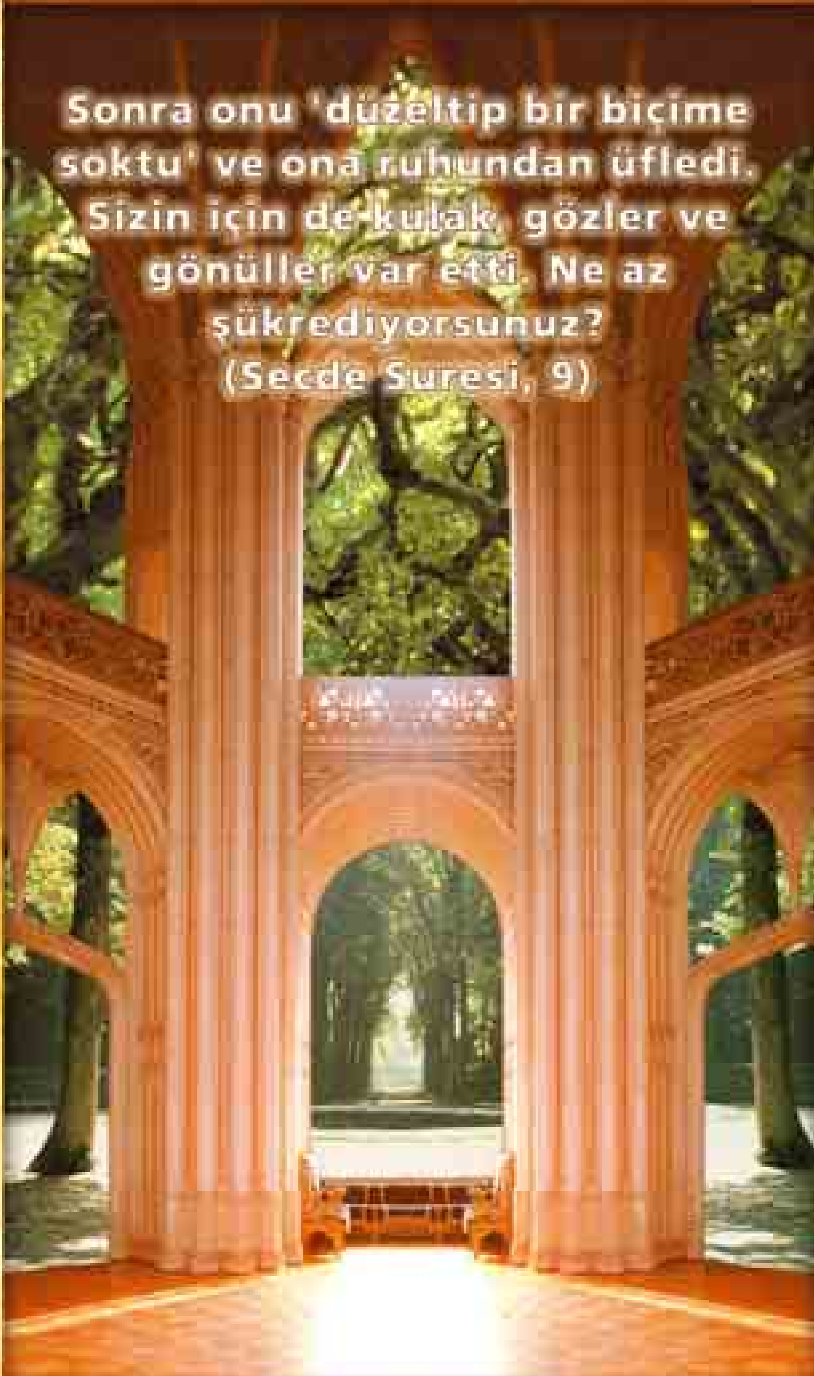
Sıcaklık, soğukluk, kıvam, biçim, derinlik, uzaklık gibi dokunma duyularını aslının aynısı olarak beyinde kim yaşamaktadır?

Hiçbir kokunun giremediği beynin içinde, çeşit çeşit çiçeklerin kokusunu kim ayırt etmektedir ya da sevdiği yemeğin kokusunu duyunca iştahı açılan kimdir?

Beynin içinde oluşan bu görüntüleri, bir televizyon ekranından izler gibi izleyen, izledikleri ile sevinen, üzülen, heyecanlanan, hoşnutluk duyan, telaşlanan, merak eden kimdir? Tüm gördüklerini ve hissettiklerini yorumlayacak bilinç kime aittir? Ve bu görüntüleri izleyen, düşünen, sonuç çıkaran, karar veren bilinç sahibi varlık kimdir?

Bütün bunları algılayan, bilinci meydana getiren varlığın, şuursuz atomların oluşturduğu, su, yağ protein gibi maddelerden meydana gelen beyin olamayacağı açıktır. Akıl ve vicdan sahibi her insan, hayatı boyunca yaşadığı her olayı beyninin içindeki ekranda izleyen varlığın, "ruhu" olduğunu hemen anlayacaktır. Her insan göze ihtiyaç duymadan görebilen, kulağa ihtiyaç duymadan duyabilen, beyne ihtiyaç duymadan düşünebilen bir ruha sahiptir.

Ruhun muhatap olduğu algılar evrenini yaratan ve her an yaratmaya devam eden ise, Yüce Allah'tır.

Sonra onu 'düzeltip bir biçime soktu' ve ona ruhundan üfledi. Sizin için de kulak, gözler ve gönüller var etti. Ne az şükrediyorsunuz?
(Secde Suresi, 9)

... Her nerede iseniz, O sizinle
beraberdir, Allah,
yaptıklarınızı görendir.
(Hadid Suresi, 4)

Herkes Zihnindeki Kopya Görüntülerle Muhatap Olduğunu Bilirse Nasıl Bir Ortam Olur?

Maddenin aslı ile muhatap olmadıklarını, yalnızca Allah'ın kendilerine izlettirdiği görüntüler ile iç içe olduklarını bilen insanların tüm yaşamları, hayata bakış açıları ve değer yargıları değişecektir. Bu, hem kişisel hem de toplumsal anlamda faydalı bir değişim olacaktır. Çünkü bu gerçeği gören insan, Allah'ın Kuran'da bildirdiği üstün mümin ahlakını hiç zorlanmadan yaşayacaktır.

Dünyaya önem vermeyen, maddenin hayal olduğunu anlayan insanlar için önem verilmesi gereken şey maneviyat olacaktır. Allah'ın her an kendisini işittiğini ve gördüğünü bilen, yaptığı her hareket nedeniyle ahirette hesap vereceğini idrak eden bir kişi doğal olarak güzel ahlaklı olacak, Allah'ın emir ve yasaklarına titizlik gösterecektir. Böylece toplumda herkes birbirine karşı sevgi ve saygı dolu olacak, iyi ve güzel davranışlarda herkes birbiriyle yarışacaktır. İnsanlar arasındaki değer yargıları değişecek, madde değerini yitirecek böylece insanlar arasında üstünlük, mevki ve makama göre değil, ahlaka ve takvaya göre olacaktır. Kimse, aslı hayal olan şeylerin peşinden koşmayacak, herkes gerçeğin peşinden gidecektir. İnsanlar "kim ne düşünür?" zihniyetiyle değil "Allah'ın hoşnut olacağı tavır hangisidir?" düşüncesiyle hareket edeceklerdir. Mal, mülk, makam ve mevkiden kaynaklanan gurur, kibir, kendini beğenmişlik hislerinin yerini tevazu ve aczini çok iyi anlama hissi alacaktır. Dolayısıyla insanlar Kuran'da bahsedilen bütün güzel ahlak ör-

neklerini severek ve isteyerek yaşayacaklardır. Bu sayılan değişimler ise günümüz toplumlarının pek çok sorununu doğal olarak ortadan kaldıracaktır.

Küçük çıkarları için bile sinirlenen, öfkelenen, saldırganlaşan insanların yerini, her gördüğünün hayal olduğunu bilen, bu nedenle öfke, kızgınlık, bağırıp çağırma gibi tepkilerin kendisini küçük düşüreceğini bilen insanlar alacaktır. Bu sayede insanlara ve toplumlara huzur ve güven hakim olacak, herkes yaşamından ve sahip olduklarından hoşnut olacaktır. İşte insanlardan gizlenen bu gerçeğin, insanlara ve toplumlara kazandıracağı nimetlerin bir kısmı bunlardır. Bu gerçeğin bilinmesi, düşünülmesi ve yaşanmasıyla beraber insanlar daha pek çok güzelliklere kavuşacaklardır. Bu güzelliklere kavuşmak isteyen kişilerin yapması gereken şey ise bu büyük gerçeği iyice düşünmek ve anlamaya gayret etmektir. Allah bir ayetinde şöyle bildirmiştir:

> **Gerçek şu ki size Rabbinizden basiretler gelmiştir. Kim basiretle-görürse kendi lehine, kim de kör olursa (görmek istemezse) kendi aleyhinedir... (En'am Suresi, 104)**

Materyalizm Her Batıl Felsefe Gibi Yıkılmıştır

Materyalizm, insanlık tarihi boyunca var olmuş ve bu felsefenin savunucuları, maddeyi kendilerine sözde delil alarak, kendilerini yoktan var eden, bir hiç iken kendilerine can veren, içinde yaşayabilecekleri bir evren yaratan Allah'a iman etmemektedirler. Burada apaçık delilleriyle anlatılan gerçekler, bu felsefeyi temelden yıkıp atmakta, üzerinde tar-

tışmaya dahi gerekçe bırakmamaktadır. Böylece tüm düşüncelerini, hayatlarını, kibirlerini ve inkarlarını üzerine bina ettikleri madde, ellerinden bir çırpıda uçup gitmiştir. Hatta materyalist bilim adamları, yaptıkları araştırmalar sonucunda, tüm gördükleri şeylerin gerçekte sandıkları gibi maddenin aslı olmadığını, aksine beyinlerinde meydana gelen kopya görüntüler olduğunu ispatlayarak, materyalist inanca kendi elleriyle darbe vurmuşlardır.

21. yüzyıl, bu gerçeğin tüm insanlar arasında yayılacağı, materyalizmin ise yeryüzünden silineceği tarihi bir dönüm noktasıdır. Materyalist felsefelerin etkisinde kalarak maddeyi mutlak varlık zanneden bazı insanlar artık kendilerinin **hayal, tek mutlak varlığın Allah olduğunu**, Allah'ın varlığının her yeri sarıp kuşattığını anlamışlardır. Bu gerçek ayetlerde şöyle bildirilir:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur... O, önlerindekini ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır... O, pek yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

Allah, gerçekten Kendisi'nden başka İlah olmadığına şahitlik etti; melekler ve ilim sahipleri de O'ndan başka İlah olmadığına adaletle şahitlik ettiler. Aziz ve Hakim olan O'ndan başka İlah yoktur. (Al-i İmran Suresi, 18)

O, Allah'tır, Kendisi'nden başka İlah yoktur. İlkte de, sonda da hamd O'nundur. Hüküm O'nundur ve O'na döndürüleceksiniz. (Kasas Suresi, 70)